

Jaarverslag 2019

NV Schadeverzekering

Metaal en Technische Bedrijfstakken

Inhoud

Personalia per 31 december 2019	4
Kerncijfers 2015 - 2019	6
Verslag van de Raad van Commissarissen	9
Belangrijke ontwikkelingen 2019.....	9
Commissies en werkgroepen van de RvC	10
Verslag van de directie	13
1. Algemene informatie.....	13
2. Financiële informatie	17
3. Beheersing van de bedrijfsvoering.....	25
4. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	34
5. Vooruitblik op 2020	35
Jaarrekening	38
Balans per 31 december	38
Winst- en verliesrekening	40
Kasstroomoverzicht	42
Algemene toelichting	44
Risicoparagraaf.....	60
Toelichting op de balans per 31 december	73
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	90
Toelichting op de winst- en verliesrekening	91
Gebeurtenissen na balansdatum.....	97
Overige gegevens	99
Statutaire bepalingen.....	99
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	101
Nadere informatie bestuursleden	109
Begrippenlijst.....	110
Colofon	116

Personalia per 31 december 2019

Raad van Commissarissen

A.L. van Dalen
drs. ing. A.L.A. van Gelder, voorzitter
drs. I. van Hoek AAG
drs. G.E. van de Kuilen
C. Offerman RA
Vacature

Directie

drs. E. Ooms AAG
Vacature

Audit- en Risicocommissie

A.L. van Dalen
drs. G.E. van de Kuilen, voorzitter
C. Offerman RA

Aandeelhouder

Stichting Administratiekantoor Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakken is de aandeelhouder van NV schade. Deze heeft alle certificaten van aandelen uitgegeven aan de Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek.

Accountant

Ernst & Young Accountants LLP

Kerncijfers 2015 - 2019

x 1.000 euro	2019	2018	2017	2016	2015
Resultaat	60.216	46.163	58.885	86.787	11.499
Bruto premiebaten¹	93.033	93.346	94.574	92.141	54.227
Uitkeringen					
WAO-hiaat	16.837	18.041	19.115	19.826	21.464
WIA-producten	29.328	25.598	23.287	20.724	16.623
Totaal schaden	46.165	43.639	42.402	40.550	38.087
Eigen vermogen					
Weerstandsvermogen	385.311	331.358	285.195	226.310	139.523
Statutaire reserve	5.526	0	0	0	0
Aanwezig vermogen	390.837	331.358	285.195	226.310	139.523
Vereist weerstandsvermogen (SCR)	161.895	146.859	124.769	119.491	97.049
Normsolvabiliteit	339.980	308.404	250.786	179.237	145.574
Statutaire reservegrens	385.311	350.993	300.693	238.982	194.098
SCR ratio²	245%	231%	232%	189%	144%
Technische voorziening					
Voor te betalen schaden WIA	523.931	495.195	490.371	468.169	485.598
Voor te betalen schaden WAO	182.857	190.471	208.194	270.604	285.229
Voor niet-verdiende premies en lopende risico's WIA	0	0	0	2.234	0
Totaal technische voorzieningen (netto)	706.788	685.666	698.565	741.007	770.827
Herverzekeringsdeel					
Voor te betalen schaden	172.085	136.996	142.836	106.313	0
Voor niet-verdiende premies en lopende risico's	0	0	0	2.059	0
Totaal inclusief herverzekeringsdeel	878.873	822.662	841.401	849.379	770.827
Gemiddelde Swap rate	-0,254%	0,726%	0,802%	0,571%	1,019%
Rendementen					
Matching portefeuilles	6,3%	1,1%	0,9%	5,5%	0,8%
Eigen vermogen portefeuille	11,7%	-4,5%	7,2%	6,8%	-0,1%

¹ De premie en uitkeringen tot en met 2015 zijn na aftrek van het deel voor rekening van de coassuradeuren. Vanaf 2016 is er geen sprake meer van coassurantie waardoor de premie en uitkeringen WIA stijgen.

² Onder Dutch GAAP (RJ 605) vindt geen berekening van het SCR-ratio plaats.

	2019	2018	2017	2016	2015
Verzekerden					
Werkgevers:					
WIA-werknemersverzekering ³	33.344	32.898	33.645	31.177	32.303
WGA-basis	1.677	1.844	2.111	4.529	4.371
WIA-excedent	1.097	974	947	777	603
WIA-excedent Top	98	90	115	82	36
Werknemers:					
WIA-werknemersverzekering ³	382.773	373.893	360.740	343.329	341.220
WGA-basis	18.650	19.941	21.428	40.026	40.605
WIA-excedent	7.557	7.045	6.270	6.332	4.808
WIA-excedent Top	331	297	252	229	179
Klantwaardering					
Werknemers	8,1	7,8	7,5	7,6	7,6
Werkgevers	7,8	7,6	7,3	7,5	7,7
Klantloyaliteit					
Werknemers	94%	90%	87%	87%	87%
Werkgevers	87%	83%	78%	87%	82%

³ Tot en met 2015 bestond dit product uit WIA-bodem en WGA-hiaat.

Voor een definitie van de grootheden in de kerncijfers wordt verwezen naar de begrippenlijst.

Verslag van de Raad van Commissarissen

Aan de Aandeelhouders,

Wij hebben het genoegen u de door de directie opgestelde jaarrekening over 2019 aan te bieden. In overeenstemming met artikel 22 van de statuten is de jaarrekening gecontroleerd door de externe accountant. De controleverklaring van Ernst & Young Accountants LLP is bij dit verslag gevoegd.

Wij stellen u voor om de jaarrekening 2019 goed te keuren. Deze goedkeuring strekt tot decharge van de directie voor het in het jaar 2019 gevoerde beleid en tot decharge van de Raad van Commissarissen voor het in 2019 uitgeoefende toezicht.

Belangrijkste ontwikkelingen 2019

Financieel

NV schade heeft in het jaar 2019 een goed en financieel solide resultaat geboekt. Een toename van het eigen vermogen met 59,5 miljoen, verbetering van het rendement op de matching portefeuille en een SCR ratio van 245% bevestigen de gezonde financiële situatie van NV schade.

Sociaal

NV schade is een sociale verzekeraar en dat onderscheidt ons in de markt op gebied van klantcontact en klantbediening.

De RvC is dan ook verheugd dat NV schade in 2019 de Gouden Oor-erkenning heeft uitgereikt gekregen. NV schade is ervan overtuigd dat luisteren en gehoor geven aan klanten onze organisatie bezielt, de klantrelatie verduurzaamt en onze innovatiekracht verhoogt. De Gouden Oor-erkenning staat symbool voor het luisterend vermogen van een organisatie en het belang aan het "gehoor geven" aan klanten in de betekenis van luisteren en in overeenstemming daarmee te handelen. In combinatie met de klanttevredenheidsscore (van werkgevers en werknemers in de sector) die aan het eind van het jaar boven de 8,0 lag, is voor de RvC duidelijk dat NV schade ook in de klantbediening goede resultaten heeft behaald.

Operationele zaken

Hoewel 2019 voor NV schade een financieel bevredigend jaar was en NV schade als sociale verzekeraar beloond werd met de Gouden Oor-erkenning was het jaar 2019 voor NV schade geen gemakkelijk jaar als we kijken naar de problematiek op het gebied van operationele zaken inclusief IT bij onze uitbestedingspartner Mn Services. Het betreft dan beheerste bedrijfsvoering en het in regie zijn van NV schade op deze uitbesteding.

De sinds 2016 geopenbaarde operationele problemen (onvoldoende beheerste bedrijfsvoering, IT-problematiek, gebrek aan specialistische kennis en overzicht) waren begin 2019 nog niet naar tevredenheid opgelost. Ondanks aanzienlijke verbeteringen in de beheersing van de Operatie en IT is er nog altijd geen sprake van een duurzaam beheerste bedrijfsvoering. Dit noopte directie en RvC tot het doen van een onderzoek naar een duurzame oplossing voor een beheerste bedrijfsvoering. Bovendien vroeg DNB om een Plan van Aanpak van de directie. In de AvA van 20 december 2018 heeft de directie destijds een Plan van Aanpak op hoofdlijnen voorgelegd. Onderdeel hiervan is een analyse van de uitbestede dienstverlening. De aandeelhouders hebben samen met KPMG nog een aantal andere scenario's onderzocht in de eerste helft van 2019.

De directie heeft een nader uitgewerkt Plan van Aanpak opgesteld, dat maatregelen bevat tot het weer in regie komen en om beheerste bedrijfsvoering te realiseren. Hiertoe is een aantal scenario's verder uitgewerkt. De RvC heeft de werkgroep Transitie geformeerd, die middels periodiek overleg met de directie toezicht heeft gehouden op de totstandkoming van dit Plan van Aanpak.

Eind oktober hebben directie en de Raad van Commissarissen een brief ontvangen van haar opdrachtgever, de Vakraad. In deze brief geeft de Vakraad aan dat zij de opdracht van de uitvoering van de cao AvIM aan de NV schade mogelijkwils zullen intrekken, mits NV schade niet bereid is mee te werken aan een onderzoek. Dit onderzoek betreft de vraag hoe vorm te geven aan de optimale uitvoering van de sociale regelingen van de Vakraad, waarvan de verzekeringen van NV schade deel uitmaken. NV schade heeft aan deze oproep gehoor gegeven en is inmiddels betrokken in het intensieve overleg met- en tussen Vakraad en overige belanghebbende partijen. Met deze partijen wordt op constructieve wijze het pad gevolgd om de gewenste optimale vormgeving gestalte te geven. Verwacht wordt dat in het 2e kwartaal 2020 de uitkomsten van het onderzoek beschikbaar zijn. NV schade ziet de uitkomsten van dit overleg met vertrouwen tegemoet, waarbij directie en RvC ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid bij dit proces zijn betrokken.

Directie

In juni 2019 heeft één van de directieleden, de heer Schrage, zijn functie in verband met gezondheidsredenen, neergelegd. De RvC wil vanaf deze plaats de heer Schrage nogmaals danken voor zijn inzet voor NV schade en de waardering uitspreken voor zijn inspanningen ten behoeve van de klanten van NV schade. De Remuneratiecommissie heeft een functieprofiel opgesteld om de vacature in de directie in te vullen. NV schade wordt momenteel door de ontstane vacature door één statutair directeur vertegenwoordigd.

Gezien de dynamische ontwikkelingen bij NV schade inzake de bedrijfsprocessen, IT en de uitbesteding heeft de directie besloten het managementteam te versterken met het aantrekken van Heleen de Heer als directeur Transitie per 1 december 2019.

Risicobereidheid

Evenals in 2018 heeft de RVC extra aandacht besteed aan de risicobereidheid. Deze extra aandacht heeft er toe geleid dat de RvC voor zichzelf een goed inzicht heeft gecreëerd op de risico's van de onderneming. De RvC heeft, zoals ieder jaar, de risicobereidheid van NV schade opnieuw vastgesteld.

De belangrijkste speerpunten voor de Raad van Commissarissen vanuit haar toezicht- en adviesrol waren voor 2019:

1. Monitoren kwaliteit en IT-risico's van onze bedrijfsprocessen en informatievoorziening
2. Digitalisering en data/informatie bewerking
3. Duurzame en toekomstbestendige organisatie inrichting van NV schade

Terugkijkend naar 2019 in relatie met bovengenoemde speerpunten kunnen we stellen dat:

1. De aandacht voor het IT-risico, en de op grond hiervan uitgewerkte IT-doelarchitectuur en procesinrichting als onderdeel van het Plan van Aanpak, professioneel is opgepakt door de directie. Met behulp van externe professionals ligt er een stevig plan op tafel.
2. Op het gebied van digitalisering zijn stappen gezet om onze bedrijfsprocessen effectiever en efficiënter in te richten en onze klanten van betere service te voorzien. Gekozen is te focussen op delen van de bedrijfsprocessen, ervaring op te doen en modulair vervolgstappen te nemen. Uitgangspunt voor NV schade blijft: "De digitale verzekeraar met een sociaal gezicht".
3. Op het gebied van een toekomstbestendige organisatie ligt veel materiaal op tafel. Met onze aandeelhouders zullen wij in 2020 een definitieve keuze maken. Uitgangspunt is dat de gekozen organisatievorm het "in regie" en duurzaam "in control zijn" borgt in de bedrijfsprocessen en aansturing.

Samenstelling RvC

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is in 2019 onveranderd. In september 2019 is de heer Van de Kuilen benoemd voor een tweede termijn. De heer Douma heeft in het laatste kwartaal een aantal vergaderingen bijgewoond als toehoorder in voorbereiding op zijn benoeming tot commissaris. Begin 2020 is de heer Douma door DNB geschikt bevonden en vanaf dat moment heeft hij formeel zitting in de RvC.

De heer Offerman heeft besloten om zijn termijn, die in 2020 afloopt, niet te verlengen. De RvC zal een profiel opstellen en de werving voor een opvolger starten.

Commissies en werkgroepen van de RvC

Audit- en Risicocommissie

De reguliere vergaderingen van de Audit- en Risicocommissie stonden in 2019 in het teken van de beoordeling van de risico's van het Plan van Aanpak zoals hierboven beschreven. Daarnaast is het analyseren en bespreken van kwartaalrapportages, risicorapportages, compliance rapportages en auditrapportages van NV schade onderdeel op de agenda van de Audit- en Risicocommissie. De Audit- en Risicocommissie is samengesteld uit leden van de Raad van Commissarissen, te weten de heer Gerard van de Kuilen (voorzitter), de heer Cor Offerman en de heer Ton van Dalen. Ook heeft mevrouw Ingeborg van Hoek enkele vergaderingen bijgewoond. De vergaderingen van de Audit- en Risicocommissie worden bijgewoond door de directie, de risico- en compliance manager en de internal auditfunctionaris.

De actuariële sleutelfunctionaris is aanwezig bij de vergaderingen van de Audit- en Risicocommissie als er actuariële gerelateerde rapporten worden besproken.

Bij specifieke onderwerpen kunnen specialisten op dat betreffende terrein worden uitgenodigd om een gedeelte van de vergadering bij te wonen. Een keer per jaar spreekt de Audit- en Risicocommissie met de externe accountant zonder de directie. Met Ernst & Young Accountants LLP is in 2019 driemaal overleg geweest over het Jaarwerk.

De Audit- en Risicocommissie heeft zich met name gebogen over de volgende onderwerpen: uitbesteding, de financiële resultaten, Solvency II, aanpassing van grondslagen en assumpties inzake voorzieningen, de IT-problematiek, de kwaliteit van de kwartaalrapportages, de ORSA en de risico's en processen rond de transitie.

Remuneratie-, Werving & Selectiecommissie

Deze commissie heeft de directie ondersteund en geadviseerd bij het werven van een Transitie directeur. In overleg met onze aandeelhouders is de wervingsprocedure gestart om de ontstane vacature in de directie door uitdiensttreding van de heer Peter Schrage in te vullen. De vacature in de commissie vanwege het vertrek van de heer van der Veen is inmiddels ingevuld met het RvC lid Gerard van der Kuilen.

Werkgroep Governance NV schade

De werkgroep Governance heeft, onder voorzitterschap van de heer Ton van Dalen, haar werkzaamheden voorlopig "on hold" gezet tegen de achtergrond van de besprekingen met de Vakraad (opdrachtgever van NV schade) en de aandeelhouders van NV schade. Momenteel worden nog diverse scenario's besproken, inclusief de toekomstige structuur van de onderneming. In het tweede kwartaal van 2020 zal hier naar verwachting meer duidelijkheid over zijn.

Werkgroep Transitie

De werkgroep Transitie heeft als taak toezicht te houden op de voorbereiding en uitwerking van het Plan van Aanpak en wordt frequent geïnformeerd door de directie over de voortgang in deze. Voorzitter van de werkgroep is Ingeborg van Hoek.

Vergaderingen Raad van Commissarissen, Audit- en Risicocommissie, Remuneratiecommissie, Werkgroep Transitie en Werkgroep Governance

In 2019 zijn 16 RvC-vergaderingen gehouden. Deze zijn bijgewoond door vrijwel alle leden van de Raad van Commissarissen en de directie van NV schade. De Audit- en Risicocommissie van de Raad van Commissarissen is 6 keer bij elkaar geweest. De Remuneratie-, Werving & Selectiecommissie heeft ad hoc gesprekken gevoerd over de ontstane vacature van de heer Schrage. De werkgroep Governance is 2x bij elkaar geweest in 2019. De werkgroep Transitie heeft 10x vergaderd in 2019. Er zijn 3 Algemene vergaderingen van Aandeelhouders gehouden, waarbij vrijwel de gehele RvC aanwezig was. Directie en RvC hebben 2x

vergaderd met de Vakraad. Onderwerp van deze vergaderingen was de toekomstige organisatiestructuur van NV schade.

De Raad van Commissarissen spreekt zijn waardering uit over de inzet van de directie en de goede samenwerking in het afgelopen hectische jaar. De vergaderingen verliepen in een constructieve sfeer, waarbij ook moeilijke dossiers op een open en transparante wijze zijn besproken.

Den Haag, 15 april 2020
Raad van Commissarissen:

A.L. van Dalen
drs. K. Douma
drs. ing. A.L.A. van Gelder, voorzitter
drs. I. van Hoek AAG
drs. G.E. van de Kuilen

Verslag van de directie

1. Algemene informatie

Algemeen

NV Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakingen (hierna: NV schade) is een naamloze vennootschap. NV schade is een arbeidsongeschiktheidsverzekeraar in de bedrijfstak Metaal en Techniek en het motorvoertuigen- en tweewielerbedrijf (hierna: MT en automotivebranche).

NV schade is een **sociale verzekeraar zonder winstoogmerk**, zonder kleine lettertjes en een soepel uitkeringsbeleid. NV schade wil dienstverlening aanbieden met een **uitstekende prijs-kwaliteitverhouding** die is toegespitst op haar bedrijfstak. Klanttevredenheid staat centraal in de missie, visie, kernwaarden en strategie. NV schade kiest daarom voor collectieve en eenvoudige producten in combinatie met **persoonlijke dienstverlening**.

De ambitie van NV schade is om een professionele digitale arbeidsongeschiktheidsverzekeraar te zijn voor de CAO AvIM binnen de gestelde kaders van de toezichtshouders. Daarnaast wil NV schade wat betreft prijs, kwaliteit en klanttevredenheid tot de drie beste arbeidsongeschiktheidsverzekeraars van Nederland behoren.

De vertegenwoordigers van onze klanten zijn de werkgeversorganisaties en de vakbonden binnen de bedrijfstak MT en automotive. Zij zijn tevens de oprichters en aandeelhouders van NV schade, zeer betrokken bij de dagelijkse bedrijfsvoering en beslissen mee over alle belangrijke aspecten van de dienstverlening. De verzekeringsproducten zijn samen met hen op maat voor de sector ontwikkeld en worden uitsluitend in Nederland aangeboden.

Organisatiestructuur

Juridische structuur

NV schade is statutair gevestigd te 's-Gravenhage. Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek is de aandeelhouder van NV Schade. Deze heeft alle certificaten van aandelen uitgegeven aan de Stichting Administratiekantoor Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakingen.

NV schade valt onder de Nederlandse wet- en regelgeving en staat als solo-verzekeraar onder toezicht van De Nederlandsche Bank (DNB). NV schade heeft geen gekwalificeerde deelnemingen of verbonden ondernemingen.

Bestuurlijke structuur en uitvoering

NV schade heeft een tweehoofdige directie, die momenteel bestaat uit één statutair directeur en één vacature. Hiervoor is een profiel opgesteld en wordt nog invulling gezocht. De directie is belast met het besturen van NV schade en legt verantwoording af aan de Raad van Commissarissen (RvC) en aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA). De RvC heeft als taak om toezicht te houden op het gevoerde beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in NV schade en staat de directie met raad terzijde. De RvC heeft een tweetal commissies ingesteld: een Audit- en Risicocommissie en een Remuneratie-, Werving & Selectiecommissie die functioneren onder de verantwoordelijkheid van de RvC. Naast deze vaste commissies heeft de RvC uit haar midden nog een tweetal tijdelijke werkgroepen geformeerd: een werkgroep Governance NV schade en een werkgroep Transitie. U leest hierover meer in hoofdstuk 3, paragraaf "Risico's, onzekerheden en getroffen maatregelen".

Alle leden van de Raad van Commissarissen zijn onafhankelijk van NV schade. Over bepaalde zaken aangaande de vennootschap besluit de AvA. Daarnaast dient de AvA goedkeuring te verlenen ten aanzien van verschillende directiebesluiten.

De uitvoering van de verzekeringsadministratie en de re-integratie activiteiten voor verzekerden is nagenoeg geheel uitbesteed aan MN Services NV, de uitvoerder van o.a. het pensioenfonds en de Opleidingsfondsen in de Metaal en Techniek.

Voor het vermogensbeheer is een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd aangegaan met MN Services Vermogensbeheer BV die per direct beëindigd kan worden door middel van een aangetekende brief.

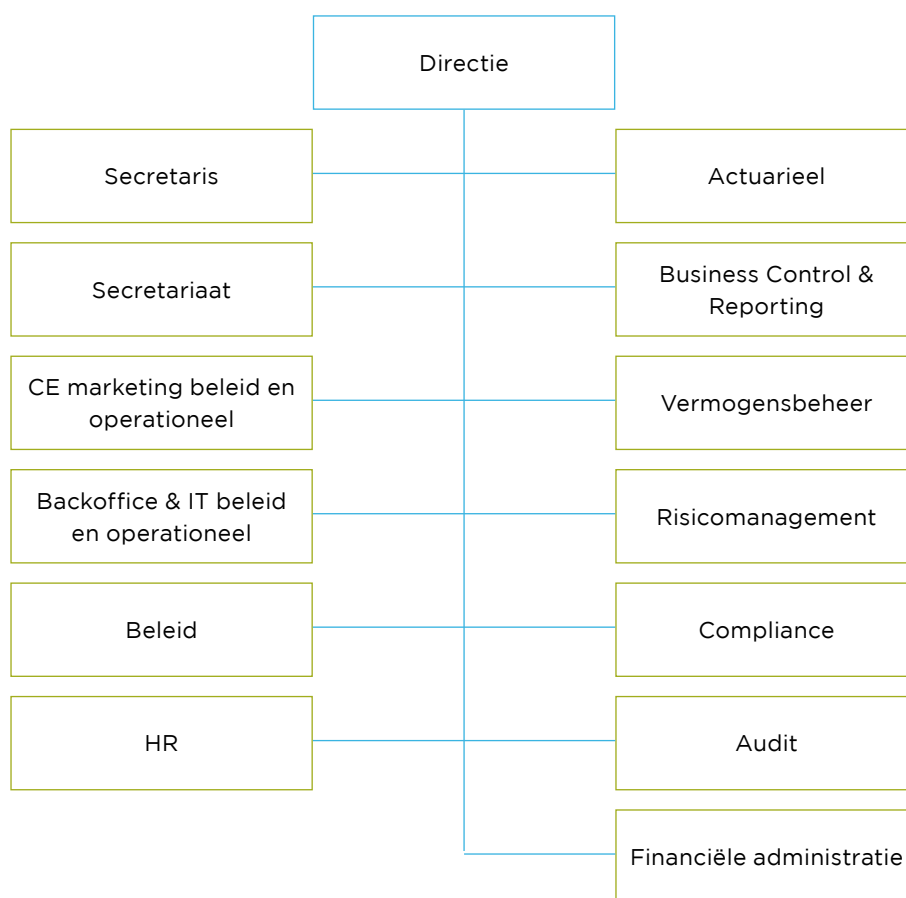
De directie van NV schade wordt op tactisch en operationeel niveau ondersteund door een eigen staf, waarbij de focus ligt op de regie op de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden aan MN Services. Deze staf bestaat uit een secretaris, een actuaaris, een business controller, een financial reporting specialist, een backoffice- en IT-officer, een customer experience manager, een content manager, een marketeer en drie office managers.

Ultimo 2019 waren er 13 medewerkers in loondienst (2018: 15).

NV schade kent vier sleutelfuncties: de actuariële functie, de risicomanagement functie, de compliance functie en de interne audit functie. Voor elk van de vier sleutelfuncties zijn charters opgesteld. De charters omvatten een beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden die verbonden zijn met de sleutelfuncties. Voor elk van de sleutelfuncties geldt dat zij onafhankelijk opereren en directe toegang hebben tot de directie, de RvC en de Audit- en Risicocommissie. Zij rapporteren primair aan de directie. Hun rapportages worden ook aangeboden aan de RvC en de Audit- en Risicocommissie, naar wie de sleutelfuncties de mogelijkheid hebben te escaleren indien zij dat nodig achten.

Organisatiestructuur

Onderstaand is het organogram van NV schade opgenomen waarmee een overzicht wordt gegeven van de wijze waarop de activiteiten binnen NV schade zijn ingericht.

Strategie

Strategie van NV schade

De kern van NV schade is onveranderd: NV schade is een verzekeraar met hart voor de klant met persoonlijke empatische dienstverlening. Vanaf haar ontstaan in 1993 heeft bij NV schade het belang van haar klanten, de werknemers en werkgevers in de metaal en techniek en de automotieve branche, voorop gestaan. Onze strategie is enerzijds gericht op de **continue versterking van de regie op onze uitbesteding** en het daadwerkelijk aantoonbaar in control zijn, ten behoeve van een **beheerste integere bedrijfsvoering**, en anderzijds op onze **persoonlijke empatische dienstverlening** als onderdeel van het **klantbeleid** en het **re-integratiebeleid**. Daarnaast staan wij voor een zorgvuldig en beheerst **beloningsbeleid**.

Optimale uitvoering van de CAO AvIM

Eind oktober hebben directie en de Raad van Commissarissen een brief ontvangen van hun opdrachtgever, de Vakraad. In deze brief geeft de Vakraad aan dat hij een onderzoek wil uitvoeren naar de optimale uitvoering van de sociale regelingen van de Vakraad waarvan de verzekeringen van NV schade deel uitmaken. De inhoud van de brief is door directie en RvC geanalyseerd en beoordeeld op impact voor NV schade.

De Vakraad heeft gevraagd om gezamenlijk met NV schade nader te onderzoeken welk samenwerkingsmodel het beste past. Verwacht wordt dat in het 2e kwartaal 2020 de uitkomsten van het onderzoek beschikbaar zijn. Voor een verdere achtergrond en toelichting inzake de ontwikkelingen rond de bedrijfsvoering verwijzen wij naar de Algemene toelichting op de jaarrekening onder kopje "Ontwikkelingen omtrent bedrijfsvoering en uitbesteding".

Beheerste en integere bedrijfsvoering

Het is de ambitie van NV schade om de beheerste en integere bedrijfsvoering op een adequaat niveau te herstellen, waarbij de bedrijfsvoering aantoonbaar wordt beheerst en interne processen geoptimaliseerd en in control zijn. Hierbij focust NV schade op vier gebieden: inzicht in eigen datahuishouding, eigenaarschap op data en processen, datakwaliteit en het optimaliseren van processen en datagebruik.

De directie van NV schade beschouwt datakwaliteit en daarmee data governance als essentiële componenten voor een beheerste en integere bedrijfsvoering. Data en informatie zijn de basis om risico's die worden verzekerd te kunnen beoordelen en met behulp van modellen te vertalen in bijvoorbeeld een passende premie. De kwaliteit van data wordt bepaald door de mate waarin deze aantoonbaar geschikt, accuraat en volledig is en voldoet aan intern en extern gestelde normen. Een goede beheersing van data borgt en verbetert zowel de externe (verantwoordings)informatie als de interne management- en sturingsinformatie, financiële rapportages aan aandeelhouders en informatie voor polishouders.

Re-integratie

Arbeidsongeschiktheid is voor zowel werkgever als werknemer een "ver-van-het-bed-show". Totdat arbeidsongeschiktheid zich voordoet; dan vindt een verschuiving plaats van low interest naar high impact. Op dat moment wil NV schade het verschil maken voor haar klanten. NV schade wil bij langdurige arbeidsongeschiktheid een steun en toeverlaat zijn voor werknemer en werkgever. Daarom is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in een persoonlijke, empathische dienstverlening.

NV schade besteedt veel tijd en energie om mensen die arbeidsongeschikt zijn weer op weg te helpen. Jaarlijks begeleiden de casemanagers re-integratie van NV schade uitkeringsgerechtigden die langer dan 2 jaar arbeidsongeschikt zijn in hun zoektocht naar nieuw perspectief. Dat kan resulteren in betaald werk maar, als dat niet meer lukt, ook in bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. De begeleiding bestaat uit een arbeidsdeskundig onderzoek naar de mogelijkheden op passend werk en, als dat kansrijk is, een re-integratietraject op maat. Verder kan er een aanvraag ondersteund worden voor een herkeuring bij UWV, als blijkt dat mensen duurzaam volledig arbeidsongeschikt zijn.

NV schade laat de klantwaardering over de re-integratieondersteuning meten door middel van een continue klanttevredenheidsonderzoek. Hierbij worden alle werkgevers en werknemers die van deze dienstverlening gebruik maken, door een extern onderzoeksbureau telefonisch en/ of per e-mail

benaderd. In 2019 is de re-integratieondersteuning van NV schade onder werknemers gewaardeerd op een gemiddelde score van een 8,3. Dit ligt in lijn met afgelopen jaar; de score was toen een 8. Ook de werkgevers hebben aan het klanttevredenheidsonderzoek deelgenomen. Het gemiddelde cijfer van de werkgevers voor de reïntegratiedienstverlening is een 8,5 (2018: 8,3).

Community Samen Veerkrachtig

Een ander initiatief is de community voor arbeidsongeschikten "Samen Veerkrachtig". In 2019 is de in 2016 opgerichte community verder ontwikkeld. Het doel is dat arbeidsongeschikten hun ervaringen kunnen delen met lotgenoten en daarmee hun voordeel kunnen doen. Dit kan zowel online (via het forum) als offline (via koffietafels).

De Koffietafels worden door de bezoekers gemiddeld gewaardeerd met een 8.

Arbeidsongeschikten zijn erg blij met het initiatief en werken zelf mee aan het verder uitbouwen van de community. Uiteindelijk doel is dat zij volledig zelf de community draaiende houden; echt voor en door lotgenoten. Samen Veerkrachtig is een on-en offline-ontmoetingsplek voor mensen die te maken hebben met arbeidsongeschiktheid en biedt de gelegenheid om elkaar te kunnen helpen. Het maakt een wereld van verschil voor degenen die vastlopen in het traject van arbeidsongeschiktheid om met elkaar in gesprek te kunnen gaan. Men krijgt dan het gevoel er niet alleen voor te staan. Het hebben van een netwerk met mensen die in dezelfde situatie zitten geeft meer zelfvertrouwen. Eind 2019 had het forum van Samen Veerkrachtig meer dan 5.300 leden uit alle bedrijfstakken in Nederland.

Digitale klantcontactstrategie en -communicatiekanalen

NV schade wordt als verzekeraar steeds meer een datagedreven organisatie. We streven naar het standaardiseren van onder meer onze klantcommunicatie en integratie van systemen. Daarmee ontstaat een meer digitale organisatie. Deze digitalisering ondersteunt nu al (de toegang tot) onze basisdienstverlening. Ook zorgt dit nu al voor een hogere klanttevredenheid.

Eind 2019 is de algehele waardering van werknemers en werkgevers gestegen naar 7,9 (2018: 7,7).

Klantbediening van klanten en tussenpersonen is laagdrempelig en integraal met interactie op het juiste moment en met de juiste toon.

Wij luisteren naar onze klanten en proberen de dienstverlening optimaal aan te laten sluiten bij de behoeften en verwachtingen van onze klanten, door onder andere behoefteonderzoeken uit te voeren. Maar ook vragen wij jaarlijks aan circa 1.300 klanten die contact met ons hebben gehad wat zij vinden van onze verzekeringsproducten en van onze dienstverlening. We vragen klanten in klantpanelonderzoeken om met ons mee te denken over o.a. de brieven die we versturen en de functies die we online aanbieden. Klachten en signalen nemen wij uiterst serieus. Door al deze vormen van feedback zijn wij in staat om onze dienstverlening voortdurend te verbeteren en proberen we onze klanten beter, gemakkelijker en goedkoper van dienst te zijn.

Keurmerk Klantgericht Verzekeren en het Gouden Oor

Het **Keurmerk Klantgericht Verzekeren** (KKV) en de uitreiking van het **Gouden Oor** onderstrepen de kwaliteit van de klantgerichtheid van NV schade.

Beloningsbeleid

NV schade voert een **zorgvuldig en beheerst beloningsbeleid** dat in lijn is met haar strategie, risicobereidheid, doelstellingen en waarden. Tevens wordt in het beloningsbeleid rekening gehouden met de lange termijn belangen van NV schade en het maatschappelijk draagvlak. De RvC neemt dit uitgangspunt in acht bij de invulling van de bezoldiging van de directie. De directieleden ontvangen voor hun werkzaamheden een bezoldiging van NV schade, die wat betreft de hoogte en structuur zodanig is, dat gekwalificeerde en deskundige bestuurders kunnen worden aangetrokken en behouden. De directie ontvangt geen variabele beloning. De RvC ziet daarnaast toe op het door de directie voor de medewerkers van NV schade te voeren beloningsbeleid.

De leden van de RvC ontvangen een vaste beloning voor hun werkzaamheden. De hoogte van deze beloning wordt vastgesteld door de AvA. Het betreft een passende vergoeding in relatie tot het tijdsbeslag van de werkzaamheden van de leden van de RvC die onafhankelijk is van het behaalde jaarresultaat van NV schade.

2 Financiële informatie

Ontwikkelingen gedurende het jaar

De financiële positie van NV schade in 2019 is solide. Dat blijkt uit het eigen vermogen dat in 2019 wederom sterk toe nam met 59,5 miljoen tot 390,8 miljoen euro (2018: 331,3 miljoen euro), mede als gevolg van een vrijval uit onze technische voorzieningen en de zeer positieve beleggingsresultaten. Het eigen vermogen komt uit boven de normsolvabiliteit van 340,0 miljoen euro (210 procent van de SCR) en boven de statutaire reservegrens van 385,3 miljoen euro (238 procent van de SCR).

Ook de SCR is in 2019 sterk gestegen ten opzichte van 2018 (+15,0 miljoen euro) door de stijging van het kapitaalvereiste voor marktrisico's (zie hierna onder "SCR"). De SCR-ratio van 245 procent is met 14 procentpunt gestegen ten opzichte van 2018 en ligt per einde 2019 boven de door NV schade ten doel gestelde range van een SCR-ratio van tussen de 210 en 238 procent.

Het resultaat 2019 ad 60,2 miljoen euro is conform artikel 24 lid 1a van de statuten van NV schade toegevoegd aan de algemene reserve. Als gevolg hiervan overschrijdt het weerstandsvermogen (vastgesteld op RJ-605 grondslagen) de statutaire reservegrens van 385,3 miljoen euro (238% van de SCR). Conform artikel 24 lid 1b van de statuten van NV schade, is door de directie besloten om over te gaan tot het uitkeren van dividend aan de aandeelhouders voor het bedrag van 0,7 miljoen euro. Het resterend overschot aan vermogen is conform artikel 24 lid 1c van de statuten van NV schade toegevoegd aan de statutaire reserve (5,5 miljoen euro).

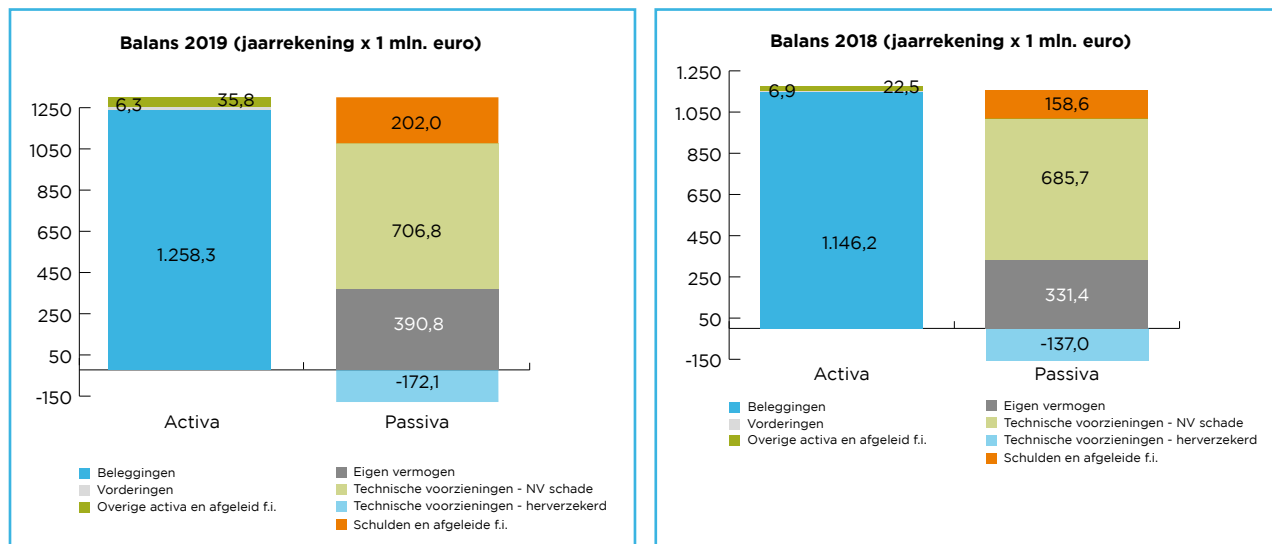
Kerncijfers (x 1 mln. euro)	2019	2018
Eigen vermogen	390,8	331,3
SCR conform Solvency II	161,9	146,9
Solvabiliteitsratio (EV/SCR)	245%	231%
Normsolvabiliteit	340,0	308,4
Statutaire reservegrens	385,3	351,0
Premiebatens ²	93,0	93,3
Uitkeringen ²	46,2	43,6
Resultaat ¹	60,2	46,2

¹ Het eigen vermogen en het resultaat zijn op grond van Dutch GAAP (RJ-grondslagen). Ultimo 2019 is het eigen vermogen 5,4 miljoen euro lager (2018: 7,2 miljoen euro) dan het eigen vermogen Solvency II balans en het resultaat is 1,8 miljoen euro hoger (2018: 2,9 miljoen lager). Dit is het gevolg van een waarderingsverschil voor wat betreft de technische voorzieningen (actieve premievoorziening wel gevormd onder Solvency II, maar niet onder Dutch GAAP in de jaarrekening).

² Het betreft de Bruto premiebatens en Bruto uitkeringen (geboekte schaden), voor aftrek van het aandeel herverzekeraars.

Balans NV schade

Schematisch kan de balans van NV schade op hoofdlijnen uitgesplitst worden zoals onderstaand weergegeven¹.

De activa van NV schade bestaan vrijwel volledig uit beleggingen. Daarnaast heeft NV schade vorderingen en overige activa en afgeleide financiële instrumenten op de activazijde van de balans opgenomen. De overige activa bestaan grotendeels uit liquide middelen.

Aan de passiva zijde wordt het overgrote deel gevormd door de technische voorzieningen. Ultimo 2019 bedroegen de bruto technische voorzieningen 878,9 miljoen euro (2018: 822,7 miljoen euro). Hiervan komt 706,8 miljoen euro voor rekening van NV schade en 172,1 miljoen euro voor rekening van de herverzekeraars. Ten opzichte van ultimo 2018 is het deel van de technische voorzieningen dat voor rekening komt van NV schade gestegen met 21,1 miljoen euro (2018: gedaald met 12,9 miljoen euro). Hieraan liggen verschillende factoren ten grondslag, waaronder de jaarlijkse herijking van de grondslagen en de assumpties van de technische voorzieningen. Het herverzekerde deel van de technische voorzieningen is in 2019 gestegen met 35,1 miljoen euro (2018: gedaald met 5,8 miljoen euro).

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van NV schade ultimo 2019 bedroeg 390,8 miljoen euro en bestaat bijna volledig uit het saldo van resultaten dat wordt toegevoegd aan de Algemene reserve en de Statutaire reserve. Dit is een stijging van 59,5 miljoen euro ten opzichte van 2018 en 50,9 miljoen euro boven de nagestreefde normsolvabiliteit.

Daarnaast is 5,7 miljoen euro in de vorm van het maatschappelijk en geplaatste aandelenkapitaal aanwezig. Aangezien alle geplaatste aandelen reeds volledig zijn volgestort bestaat er voor de aandeelhouder en certificaathouder geen toekomstige financiële verplichting.

Onder Solvabiliteit II Richtlijn (Solvency II) dienen verzekeraars een eigen vermogen te hebben dat gelijk of hoger is dan de SCR² (Solvency Capital Requirement). NV schade ijkt reeds vanaf 2012 haar solvabiliteitspositie aan de SCR, en in al die jaren lag het eigen vermogen van NV schade ook altijd boven

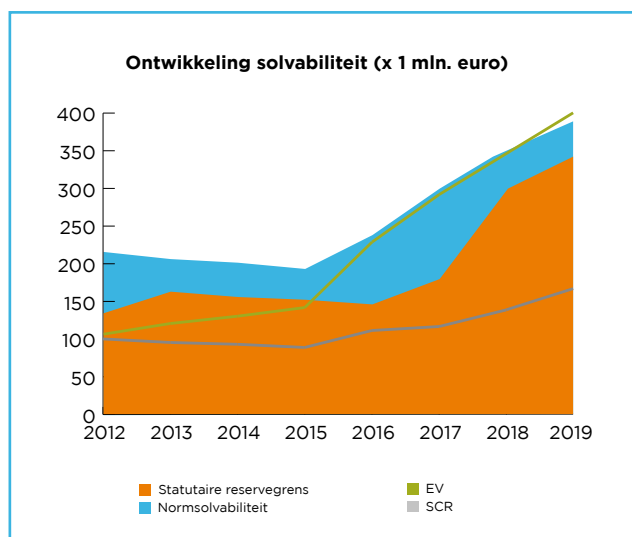
¹ Naast genoemde posten maken ook de posten "overige vorderingen" en "overig schulden" onderdeel uit van de balans. Deze posten zijn dermate beperkt dat deze niet zichtbaar zijn in deze opstelling.

² De SCR komt overeen met het niveau van kapitaal waarmee een verzekeraar, gezien zijn totale risicoprofiel, over een tijds-horizon van een jaar met een hoge zekerheidsmaat (99,5 procent) over voldoende middelen beschikt om ook op lange termijn aan zijn verplichtingen te voldoen

die grens. Uitgaande van SII-grondslagen is het eigen vermogen van NV schade ultimo 2019 5,4 miljoen euro hoger door de negatieve premievoorziening (onderdeel van de technische voorzieningen).

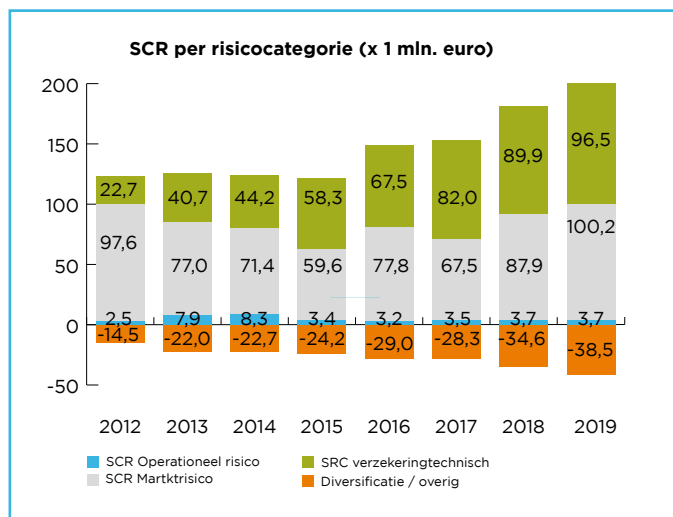
Naast de SCR heeft NV schade in haar Kapitaalbeleid ook een normsolvabiliteit en statutaire resrvegrens gedefinieerd die beide afhankelijk zijn van de SCR. De normsolvabiliteit van 340,0 miljoen euro in 2019 betreft de door NV schade gewenste solvabiliteit (en is dus een interne norm). De statutaire resrvegrens van 385,3 miljoen euro ligt boven de normsolvabiliteit.

Indien het eigen vermogen van NV schade de statutaire resrvegrens overschrijdt wordt een statutaire reserve gevormd die, na goedkeuring van haar Algemene Vergadering van Aandeelhouders, door NV schade aangewend kan worden voor premieverlaging of het geven van extra dekking. In 2019 betreft dit 5,5 miljoen euro.

SCR

De interne solvabiliteitsnorm wordt afgeleid van de SCR op basis van de standaardformule zoals voorgeschreven door de Europese Commissie in de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 DNB. In onderstaande grafiek wordt de SCR uitgesplitst naar verschillende risicocategorieën.

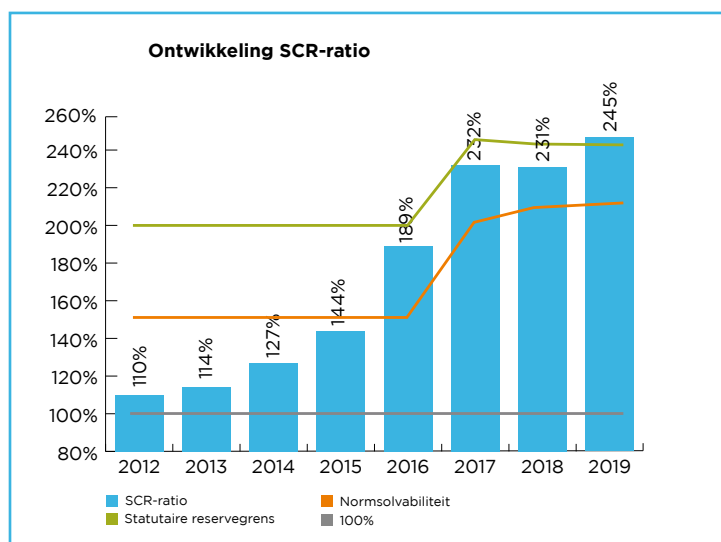
Ultimo 2019 bedroeg de SCR van NV schade 161,9 miljoen euro (ultimo 2018: 146,9 miljoen euro). De stijging ten opzichte van ultimo 2018 wordt voor een groot deel verklaard door een stijging van de marktrisico's als gevolg van ontwikkelingen in de beleggingsportefeuilles van NV schade. De portefeuille (langlopende) staatsobligaties werd aan het eind van het jaar afgebouwd ten gunste van de uitbreiding van de portefeuille particuliere hypotheek. Tevens nam het marktrisico van aandelen en hoogrentende obligaties toe als gevolg van de waardestijging van deze beleggingen gedurende 2019.

Daarnaast is ook het kapitaalvereiste voor verzekeringstechnische risico's gestegen ten opzichte van ultimo 2018 van 89,8 miljoen euro naar 96,5 miljoen euro. Deze stijging wordt met name veroorzaakt doordat NV schade in de loop van 2019 de grondslagen en assumpties voor het berekenen van de technische voorziening en de aannames voor de berekening van de SCR heeft herijkt. Na diversificatie-effecten resteert op totaal bufferniveau een stijging van de SCR met 15,0 miljoen euro ten opzichte van ultimo 2018.

Een uitgebreidere toelichting en een kwantificering van de (deel)risico's is terug te vinden in de Risico-paragraaf in de jaarrekening.

Ultimo 2019 bedroeg onze SCR-ratio 245 procent, waarmee deze boven het vereiste volgens Solvency II ligt, ruim boven de door NV schade minimaal nagestreefde normsolvabiliteit van 210 procent, maar ook boven de statutaire reservegrens.

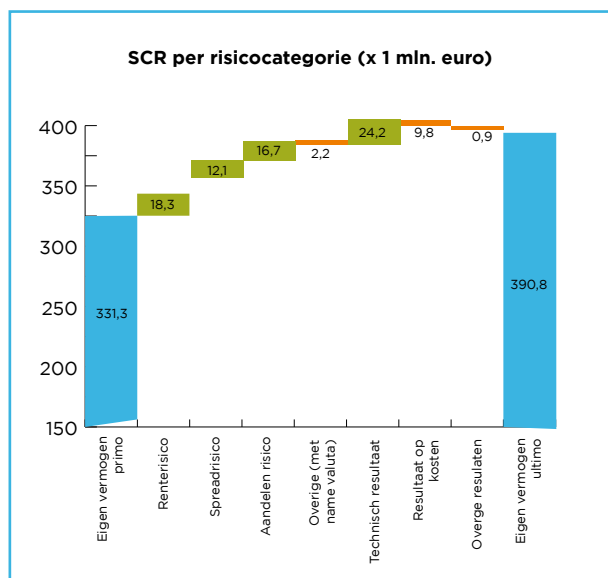
De SCR-ratio's tot en met 2015 zijn bepaald op basis van Solvency II gelijkende grondslagen. Sinds 2016 zijn de opgenomen solvabiliteitsvereisten gebaseerd op Solvency II grondslagen. Hierdoor zijn de ratio-cijfers van verslagjaren voorafgaand aan 2016 niet helemaal vergelijkbaar met de huidige solvabiliteitsratio.

Sinds 2012 laat de SCR-ratio een stijgende trend zien. In 2018 en 2019 nemen zowel ons vermogen als de SCR toe, wat een beperkt stijgende SCR-ratio tot gevolg heeft. In de periode 2014-2017 wordt de stijging in de SCR-ratio vooral veroorzaakt door een toename van ons eigen vermogen. In 2013 is dit hoofdzakelijk veroorzaakt doordat het verminderen van de risico's in onze beleggingsportefeuille een verlagend effect op de aan te houden kapitaalbuffers heeft gehad.

Resultaten

NV schade heeft over 2019 een positief resultaat behaald van 60,2 miljoen euro (2018: 46,2 miljoen euro positief).

Het resultaat over 2019 kan uitgesplitst worden in beleggingsresultaten, verzekeringstechnische resultaten en het resultaat op kosten.

De verzekeringstechnische resultaten hebben voor 26 miljoen euro positief bijgedragen aan het resultaat. Hiervan is 10,8 miljoen euro toe te wijzen aan schattingswijzigingen. Door de positieve schadelastontwikkeling in 2019 is het resultaat op Construct 3 (schadejaren 2014-2020) 18,9 miljoen euro positief en het resultaat op de oudere schadejaren (2013 en eerder) 5,3 miljoen euro positief.

De beleggingsresultaten in 2019 hebben voor 44,9 miljoen euro positief bijgedragen aan het resultaat en worden als volgt verklaard.

- Ondanks de gestegen rente in het laatste kwartaal van het jaar werd een positief resultaat behaald van circa 18,3 miljoen euro op het lopen van renterisico. Dit resultaat bestaat naast het renteresultaat op de beleggingen (64,8 miljoen euro positief) uit een negatief resultaat van 0,2 miljoen euro op liquide middelen en het negatieve rente-effect in de technische voorzieningen van 46,3 miljoen euro.
- Ook de aandelenportefeuille heeft met circa 16,7 miljoen euro positief bijgedragen aan het resultaat.
- Toenemende spreads op obligaties hebben voor circa 12,1 miljoen euro positief bijgedragen.
- De overige beleggingsresultaten (met name valutarisico van 2,2 miljoen euro) droegen in 2019 met circa 3,1 miljoen euro negatief bij aan het resultaat. Het relatief beperkte resultaat op valutarisico is een gevolg van ons beleggingsbeleid om het valutarisico van de Amerikaanse Dollar, het Britse Pond en de Japanse Yen volledig af te dekken, waardoor nog een beperkte blootstelling openstaat op andere valuta's.

Het resultaat op kosten ten slotte, draagt in 2019 met 9,8 miljoen euro negatief bij aan het totale resultaat.

De premies die NV schade van haar klanten ontvangt belegt NV schade zodanig dat er altijd aan de uitkeringsverplichting kan worden voldaan. NV schade draagt zorg voor een goede balans tussen het risico en het rendement van de beleggingen.

Het grootste gedeelte van het vermogen wordt binnen de matchingportefeuille belegd in schuldpapier van uitgevende instellingen met een hoge kredietwaardigheid. Hiermee wordt beoogd de karakteristieken van de kasstromen, behorend bij de uitkeringen die volgen uit de arbeidsongeschiktheidsregeling, op hoofdlijnen na te bootsen. Door de kasstromen in grote lijnen te matchen wordt de rentegevoeligheid van het resultaat sterk verminderd. Dit geldt voor zowel de middelen die bedoeld zijn om de uitkeringen vanuit de WIA- als de WAO-constructen te financieren, met inachtneming van de onzekerheid die er bestaat in de uitgaande kasstromen.

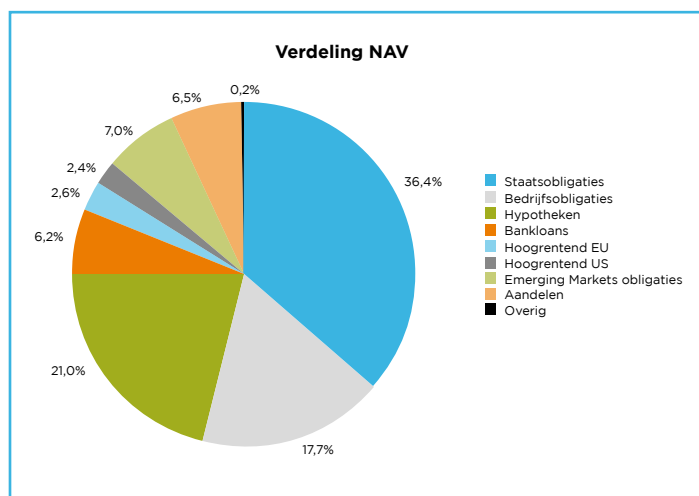
Naast bovengenoemde matchingportefeuille wordt een portefeuille onderscheiden en beheerd met daarin de middelen die het “Eigen Vermogen” vormen. Deze portefeuille heeft meer een rendementskarakter en kent inherent daaraan een hoger risico, waarbij overigens wel een bovenlimiet wordt gehanteerd op de redelijkerwijs mogelijke verliezen. Bovendien wordt deze portefeuille belegd met een lage correlatie ten opzichte van de matchingportefeuille om beter bestand te zijn tegen diverse economische risicoscenario's.

NV schade maakt alleen gebruik van derivaten ter afdekking van het valuta- en het renterisico. Het tegenpartijrisico daarbij wordt geminimaliseerd doordat hoge eisen worden gesteld aan de betreffende tegenpartijen, waarbij onder andere afspraken worden gemaakt over levering van kwalitatief hoogwaardig onderpand dat de marktwaarde van de derivaten volledig dekt.

In de laatste maanden van het jaar werd de portefeuille particuliere hypotheeklen uitgebreid ten laste van (langlopende) staatsobligaties, omdat hiermee naar verwachting een licht hoger rendement behaald kan worden dan met de vooral Duitse en Nederlandse (langlopende) staatsobligaties.

Vastrentende waarden

De in onderstaande tabel onder “Resultaten op de beleggingen” weergegeven kredietrisicoclassificatie van de vastrentende waarden toont dat de beleggingsportefeuilles ultimo 2019 voor circa 68 procent van de totale portefeuille uit vastrentende waarden met een hoge kredietkwaliteit (Staatsobligaties, zogenoemde Investment Grade obligaties en particuliere hypotheeklen) bestaat. Ten behoeve van het matchen van de uitkeringen is het overgrote deel van de portefeuille belegd in euro staatsobligaties met een AAA, AA of in een enkel geval A-credit rating. Daarnaast wordt belegd in vastrentende waarden met een hoger risicoprofiel, mede met het oog op een goede diversificatie in de portefeuille. Ultimo 2019 bestond circa 18 procent van de totale portefeuille uit hoogrentende waarden (Europese bedrijfsobligaties) die uitsluitend in de “Eigen Vermogen portefeuille” aanwezig zijn. De aandelenportefeuille is op het totaal van de beleggingen relatief beperkt van omvang en bevindt zich alleen in de Eigen Vermogen portefeuille. Ultimo 2019 bestaat circa 6,5 procent van de totale portefeuille uit aandelen.

Resultaat beleggingen

De onderstaande tabel geeft een samenvatting van de resultaten op de beleggingen.

Beleggingen [1]	Rendement behaald	Rendement benchmark	Gewicht
Staatsobligaties	6,03%	6,03%	36,4%
Bedrijfsobligaties	5,38%	5,31%	17,7%
Hypotheken	6,30%	4,01%	21,0%
Bankloans	5,24%	4,51%	6,2%
Hoogrentend US	11,17%	10,30%	2,6%
Hoogrentend EU	11,02%	11,10%	2,4%
Emerging Markets obligaties	12,97%	12,66%	7,0%
Aandelen	25,74%	24,13%	6,5%
Overig [2]	0,10%	0,35%	0,2%
Totaal	7,85%	7,37%	100%

¹ Rendementen in 2019 op hoofdcategorieën. De effecten van het afdekken van het valutarisico zijn verwerkt in het rendement.

² Onder "Overig" vallen onder andere de resultaten van de rentederivaten portefeuille. De rendementen kunnen grote uitslagen vertonen als gevolg van de relatief kleine marktwaarde van deze rentederivaten ten opzichte van het behaalde resultaat.

Behaalde rendementen

Het totale resultaat op de beleggingsportefeuille van NV schade kwam over 2019 uit op 90,61 miljoen euro positief (2018: 2,78 miljoen euro negatief). Het totaal behaalde beleggingsrendement kwam voor de matchingportefeuille uit op 6,3 procent. Het totaal beleggingsrendement kwam voor de Eigen Vermogen portefeuille uit op 11,7 procent.

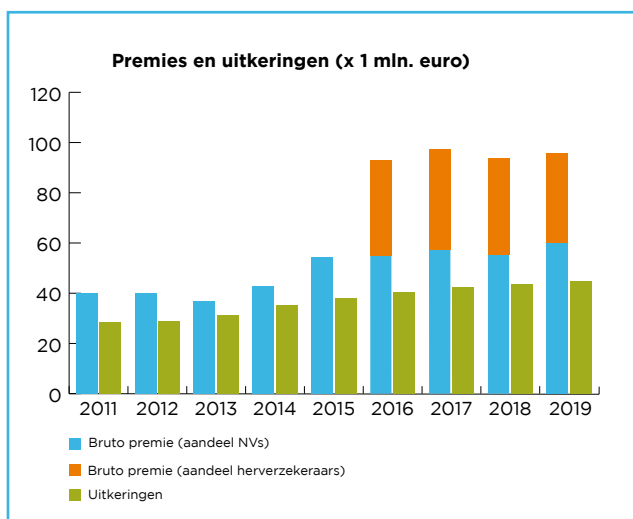
2019	Rendement behaald	Rendement benchmark
Matching portefeuille	+6,3%	+5,9%
Eigen Vermogen portefeuille	+11,7%	+11,1%

Premies en uitkeringen

De premiebaten van NV schade (inclusief de herverzekeringspremies) over 2019 bedragen 93,0 miljoen euro (2018: 93,3 miljoen euro).

Over het verzekeringsjaar 2019 is geen premiekorting verleend. Indien het eigen vermogen de statutaire reservegrens van 238 procent overschrijdt, dan kan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders deze statutaire reserve aanwenden door bijvoorbeeld premiekortingen toe te kennen.

In 2019 heeft NV schade in totaal voor 46,2 miljoen euro aan uitkeringen (geboekte schaden) verricht. Dat is een stijging van circa 6,0 procent ten opzichte van 2018 (43,6 miljoen euro). De aan WIA-producten gerelateerde uitkeringen stijgen sterker dan de WAO-hiaatuitkeringen dalen, waardoor het totale uitkeringenvolume stijgt.

3. Beheersing van de bedrijfsvoering

Inleiding

Voor NV schade vormen risico's en de beheersing van risico's een kernactiviteit. Als arbeidsongeschiktheidsverzekeraar wordt NV schade geconfronteerd met verschillende typen risico.

1. Bij een arbeidsongeschiktheidsverzekeraar gaat het primair om het afdekken van de zogenaamde *verzekeringstechnische risico's* als het arbeidsongeschiktheidsrisico en in combinatie vaak ook het werkloosheidsrisico dat de verzekerden lopen. Het verzekeringstechnische risico is het risico dat uitkeringen, nu dan wel in de toekomst, niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van het product. Deze risico's schommelen van jaar tot jaar en daar wordt bij het treffen van de schadevoorziening rekening mee gehouden.
2. Een tweede belangrijke risicocategorie vormen de zogenaamde *marktrisico's*. Dat zijn de risico's die verbonden zijn aan het beleggen op de financiële markten. Te denken valt aan o.a. schommelingen in de rente, in de inflatie, in de koersen van aandelen, obligaties en valuta. Als verzekeraar houdt NV schade voorzieningen aan voor het doen van uitkeringen voor een lange reeks van jaren. Arbeidsongeschiktheid is vaak een langdurige kwestie. Gemiddeld loopt een uitkering meer dan 10 jaar. In sommige gevallen ook 20, 30 en een enkele keer zelfs 40 jaar. Deze voorzieningen belegt NV schade met als doel rendement te behalen. Met dit rendement kan het eigen vermogen worden versterkt, kunnen de premies laag worden gehouden en de uitkeringen zoveel mogelijk waardevast worden gemaakt. Door te beleggen loopt NV schade echter ook risico's. Deze moeten beheerst worden o.a. door afhankelijk van de ontwikkeling op de financiële markten te beleggen in meer of minder risicovolle beleggingscategorieën. Het inflatierisico voor de uitkeringen heeft NV schade afgedekt tot maximaal 2 procent door dit te reserveren via de premie. Daardoor is de waardevastheid van de uitkeringen minder afhankelijk geworden van het rendement op de beleggingen. Dat is pas boven de 2 procent per jaar het geval.
3. Een derde belangrijke risicocategorie wordt gevormd door de *operationele risico's*. Dat zijn risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de verzekerings- en beleggingsadministratie. NV schade hanteert de volgende driedeling van operationele risico's:
 - Operationeel risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen en onverwachte externe gebeurtenissen. Oftewel, het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. Het gaat hierbij om processen met betrekking tot acceptatie, verwerking, uitkering, informatievoorziening en productontwikkeling. Daarnaast spelen integriteitsrisico's een rol, onder andere gerelateerd aan personeel en fraudegevoeligheid.
 - Uitbestedingsrisico, zijnde het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de uitbestede werkzaamheden dan wel ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad. Doordat een zeer groot aantal operationele activiteiten wordt uitgevoerd door derde partijen, waaronder MN, is het uitbestedingsrisico relatief groot. Hiervoor heeft NV schade een uitbestedingsbeleid opgesteld waaraan de uitbestedingen moeten voldoen. Afspraken met uitbestedingspartners zijn vastgelegd in contracten en zijn verder uitgewerkt in Service Level Agreements (SLA's).
 - IT risico, oftewel het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT. Hieronder valt ook het onvoldoende toegesneden zijn van IT-strategie en IT-beleid op de bedrijfsprocessen en de bestaande informatie- en dataverwerking waardoor onvoldoende ondersteuning wordt geboden aan processen en informatievoorziening. Daarnaast is de beheersbaarheid van IT van belang zodat men tijdig kan anticiperen op ontwikkelingen binnen en buiten de business.

4. Een laatste belangrijke risicocategorie wordt gevormd door de strategische risico's. Te denken valt aan de financiële risico's die een verzekeraar loopt bij het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten en bij het aanboren van nieuwe markten als gevolg van een groeistrategie. Ook omgevingsrisico's behoren tot deze categorie. Dit zijn risico's die voortkomen uit veranderingen buiten NV schade op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Al deze risico's moet NV schade beheersen, wil zij nu en in de toekomst aan haar verplichtingen aan haar verzekerden kunnen voldoen en de continuïteit van de onderneming kunnen waarborgen.

Verbeteringen aan het risicomanagementsysteem

De Solvency II regelgeving onderkent het belang van risicomanagement voor de bedrijfsvoering en de bescherming van de rechten van polishouders en stelt daarom verschillende eisen aan het "risicomanagementsysteem". Bij NV schade bestaat het risicomanagementsysteem uit de elementen risicostrategie (incl. risicobereidheid), risicogovernance, systemen en data, risicobeleid en -procedures, risicocultuur en het risicomanagementproces (identificeren, meten, beheersen, monitoren en rapporteren en evalueren). Het omvat alle gecoördineerde activiteiten om de organisatie te sturen en te beheersen met betrekking tot risico's en is daarmee de verantwoordelijkheid van de gehele organisatie. Dit komt onder andere tot uitdrukking via de werking van het "three lines of defense" model, zoals dat binnen NV schade is geïmplementeerd. De directie is eindverantwoordelijk voor de effectieve werking van het risicomanagementsysteem van NV schade en streeft naar continue verbetering van de opzet, bestaan en werking.

Gedurende 2019 zijn de volgende verbeteringen gerealiseerd in het risicomanagementsysteem:

- Het Internal Control Framework (ICF) van NV schade is in 2019 in opzet verder doorontwikkeld en sluit in opzet aan bij de risicobereidheid van NV schade. De risicomanager van NV schade heeft het ICF nog niet volledig gereviewd. In 2020 wordt het ICF bedrijfsbreed geïmplementeerd, zodat dan ook de werking kan worden getoetst. Dit raamwerk is voor NV schade van groot belang om aantoonbaar te kunnen voldoen aan de wettelijke vereisten voor de beheerste en integere bedrijfsvoering. Het raamwerk omvat zowel de intern uitgevoerde als de uitbestede processen en bepaalt welke maatregelen (controls) dienen te worden uitgevoerd om deze zo goed mogelijk te beheersen.
- De versterking van de "three lines of defense" (3LoD) heeft ook in 2019 de nodige aandacht gekregen. De effectieve samenwerking tussen eerste (business), tweede (risicomanagement en compliance) en derde lijn (Internal Audit) is voortgezet. De compliance functie is vorig jaar getoetst door Internal Audit om vast te stellen in hoeverre NV schade deze wettelijke functie beheerst. De bevindingen die Internal Audit heeft gedaan, leiden tot een laag tot beperkt restrisico op de interne beheersing en zijn relatief eenvoudig te verhelpen, waardoor het overall oordeel voldoende is. Dit oordeel is mede gebaseerd op het feit dat een groot deel van de compliance-werkzaamheden bij MN ligt. De risicomanagement functie zal, als onderdeel van het audit plan, dit jaar worden beoordeeld door Internal Audit.
- De betrouwbaarheid van de verzekerdenbestanden is verder verhoogd. In deze bestanden staan de gegevens die nodig zijn voor de berekening van de premie per verzekerde. Ten behoeve van de premiestelling is in opdracht van NV schade vorig jaar een uitgebreid onderzoek uitgevoerd door een gespecialiseerd bureau naar de kwaliteit van de verzekerdenbestanden. Dit heeft geleid tot een verbetering van de datakwaliteit en meer betrouwbare verzekerdenbestanden.
- De kwaliteit van de financiële en actuariële rapportages van NV schade is aantoonbaar verder verbeterd. De zogenaamde "Solvency II Rapportagestraat" is voor het actuariële deel door een onafhankelijke modelvalidator getoetst. De conclusie van de validatie is dat deze processen adequaat zijn ingericht en aantoonbaar correct worden uitgevoerd. Slechts een beperkt aantal kleine bevindingen is naar voren gekomen. Hierbij is gekeken naar de kwaliteit en beheersing van verschillende gegevensaanleveringen en doorvoer-processen en modellen ten behoeve van het verwerken en consolideren van financiële en actuariële rapportages van NV schade.
- NV schade heeft in nauwe samenwerking met uitvoerder MN gewerkt aan het reduceren van IT-risico's. De WAO portefeuille (closed book) is eind 2019 gemigreerd van een legacy-applicatie (AOT) naar een nieuwe, beter beheersbare, cloud omgeving met een go-live datum van 01-01-2020.

Door deze stap in digitalisering is het inherent risico op beveiligingsincidenten (cyberaanvallen / hacking) alsmede continuïteitsrisico's fors afgenomen. De volgende stap is het verbeteren van de datakwaliteit in deze portefeuille.

Daarnaast heeft NV schade, vanuit regie op de uitbestede activiteiten, in onderling operationeel overleg met MN, de planning van de changes afgestemd en goedgekeurd om deze gecontroleerd en beheerst door te voeren. Dit heeft geresulteerd in een rationalisatie, waarbij vanuit NV schade changes nadrukkelijk beoordeeld zijn op wenselijkheid ten behoeve van realisatie van beheerste bedrijfsvoering, verbetering datakwaliteit, of operationele efficiëntie.

Risicoprofiel, risicostrategie en organisatie

NV schade kent in vergelijking met andere verzekeraars een beperkt risicoprofiel. NV schade heeft geen winstoogmerk, ervaart daardoor geen druk van aandeelhouders en kent geen groeistrategie waarmee aanzienlijke strategische en financiële risico's worden gelopen. De producten beperken zich tot aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en de afzetmarkt is beperkt tot de metaal en techniek en de automotive branche en is relatief homogeen qua verzekeringsrisico. NV schade wil alleen dat waar zij voor is opgericht goed en naar tevredenheid van haar klanten doen: het aanbieden van goede arbeidsongeschiktheidsverzekeringen in combinatie met extra diensten op het gebied van preventie en re-integratie.

Het risicobeheersingssysteem van NV schade is ondersteunend hieraan en heeft als doel de organisatie in staat te stellen:

- Risico's te identificeren die de realisatie van de (strategische) doelstellingen bedreigen;
- Een afgewogen geheel van beheersmaatregelen samen te stellen;
- Continu de risico's te monitoren. Bij optreden van een risico het zoeken naar de achterliggende oorzaken, het observeren van mogelijke veranderingen daarin en het nemen van de juiste beheersmaatregelen.

Om deze doelen te realiseren gaat NV schade uit van het "three lines of defense" model voor de beheersing van risico's. De verantwoordelijkheid voor het opzetten en de werking van het stelsel van beheersmaatregelen is belegd bij het management in de eerste lijn.

De tweede lijn bestaat uit de Compliance functie, Risicomanagement functie en de Actuariële functie. Samen zijn zij verantwoordelijk voor het stimuleren en uitdragen van een gezond risicobeheer door de hele organisatie, het verstrekken van richtlijnen, methoden en technieken, het ondersteunen van de eerste lijn, en het signaleren en bewaken van (nieuwe) risico's.

De derde lijn bestaat uit de interne auditfunctie die verantwoordelijk is voor het toetsen van de opzet, bestaan en werking van het risicomanagementsysteem. Deze derde lijn opereert volledig onafhankelijk van de eerste lijn en van andere functies. De functionarissen in de tweede en derde lijn zijn bevoegd om rechtstreeks, dus zonder instemming van de directie, te escaleren en informatie te verstrekken aan de RvC.

Risicobereidheidsraamwerk (risk appetite)

Het risicobereidheidsraamwerk van NV schade stelt vast welke risico's zij als de verzekeraar wenst te accepteren, beheersen, overdragen of beëindigen gegeven haar strategie en kapitaalbeleid. Hierbij staat het klantbelang centraal en is nader uitgewerkt in:

1. Risicovoorkeuren (preferences): kwalitatieve uitspraken van de directie die leidend zijn bij de selectie van risico's
2. Risicotoleranties (tolerances): kwantitatieve uitspraken van de directie die leidend zijn bij de selectie van risico's
3. Risicolimieten (limits): kwantitatieve grenzen die dienen om specifieke risicovolle activiteiten op operationeel niveau te beperken, zodat deze binnen de risicotoleranties blijven.

Ad 1 Risicovoorkeuren

(Kwalitatief); prioriteit wordt gegeven aan risico's die onderstaande kwalitatieve doelstellingen bedreigen:

De volgende risicovoorkeuren gelden voor NV schade:

1. NV schade wil altijd solvabel zijn en aan haar verplichtingen kunnen voldoen;
2. NV schade wil een verzekeraar zijn met hart voor de klant;

3. NV schade wil alleen risico's verzekeren die betrekking hebben op arbeidsongeschiktheid en wil de schadelast minimaliseren die hieruit kan voortvloeien;
4. NV schade wil een verzekeraar zijn met een goede reputatie;
5. NV schade wil producten en diensten aanbieden met een goede prijs/kwaliteitverhouding;
6. NV Schade voert een beheerste bedrijfsvoering, waarbij uitbesteding strategisch gezien toegevoegde waarde biedt en kwaliteit en continuïteit van de bedrijfsvoering gewaarborgd zijn;
7. NV schade wil een integere verzekeraar zijn die zaken doet met integere relaties en klanten.

Ad 2 Risicotoleranties

Bij bovenstaande risicovoorkeuren gelden de volgende risicotoleranties:

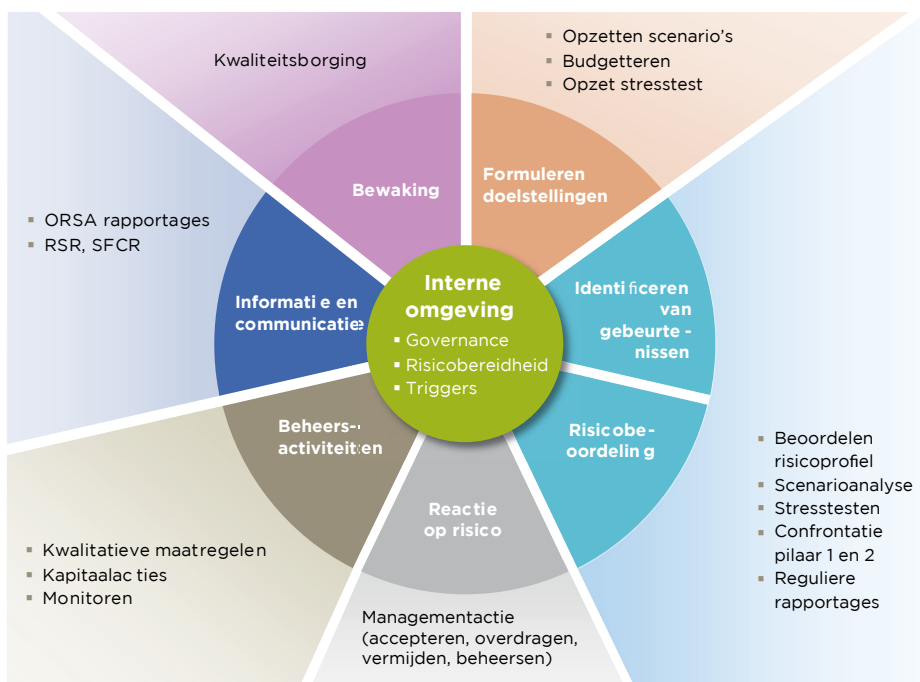
Bij 1.	NV schade streeft door middel van een prudent premie- en kapitaalbeleid naar een solvabiliteitspositie waarbij de SCR ratio zich bevindt tussen de normsolvabiliteit en statutaire reservegrens. De onderbouwing voor beide grenzen is nader beschreven in het kapitaalbeleid en de hoogte van de grenzen wordt jaarlijks herijkt. In de bepaling van de normsolvabiliteit is onder andere rekening gehouden met een buffer voor marktrisico's. Deze buffer is dusdanig bepaald, dat de kans dat de Solvency Capital Requirement ratio zich in enig jaar binnen een zevenjaars periode kleiner dan 100% wordt, kleiner dan 2% bedraagt. Daarnaast wordt een buffer voor het UFR-effect en een buffer voor het werkloosheidsrisico meegenomen.
Bij 2.	NV schade wil het keurmerk klantgericht verzekeren behouden. NV schade wil een klanttevredenheidscijfer van ten minste een 8. NV schade wil een klantloyaliteit van tenminste 80%.
Bij 3.	Selectie aan de poort door: alleen arbeidsongeschiktheidsverzekeringen aan te bieden in de MT en automotivebranche; bovendien voor de WGA-uitstapverzekering alleen schone en kleine bedrijven te accepteren. Alle uitkeringsgerechtigden in de WGA-uitstapverzekering worden aangemeld voor een re-integratie traject en/of voor een herkeuring door UWV.
Bij 4.	NV schade wil nooit een boete dan wel een aanwijzing verkrijgen van toezichthouders. NV schade wil nooit negatief in het landelijk nieuws komen. NV schade wil maatschappelijk verantwoord ondernemen.
Bij 5.	NV schade wil een kostendekkend premieniveau hanteren dat concurrerend is met andere verzekeraars in de sector (top 3). NV schade wil een verzekeringsdekking hanteren die concurrerend is met andere verzekeraars in de sector (top 3). NV schade wil haar uitkeringen jaarlijks verhogen met de cao-loonstijging in de sector. Tot 2% verhoging is deze gegarandeerd. Boven 2% is deze afhankelijk van de financiële positie van NV schade, zulks ter beoordeling van de directie.
Bij 6.	NV schade verlangt van uitbesteding strategisch toegevoegde waarde en wenst van haar uitbestedingspartner transparantie en betrokkenheid bij de besluitvorming van voor NV schade kritische en belangrijke zaken en wijzigingen. NV schade accepteert slechts zeer beperkte verstoringen in beschikbaarheid van processen en systemen dan wel in kwaliteit en effectiviteit van processen. NV schade accepteert slechts in zeer beperkte mate fouten t.a.v. de betrouwbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van klant- en bedrijfsgegevens.
Bij 7.	NV schade biedt geen diensten en producten aan met een hoog integriteitsrisico. NV schade biedt haar diensten uitsluitend aan in landen met een laag risico op corruptie en witwassen. NV schade heeft integere medewerkers en draagt er zorg voor dat er een interne cultuur is die integer handelen bevordert. Niet integer gedrag wordt niet geaccepteerd. NV schade doet geen zaken met klanten of derde partijen die niet integer zijn.

Ad 3 Risicolimieten

Bij bovenstaande risicotoleranties zijn risicolimieten op operationeel niveau vastgesteld waarover periodiek wordt gerapporteerd.

Risicobeleid

NV schade heeft beleid ontwikkeld om de gestelde risicobeheersingsdoelen te realiseren. De ORSA (Own Risk and Solvency Assessment) maakt onderdeel uit van de cyclus.

Figuur 1: (risico) managementcyclus

In het beleid staat geformuleerd dat (minimaal) jaarlijks de risicobereidheid wordt geëvalueerd en vastgesteld evenals de strategie en doelstellingen.

NV schade monitort haar financiële positie en belangrijkste risico's op frequente basis (waarbij de uitkomsten en inzichten van de ORSA uiteraard worden betrokken). Zo wordt de SCR (Solvency Capital Requirement) standaard ieder kwartaal berekend en eventueel tussentijds indien omstandigheden zich voordoen die daartoe aanleiding geven. Ieder kwartaal wordt beoordeeld of de aanwezige solvabiliteit in orde is in verhouding tot de SCR en de door NV schade vastgestelde normsolvabiliteit.

De geïdentificeerde risico's alsmede de beheersmaatregelen worden vastgelegd in een risicoregister. De belangrijkste risico's worden gemonitord en over de beheersing daarvan wordt gerapporteerd.

ORSA

Jaarlijks voert NV schade een Own Risk and Solvency Assessment (ORSA) uit. De ORSA is bedoeld om vast te stellen dat NV schade beschikt over solide, doeltreffende en alomvattende strategieën en procedures aan de hand waarvan NV schade doorlopend nagaat hoe de aanwezige solvabiliteitsmarge zich verhoudt tot de korte- en lange termijnrisico's waaraan zij blootstaat of zou kunnen blootstaan. Als voorbereiding op de ORSA worden door middel van een integrale risicoanalyse de risico's geïdentificeerd, beoordeeld en indien nodig worden extra beheersmaatregelen getroffen.

De ORSA van NV schade speelt een belangrijke rol voor de directie van NV schade om inzicht te krijgen en houden in de samenhang tussen haar strategie (en strategische doelstellingen), de materiële risico's die haar kunnen bedreigen, de mogelijke consequenties hiervan voor haar financiële positie en wat

NV schade kan doen om risico's af te wenden of te beperken. De uitkomsten van de ORSA vormen één van de belangrijkste elementen waarop de directie haar bijsturende maatregelen (op het gebied van kapitaal en risico) baseert. De directie van NV schade is actief betrokken gedurende het gehele ORSA proces. De ORSA, waaronder de voorgenomen managementacties, wordt jaarlijks met de RvC besproken. De ORSA is dan ook niet enkel een jaarlijks proces. NV schade besteedt voortdurend aandacht aan de uitgangspunten en verwachtingen van het gekozen beleid tegen de achtergrond van de wijzigingen die zich dienaangaande hebben voorgedaan of zich op korte termijn zullen voordoen.

NV schade voert eenmaal per jaar een reguliere ORSA uit. Voor deze frequentie is gekozen omdat NV schade een verzekeraar is met een overzichtelijk productenpalet op een stabiele markt. Desondanks zijn externe of interne gebeurtenissen die leiden tot een significante wijziging in het risicoprofiel van NV schade aanleiding om een ORSA uit te voeren buiten de reguliere frequentie. In beleid zijn de omstandigheden beschreven die een dergelijke tussentijdse ORSA in gang zetten.

Binnen de ORSA voert NV schade ook verschillende stresstesten uit, welke worden doorgerekend met een prognosemodel dat mede voor dit doel is ontwikkeld. Met dit prognosemodel wordt de kapitaalpositie van NV schade over een middellange tijdshorizon gemodelleerd. Input voor dit model zijn verwachte kasstromen, premie-inkomsten, uitkeringen en verwachte beleggingsresultaten. Het model biedt de mogelijkheid om:

- het effect van verschillende economische, verzekeringstechnische en operationele scenario's op de verwachte winst- en verliesrekening, marktwaarde balans en solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) te meten. De verzekeringstechnische scenario's hebben met name betrekking op de voor NV schade materiele risico's zoals toenemende arbeidsongeschiktheid en werkloosheid;
- het effect van managementacties (zoals bijvoorbeeld het aanpassen van de premiestelling en/of de beleggingsportefeuille) op de kapitaalpositie te meten;
- te voldoen aan de voortdurende naleving van de wettelijke kapitaalvereisten en technische voorzieningen zoals vastgelegd in de wet- en regelgeving.

De resultaten van de ORSA van NV schade worden gerapporteerd in een statisch rapport en een jaarlijks wijzigend dynamisch rapport. De analyses die ten grondslag liggen aan de ORSA worden gedocumenteerd. De uitkomsten, terugkoppeling van DNB op en eigen evaluatie van de ORSA, worden schriftelijk en via presentaties teruggekoppeld aan medewerkers en disciplines waarvoor dit relevant is voor hun werkzaamheden. De ORSA wordt getoetst door de actuariële sleutelfunctionaris van NV schade.

Risico's, onzekerheden en getroffen maatregelen

In deze paragraaf zijn de voornaamste risico's en onzekerheden beschreven met betrekking tot operationele activiteiten welke zich hebben voorgedaan gedurende 2019.

Door NV schade is een groot deel van de werkzaamheden uitbesteed. De risico's en beheersmaatregelen van deze werkzaamheden zijn onderdeel van separate ISAE3402 type II rapporten voor de vermogens-beheeractiviteiten en de verzekeringsuitvoering die de uitvoerder jaarlijks afgeeft aan NV schade. Ten behoeve van deze rapporten zijn processen beschreven, de risico's geïnventariseerd en de beheersmaatregelen ingericht. Deze beheersmaatregelen worden periodiek getest, waarbij de externe accountant van de uitvoerder assurance geeft over de opzet, bestaan en werking van het ISAE3402 framework. De bevindingen worden bij de verklaring in het ISAE 3402 type II rapport opgenomen. Via Service Level Agreements (SLA's) met onderliggende Gegevensleveringsovereenkomsten (GLO's) kan NV schade gedurende het jaar de kwaliteit van de aangeleverde data en diensten beter monitoren. Daarnaast implementeert NV schade momenteel een eigen Internal Control Framework dat in opzet aansluit bij de risicobereidheid van NV schade.

Hierna worden de voornaamste risico's en onzekerheden toegelicht, welke zijn geïdentificeerd bij de risicoanalyse danwel naar voren zijn gekomen als incident tijdens het boekjaar. Daarbij wordt aangegeven welke maatregelen zijn getroffen ter beheersing van risico's en/of het voorkomen van herhaling van de

betreffende voorvallen. Tevens wordt vermeld wat de verwachte impact is op de resultaten en/of financiële positie indien één of meer van de voornaamste risico's en onzekerheden zich zouden voordoen.

Beheerste bedrijfsvoering

Een verzekeraar dient ingevolge artikel 3:17 van de Wet op het financieel toezicht (Wft) de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat een beheerste en integere bedrijfsvoering is gewaarborgd.

NV schade ondervindt sinds 2016 aan de IT gerelateerde operationele problemen van bij de uitvoerder MN uitbestede verzekeringsadministratie. Mede door het aantrekken van een data analytics bureau door NV schade is de datakwaliteit substantieel verbeterd. Ook is het aantal handmatige ingrepen in processen aanzienlijk afgenomen door verbeteringen op het gebied van (IT) changemanagement. De forse IT-problemen die zich hebben gemanifesteerd rond de verzekeringsadministratie Bancs behoren grotendeels tot het verleden. Aanscherping van de in de ISAE 3402 Verzekeren opgenomen beheersingsmaatregelen en investeringen in het risicobewustzijn van medewerkers bij de uitvoerder heeft het aantal bevindingen m.b.t. de primaire bedrijfsprocessen verder verlaagd en de betrouwbaarheid van de financiële cijfers is substantieel verbeterd door al deze ingrepen.

Ondanks aanzienlijke verbeteringen in de beheersing van de bedrijfsvoering, kan deze nog altijd niet als duurzaam beheerst worden gekwalificeerd. De beperkte mogelijkheid tot regievoering door NV schade ten behoeve van de verdere beperking van de inherente risico's van uitbesteding binnen de primaire processen -NV schade is bijvoorbeeld niet betrokken bij de scoping en opzet van de beheersingsmaatregelen binnen het (ISAE 3402 Verzekeren) controleraamwerk- heeft DNB doen concluderen dat er vooralsnog nog geen sprake is van een voldoende duurzaam beheerste en integere bedrijfsvoering. Alle inspanningen zijn erop gericht om het verhoogde toezichtsregime in 2020 achter ons te kunnen laten.

NV schade heeft naar aanleiding van de zorgen rond de uitbesteding van de verzekeringsoperatie aan MN een aantal scenario's onderzocht voor de optimale uitvoering van de cao AvIM. Het door de directie opgesteld en uitgewerkt Plan van Aanpak beschrijft op welke wijze NV schade een beheerste en integere bedrijfsvoering kan realiseren. De door de RvC geformeerde werkgroep Transitie heeft door periodiek overleg met de directie toezicht gehouden op de totstandkoming van dit Plan van Aanpak. De RvC heeft hieraan haar goedkeuring gegeven.

Eind 2019 is de implementatie voorlopig stopgezet, omdat de Stichting Vakraad Metaal en Techniek (Vakraad) aan NV Schade heeft aangegeven een alternatieve oplossingsrichting te willen onderzoeken. Dit onderzoek zal eerst uitgevoerd moeten worden, gevolgd door de nodige afstemmingen met betrokken partijen en analyse van vervolgstappen en consequenties. Dit betekent dat momenteel geen inschatting kan worden gemaakt van mogelijke gevolgen voor 2020. De vertraging betekent niet dat gestopt wordt met inspanningen gericht op het verder verbeteren van de beheerste en integere bedrijfsvoering. Met onze uitvoerder MN zullen in de komende periode gedragen en duidelijke afspraken gemaakt worden voor de aantoonbare beheerste uitvoering van de uitbestede activiteiten van NV schade.

IT-risico

Om de continuïteit van de bedrijfsvoering te garanderen voor het uitvoeren van de WAO-verzekeringsadministratie is besloten om de tot 2020 in gebruik zijnde applicatie (AOT) te vervangen. De oude WAO administratie werd gekenmerkt door hoge risico's gerelateerd aan een verouderde technologie, waardoor de continuïteit en het vermogen tot herstel in geval van een calamiteit niet langer kon worden gegarandeerd. Het systeem dateerde uit de jaren '90 en het onderhoud was beperkt tot hetgeen minimaal noodzakelijk was. De portefeuille is vlak voor jaareinde succesvol gemigreerd naar een nieuwe omgeving, waarbij gebruik wordt gemaakt van Amazon Web Services (AWS), het grootste publieke cloud platform ter wereld. Dit biedt NV schade een veilige, beheersbare en duurzame oplossing.

Prolongatieproces

NV schade heeft het risico onderkend gerelateerd aan de prolongatie van de verzekeringen. Dit is een complex en arbeidsintensief proces waarbij de precieze volgorde van separate handmatige en geautomatiseerde handelingen cruciaal is voor de betrouwbaarheid. Het prolongatieproces kent een

ruime doorlooptijd en is risicovol voor fouten of niet tijdige afronding. Om deze risico's te mitigeren zijn in nauwe samenwerking met MN diverse maatregelen getroffen. Voor het prolongatieproces 2020 is een projectmatige aanpak gehanteerd waarbij planmatig is afgestemd voorafgaand en tijdens de uitvoer, waardoor kritische momenten gedurende het proces effectiever zijn begeleid en fouten zijn voorkomen. In combinatie met een tijdelijke stop in niet-cruciale changes aan de applicaties is de foutenkans ingeperkt, is overbelasting van de service teams voorkomen en is het risico op ontevreden klanten (werknemers en werkgevers) verminderd. Ook een rationalisering in de geplande (bulk) communicatie (vermindering in aantal varianten communicatie-uitingen en samenvoeging communicatiemomenten, stimuleren van "digitale" communicatievormen) heeft bijgedragen aan een betere beheersing van het prolongatieproces. Hierdoor is een verdere bijdrage geleverd aan de optimalisatie van het klantbedieningsbeleid.

Klantonderzoek

Als gevolg van de toenemende regelgeving en verhoogde aandacht in de financiële sector voor klantonderzoek, ook wel customer due diligence genoemd, heeft NV schade naar haar eigen processen gekeken. Hieruit bleken hiaten bij de controle van relaties tegen sanctielijsten. Dit had met name betrekking op het proces om UBO's van werkgevers ("ultimate beneficial owner") vast te leggen en te toetsen tegen de sanctielijsten. Hierdoor liep NV schade een onwenselijk compliance risico. NV schade heeft in de tweede helft van 2019 diverse maatregelen getroffen, gericht op herstel en borging. Daarnaast heeft MN Services door een gespecialiseerd bureau, de verzekeringnemers en hun UBO's laten toetsen tegen de sanctielijsten. Naast deze herstelacties zijn processen en procedures aangescherpt, welke dienen te borgen dat iedere relatie (werkgever, werknemer of uitbestedingsrelatie) periodiek gecontroleerd wordt tegen de actuele sanctielijsten.

De verwachte impact op de resultaten en/of financiële positie van NV schade indien één of meer van de door NV schade onderkende operationele en IT-risico's en onzekerheden zich zouden voordoen, wordt ingeschat door middel van uitgevoerde ORSA-stresstesten en risico-analyses.

Voor het operationele risico is dit jaar geen herziene kwantitatieve inschatting gemaakt. Vanuit de gedachte van een bestendige gedragslijn is ten behoeve van de passendheidstoets de aannahme gemaakt dat het operationeel risico van NV schade ongewijzigd is en derhalve verondersteld wordt dat deze nog altijd € 10 mln. bedraagt. Het ongewijzigd laten van het operationeel risico is consistent met de bevindingen van de tweedelijns functies Risicomanagement en Compliance van NV schade. In de kwartaalrapportages van Risicomanagement en Compliance blijkt gedurende 2019 dat het operationele risico voor NV schade niet significant is afgenomen.

Informatie over financiële instrumenten

Het strategisch beleggingsbeleid van NV schade vormt de basis voor het jaarlijks op te stellen beleggingsplan. Centraal in dit strategisch beleggingsbeleid staat de financiële doelstelling van NV schade. Concreet is de financiële doelstelling van NV schade de volgende: het bieden van zekerheid aan haar verzekerden dat NV schade altijd kan voldoen aan haar verplichtingen tegen een eerlijke premie. Hierbij is een voorziening getroffen voor een jaarlijkse 2 procent stijgende uitkering; dit betekent dat er voldoende in kas is (o.b.v. DNB rentecurve) om jaarlijks 2 procent te indexeren. Daarnaast heeft NV schade de intentie (dit is echter geen verplichting) om binnen een acceptabel risico voldoende additioneel rendement te genereren om de uitkeringen aan verzekerden zoveel mogelijk waardevast te houden. Gegeven de doelstelling dat NV schade kan voldoen aan haar verplichtingen, vormen deze verzekeringsverplichtingen het uitgangspunt van waaruit de beleggingsportefeuille wordt samengesteld. De inrichting van het beleggingsbeleid wordt beïnvloed door de financiële ruimte (sturingsmogelijkheden) die geboden wordt vanuit het kapitaalbeleid (premie-, toeslag-, afroombeleid) en het wettelijk toezichtkader (Solvency II) waaronder NV schade valt.

De ALM-studie heeft geleid tot een strategisch beleggingsbeleid voor NV schade dat past bij de risicohouding van de Directie van NV schade. Daarnaast ligt het primaire doel van NV schade, te weten om te allen tijde solvabel te zijn, ten grondslag aan dit strategische kader. Aangezien NV schade twee beleggingsportefeuilles hanteert, te weten een Verplichtingen-portefeuille (waar tegenover de Technische Voorziening¹ staat) en een Eigen Vermogen-portefeuille wordt in het strategisch kader onderscheid gemaakt in het te voeren beleid voor elk van deze portefeuilles op het niveau van vermogensclusters.

¹ Best estimate inclusief risicomarge voor herverzekering.

Voor de beheersing van matching- en renterisico heeft NV schade beleidsmatig de volgende maatregelen vastgelegd:

- De strategische portefeuille is vastgesteld met behulp van een ALM-studie, welke periodiek (minimaal eens per drie jaar) wordt herhaald ter beoordeling van het vastgestelde strategische kader. Voor 2020 staat wederom een ALM-studie gepland.
- Met betrekking tot het renterisico: er wordt gestreefd om in grote mate de rentegevoeligheid van de voorziening te elimineren door een verplichtingenportefeuille in te richten. Het renterisico is strategisch voor ongeveer 90 procent afgedekt.
- Met betrekking tot het valutarisico: NV schade heeft het valutarisico op de Amerikaanse Dollar, Japanse Yen en Britse Pond voor 100 procent afgedekt, waardoor alleen nog geringe exposure bestaat voor overige valuta's in de eigen vermogenportefeuille.
- Met betrekking tot het liquiditeitsrisico: jaarlijks wordt er een kasstroomanalyse gemaakt waar bepaald wordt in hoeverre de in- en uitgaande kasstromen met betrekking tot de activa en passiva matchen. Het beschikbare vermogen wordt grotendeels belegd in liquide Europese staatsobligaties. De premies worden jaarlijks kostendekkend vastgesteld op basis van de liquiditeitsbehoefte. Er is een liquiditeitsbuffer op basis van stressscenario's uit de ORSA om te kunnen voldoen aan veranderingen in de kasstromen, hierbij wordt rekening gehouden met kosten bij een gedwongen verkoop of voor alternatieve financiering. Bij het ontwikkelen van nieuwe producten wordt rekening gehouden met het effect op de liquiditeitspositie.
- Het inflatierisico voor NV schade is relatief beperkt doordat boven een inflatie van 2 procent, de indexatie voorwaardelijk op de financiële positie van NV schade wordt gegeven. Dit wordt bij berekeningen zoals de kasstroomanalyse en ALM-studies meegenomen.
- Elk kwartaal wordt de solvabiliteit van NV schade gemonitord aan de hand van SCR berekeningen. Hierbij wordt gekeken naar de interne kapitaalsvereiste, en worden maatregelen getroffen indien de solvabiliteit door de grenswaarde uit het kapitaalbeleid zakt.

Voor de beheersing van kredietrisico heeft NV schade beleidsmatig de volgende maatregelen vastgelegd:

- Brede spreiding van de gehele portefeuille (zoals landen, categorieën, producten, industrieën, valuta, tegenpartijen).
- Met betrekking tot de kans op *default*: een aanzienlijk deel van de vastrentende portefeuille wordt in AAA- of AA-rating belegd. Voor de discretionaire staatsobligatieportefeuilles geldt een specifiek landenbeleid. Hierin zijn zijn signaleringslimieten vastgesteld ten aanzien van het maximum dat belegd mag worden in één land. Dit mitigeert de concentratie- en correlatierisico's.
- Met betrekking tot de *loss given default*: Voor geldmarktproducten (deposito's) geldt beleid dat er limieten zijn gesteld aan de posities die bij een tegenpartij mogen worden uitgezet.

Voor de beheersing van marktrisico's heeft NV schade beleidsmatig de volgende maatregelen vastgelegd:

- Met betrekking tot prijsvolatiliteit: de portefeuille van NV schade bevat naast beleggingen met als doel in belangrijke mate het matchen van de voorziening, ook risicodragende beleggingen. Het risico van deze beleggingen wordt onder meer beheerst door een uitgebreide spreiding over regio's en sectoren. Uitwerking hiervan vindt jaarlijks plaats in het beleggingsplan en wordt tussendoor bijgesteld indien de omstandigheden daar aanleiding toe geven.
- Met betrekking tot marktliquiditeit: NV schade heeft vastgesteld welk deel van de beleggingen minder liquide kan zijn, gegeven de verwachte ontwikkeling van de technische voorziening en premie-instroom. Bij nieuwe investeringsvoorstellen wordt getoetst op de mate van liquiditeit (op totaalniveau). De marktomstandigheden worden continu gemonitord, zodat ingegrepen kan worden indien te veel beleggingen illiquide dreigen te worden.
- Met betrekking tot het concentratie- en correlatierisico: NV schade heeft een beleggingsbeleid opgesteld waarin diversificatie van de beleggingsportefeuille is geborgd. NV schade verricht periodiek kwantitatief onderzoek naar de correlaties tussen marktrisico's en bepaalde verzekeringstechnische risicocategorieën, waaronder de correlatie tussen invaliditeitsrisico en werkloosheidsrisico en de correlatie tussen werkloosheid en de aandelenindices.

Wet- en regelgeving

Wet Herstel en afwikkeling verzekeraars

Per 1 januari 2019 is de Wet herstel en afwikkeling verzekeraars in werking getreden. De wet is opgenomen in de Wet op het financieel toezicht (Wft) en nader uitgewerkt in het Besluit prudentiële regels (Bpr). Binnen deze wet heeft DNB de bevoegdheid een verzekeraar “in resolutie” te nemen in crisistijd, mocht deze situatie zich in de toekomst onverhoopt voordoen.

Het doel is om de het proces van afwikkeling of herstel meer gecontroleerd te laten verlopen, zodat polishouders meer beschermd zijn en de economische en maatschappelijke impact zoveel mogelijk beperkt blijft.

Alle verzekeraars (m.u.v. Solvency II Basic) dienen daarom te beschikken over een Voorbereidend Crisisplan (VCP). Hierin wordt inzichtelijk gemaakt welke maatregelen genomen kunnen worden die de verzekeraar in staat stellen de financiële positie te herstellen als deze aanzienlijk verslechtert. Daarmee is het VCP een belangrijk hulpmiddel voor directie en medebeleidsbepalers om goed voorbereid te zijn op een ernstige crisissituatie en op voorhand hierover na te denken.

In 2019 heeft NV schade een VCP vastgesteld en ingediend bij DNB. De toezichthouder heeft het plan getoetst aan de hand van de relevante wet- en regelgeving alsmede haar eigen Good Practice. Naar aanleiding daarvan is NV schade door DNB verzocht het crisisplan op onderdelen nader te concretiseren en/of onderbouwen en een herziene versie in te dienen, uiterlijk in het derde kwartaal van 2020.

4. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Maatschappelijke betrokkenheid

Maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid vormen de rode draad in de ondernemingsstrategie én bedrijfsvoering van NV schade. Dat vertaalt zich onder meer in betrokken en competente medewerkers, verkleining van de CO₂-voetafdruk, het verbeteren van sociale en maatschappelijke omstandigheden en het goed omgaan met klimaatrisico's. In 2020 wordt de aandacht in het kader van duurzaamheid op zowel milieu- als sociale aspecten gericht. Dat wordt bijvoorbeeld gedaan door duurzaamheid volledig te integreren in de beleggingsportefeuilles en dit consequent door te voeren in de bedrijfsvoering. Zo wordt in het Inkoopbeleid bij de aanschaf van producten en diensten niet alleen gelet op de prijs, maar ook op sociale - en milieuaspecten. Dit zijn belangrijke selectiecriteria voor de leveranciers waarmee zaken wordt gedaan. Hiermee wordt invulling gegeven aan goed opdrachtgeverschap, wil NV schade een betrouwbare partner zijn en laat NV schade zien dat zij verantwoordelijkheid neemt in de keten met de leveranciers.

Verkleining van onze voetafdruk

NV schade en haar uitvoerder, MN Services, zijn gehuisvest binnen “Het huis van de Metaal en de Techniek”. Als verzekeraar opereert NV schade in een sector die vanuit haar kernactiviteiten een beperkte milieubelasting teweegbrengt. Met verantwoord ondernemen zijn de te behalen winsten op het gebied van de zogenaamde footprint dan ook beperkt. Dit neemt echter niet weg dat NV schade de omgeving zo min mogelijk wil belasten.

In 2019 bedroeg de CO₂-uitstoot 1489 CO₂-equivalenten ten opzichte van 1616 in 2018. Dit is een daling van bijna 8%. Ieder jaar probeert NV schade met MN de voetafdruk te verkleinen en bij te dragen aan de ambitie om zo duurzaam mogelijk te zijn.

Het verbruik van elektra en stadsverwarming heeft zich na een jarenlange sterke daling enigszins gestabiliseerd. Het verbruik van de stadverwarming is met 3% licht gestegen, terwijl het verbruik van elektra is gedaald met 9%. De daling van het verbruik van de elektra vertaalt zich niet in een daling van de CO₂-uitstoot, aangezien sinds 2012 alleen groene stroom wordt gebruikt uit Nederlandse windkracht.

Sinds medio 2019 is er een zogeheten “Vega-maandag” ingevoerd. Dit initiatief zou ook tot een verdere reductie van CO₂ moeten leiden. De overige dagen van de week wordt er ook bewust minder dierlijke eiwitten aangeboden.

Waarde creëren zonder winstoogmerk

NV schade heeft geen winstoogmerk. Alle eventuele winst, die niet wordt aangewend ter versterking van de reserves, wordt teruggegeven aan werkgevers en werknemers in de vorm van premiekorting of extra dekking. Doorlopend wordt gewerkt aan de optimalisatie van de dienstverlening om in te spelen op de veranderende behoeften van de klanten, waardoor er blijvend passende producten en diensten worden aangeboden.

5. Vooruitblik op 2020

Integrale klantoplossingen

Ook in 2020 zet NV schade zich weer in om haar klanten, werkgevers en werknemers, bij langdurige ziekte en arbeidsongeschiktheid zoveel mogelijk te ondersteunen met een persoonlijke en empathische benadering. Centraal daarbij staat mensen helpen hun draai weer te vinden in het (arbeidzaam) leven. Casemanagement is een reeds bestaand, succesvol, onderdeel van de dienstverlening van NV schade. De samenwerking met de branche verzuimverzekeraars leidt tot een keten van ononderbroken casemanagement t.b.v. werkgevers en werknemers. Dit vergroot de kans op succesvolle re-integratie en het voorkomen van langdurige ziekte. Daarnaast kan het bijdragen aan het voorkomen van loonsancties voor werkgevers.

Kwaliteit, laagdrempeligheid en gemak

NV schade onderzoekt ook in 2020 nieuwe manieren om eenvoud in zakendoen te vergroten. Zo wordt o.a. de mogelijkheid onderzocht om aansluiting met salarispakketten te realiseren wat administratief gemak voor de werkgever oplevert en worden de Mijn-omgevingen verder uitgebreid. Ook steekt NV schade tijd en aandacht in het vervullen van een "gids-functie"; door klanten zelf te helpen in de wirwar van wetten en regels maar ook door waar relevant te verwijzen naar andere initiatieven in de bedrijfstak. Verder worden er gerichte campagnes ingezet om te zorgen dat klanten optimaal verzekerd zijn en worden social media kanalen toegevoegd als klantcontact-kanaal.

"De digitale verzekeraar met een sociaal gezicht".

Het digitaliseren van onze klantcontactstrategie en -communicatiekanalen leidt tot een laagdrempeligere bediening van onze werkgevers en werknemers binnen de Metaal & Techniek en Automotive, met interactie op het juiste moment met de juiste toon. Deze digitalisering ondersteunt nu al (de toegang tot) onze basisdienstverlening.

NV schade zal ook in 2020 met behulp van een data analyticsbureau de datakwaliteit van in de bron-systemen opgeslagen verzekeringstechnische data verder verbeteren, ter verdere ondersteuning van een verantwoorde bedrijfsvoering en betrouwbare actuariële analyses. Tevens wordt met behulp van een business rules-engine een substantieel aantal plausibiliteitschecks uitgevoerd op deze data, waardoor het mogelijk wordt meer en beter gebruik te maken van de data waarover NV schade beschikt. Hierdoor komt NV schade steeds dichterbij de ambitie om te komen tot een datagedreven bedrijfsvoering en daarmee een organisatie die de operational excellence ondersteunt.

Beheerste bedrijfsvoering en meer regie

De directie geeft in 2020 prioriteit aan het realiseren van een beheerste bedrijfsvoering en het verder versterken van de interne functies. Dit betekent dat de grip en transparantie op de bedrijfsvoering verbeterd zal worden: de dienstverlening moet transparant(er) en duurzaam aantoonbaar in control worden gebracht. Door meer regie te voeren zal NV schade op onderdelen taken meer zelfstandig gaan uitvoeren. NV schade en MN zijn vanaf het begin van 2020 op constructieve en open wijze met elkaar in gesprek om invulling te geven aan het normenkader beheerste bedrijfsvoering en aan het in regie komen van NV schade. Hiermee is, naar verwachting van de directie, de basis gelegd om in de loop van 2020 te komen tot de situatie van beheerste bedrijfsvoering. De hiermee gepaard gaande stijging van het aantal NV schade medewerkers en de impact op de kosten is op dit moment lastig te kwantificeren. Het onderzoek naar een alternatieve oplossingsrichting (zie hoofdstuk 3, paragraaf "Risico's, onzekerheden en

getroffen maatregelen”) moet namelijk nog worden uitgevoerd. In de kostenassumptie is op best effort basis rekening gehouden met de verwachte toekomstige (meer)kosten.

Deze ontwikkeling past ook binnen de gesprekken met de opdrachtgever die worden gevoerd over de toekomstige uitvoering van de CAO AvIM en welke rol NV schade hierin gaat spelen.

De impact van het Coronavirus

Het coronavirus houdt de wereld in haar greep. Er is nog veel onzeker over de gevolgen van het virus voor de gezondheid en het bedrijfsleven. Wel komen steeds meer berichten naar buiten over de impact die het virus heeft. Voor ons bedrijf zal de schade als gevolg van het virus naar verwachting beperkt blijven. De daling van de koersen op de beurzen wereldwijd raakt NV schade uiteraard ook. Het negatieve waarde-effect op de beleggingsportefeuilles heeft door de hoge rente- en valuta afdekking vooralsnog een beperkte invloed op de ratio's. De grootste verliezen worden momenteel veroorzaakt door uitlopende spreads en de aandelen. De directie acht de noodzaak tot het bijsturen van het beleggingsbeleid op dit moment niet opportuun.

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER (NA RESULTAATBESTEMMING)

ACTIEF		2019 x 1.000 euro	2018 x 1.000 euro
Beleggingen (1)*			
Overige financiële beleggingen			
- Vastrentende waarden	454.264	468.609	
- Aandelen	791.684	677.637	
Totaal beleggingen		1.245.948	1.146.246
Vorderingen (2)			
- Vorderingen uit hoofde van beleggingen	12.375	121	
- Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringnemers	4.430	4.888	
- Overige vorderingen	1.848	1.852	
Totaal vorderingen		18.653	6.861
Overige activa (3)			
- Materiële vaste activa	237	266	
- Liquide middelen	26.882	21.041	
Totaal overige activa		27.119	21.307
Afgeleide financiële instrumenten (4)		8.672	2.004
Totaal actief		1.300.392	1.176.418

* Het cijfer achter een balanspost verwijst naar de toelichting op de balans per 31 december.

PASSIEF		2019 x 1.000 euro	2018 x 1.000 euro
Eigen vermogen	(5)		
- Gestort en opgevraagd kapitaal		5.672	5.672
- Algemene reserve		379.639	325.686
- Weerstandsvermogen		385.311	331.358
- Statutaire reserve		5.526	0
Totaal eigen vermogen		390.837	331.358
Technische voorzieningen	(6)		
<i>Voor te betalen schaden:</i>			
- Bruto		878.873	822.662
- Herverzekeringsdeel		-172.085	-136.996
Totaal technische voorzieningen		706.788	685.666
Schulden	(7)		
- Verplichtingen uit hoofde van beleggingen		7.580	1.022
- Schulden uit herverzekering		184.232	151.838
- Overige schulden		5.136	5.478
Totaal schulden		196.948	158.338
Afgeleide financiële instrumenten	(8)	5.819	1.056
Totaal passief		1.300.392	1.176.418

Jaarrekening

WINST- EN VERLIESREKENING

TECHNISCHE REKENING SCHADEVERZEKERING	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Verdiende premies eigen rekening (9)*				
- Bruto premies	93.033		93.346	
- Uitgaande herverzekeringspremies	-32.138		-7.483	
Totaal verdiende premies eigen rekening		60.895		85.863
Opbrengsten uit beleggingen (10)				
- Beleggingsbaten	22.890		19.831	
- Gerealiseerde winst op beleggingen	36.228		29.275	
		59.118		49.106
Niet-gerealiseerde winst op beleggingen (11)		74.096		5.455
Overige technische baten eigen rekening (12)		642		1.198
Totaal baten		194.751		141.622
Schaden eigen rekening (13)				
- Geboekte schaden (bruto)	46.165		43.639	
- Aandeel herverzekeraars geboekte schaden	-4.611		-2.815	
		41.554		40.824
- Wijziging voorzieningen voor te betalen schaden	56.211		-18.739	
- Aandeel herverzekeraars wijziging voorzieningen voor te betalen schaden	-35.089		5.840	
		21.122		-12.899
Totaal schaden eigen rekening		62.676		27.925
Beleggingslasten (14)				
- Beleggingslasten	1.463		1.290	
- Gerealiseerd verlies op beleggingen	29.986		26.515	
		31.449		27.805
Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen (15)		11.160		29.540

		2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro
Bedrijfskosten	(16)	21.984		16.893
Overige technische lasten eigen rekening	(17)	12.655		3.911
Totaal lasten		139.924		106.074
Toerekening technisch resultaat	(18)	5.389		10.615
Resultaat technische rekening schadeverzekering		60.216		46.163

NIET TECHNISCHE REKENING				
		2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro
Resultaat	(19)	60.216		46.163
Bestemming van het resultaat				
- Mutatie algemene reserve		53.953	46.163	
- Mutatie statutaire reserve**		5.526	0	
- Uit te keren dividend		737	0	
Totaalresultaat		60.216		46.163

* Het cijfer achter een post uit de winst- en verliesrekening verwijst naar de toelichting op de winst- en verliesrekening.

** Zie grondslag "Algemene reserve" en "Statutaire reserve" onder "Grondslagen voor de balans".

KASSTROOMOVERZICHT

Directe methode

	2019 x 1.000 euro	2018 x 1.000 euro
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Ontvangen premies	94.392	93.065
Betaalde uitkeringen en schaden	-46.365	-42.801
Betaalde provisie	-1.702	-1.127
Betaalde overige bedrijfskosten	-22.751	-18.186
Ontvangen en betaalde overige technische baten	-146	-78
Ontvangsten van en betalingen aan herverzekeraars	-648	0
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	22.780	30.873
Ontvangen rente, dividenden en huur	25.449	19.898
Betaalde rente en andere beleggingslasten	-1.463	-1.290
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten*	46.766	49.481
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen	110.296	316.711
Investerings- en aankopen	-145.096	-377.665
Overige mutaties in verband met beleggingen *	-6.125	-4.109
Totale kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	-40.925	-65.063
Mutatie liquide middelen	5.841	-15.582
De mutatie in geldmiddelen bestaat uit de volgende balanspost:		
Liquide middelen	26.882	21.041
Stand per einde boekjaar	26.882	21.041
Stand per einde vorig boekjaar	21.041	36.623
Mutatie liquide middelen	5.841	-15.582

* De post overige mutaties in verband met beleggingen bestaat uit vorderingen en verplichtingen uit hoofde van beleggingen.

Algemene Toelichting

Algemeen

Activiteit

N.V. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakken (NV schade), statutair gevestigd aan de Prinses Beatrixlaan 15, 2595 AK te Den Haag, is de arbeidsongeschiktheidsverzekeraar voor werknemers en werkgevers in de sector Metaal en Techniek. De arbeidsongeschiktheidsverzekeringen van NV Schade staan in de cao Aanvullend Invaliditeitspensioen Metaal en Techniek (AIVM).

NV schade is ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 27148461.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld op basis van in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening, zoals deze zijn vermeld in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), in het bijzonder Richtlijn 605 Verzekeringsmaatschappijen.

De opgenomen solvabiliteitsvereisten zijn gebaseerd op Solvency II grondslagen.

Aandeelhouder

Stichting Administratiekantoor Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakken is de aandeelhouder van NV schade. Deze heeft alle certificaten van aandelen uitgegeven aan de Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek.

Product en oogmerk

NV schade voert diverse producten op het gebied van arbeidsongeschiktheid. NV schade biedt vier producten aan op het gebied van arbeidsongeschiktheidsverzekeringen: een WIA-werknemersverzekering (voorheen WIA-bodemverzekering en WGA-hiaatverzekering), een WGA-basisverzekering, een WIA-excedentverzekering en een WIA-excedent-top verzekering. De WIA-portefeuille is gedeeltelijk herverzekerd, hetgeen verder toegelicht wordt onder de grondslagen voor de balans. Daarnaast voert NV schade een WAO-hiaatverzekering waarvoor vanaf 1 januari 2004 een run-off scenario geldt. Per 1 januari 2015 heeft NV schade haar WIA-bodem verzekering en WGA-hiaatverzekering samengevoegd tot de WIA-werknemersverzekering.

NV schade heeft geen winstoogmerk. Om te voldoen aan de eisen met betrekking tot het weerstandsvermogen van de vennootschap, moeten overeenkomstig artikel 24 lid 1 sub a van de statuten, toevoegingen aan dit weerstandsvermogen uit het resultaat plaatsvinden. Als weerstandsvermogen wordt beschouwd het totale eigen vermogen exclusief de statutaire reserve. Het resterende saldo van baten en lasten is conform artikel 24 lid 1b en 1c beschikbaar voor dividenduitkering en toevoeging aan de tot het eigen vermogen behorende statutaire winstreserve.

Doelstelling

Het doel van de vennootschap betreft:

- a. de verzorging van werknemers en gewezen werknemers in de Metaal en Techniek,
 - I middels het aanbieden en verzorgen van schadeverzekeringen en herverzekeringen ter dekking van financieel risico als gevolg van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid als bedoeld in de: Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten ("WGA") en de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen ("WIA") en
 - II middels het afwikkelen van schadeverzekeringen en herverzekeringen ter aanvulling van uitkeringen uit hoofde van de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering, welke aanvulling strekt ter dekking van de financiële gevolgen voor de werknemer in de Metaal en Techniek als gevolg van het gewijzigde uitkeringsregime van deze wet per 1 augustus 1993;
- b. het aanbieden en verzorgen van aanverwante WGA- en WIA-producten;
- c. het aanbieden en verzorgen van re-integratieproducten en al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Vestigingsplaats

NV schade is statutair gevestigd in Den Haag.

Algemeen Verbindend Verklaring (AVV) van de CAO

In het kader van de Algemeen Verbindend Verklaring van de CAO deelt de directie mee dat de opbrengsten van de beleggingen aangewend zijn in het kader van de in de voorgaande alinea vermelde doelstelling.

Omdat de vennootschap meerdere producten heeft die allemaal onder één categorie vallen, is een specificatie van de lasten naar meerdere activiteiten niet opgenomen.

Stelselmatigheid

De gehanteerde grondslagen van waarderingen en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. Toegepaste schattingswijzigingen zijn opgenomen in de paragraaf "schattingswijzigingen".

Verbonden partijen

Transacties met (voormalige) bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de bedrijfskosten in de winst- en verliesrekening. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

Schattingswijzigingen

Ten aanzien van de technische voorzieningen is een aantal schattingswijzigingen doorgevoerd, welke in totaliteit leiden tot een toename van de technische voorzieningen met 6.943 duizend euro netto (na aftrek van het herverzekerde deel en inclusief Risicomarge). De bruto technische voorzieningen inclusief Risicomarge stijgen met 10.823 euro.

Hieronder zijn de schattingswijzigingen per ultimo boekjaar 2019 toegelicht inclusief het effect op de bruto technische voorzieningen van NV schade.

Aanpassingen uitgangspunten VPU WIA

De Voorziening Periodieke Uitkeringen WIA (VPU WIA) daalt na wijziging van de uitgangspunten in totaal met 83 duizend euro. De belangrijkste wijzigingen in de bepaling van de VPU zijn:

- De verzekeringsadministratie Bancs heeft in augustus 2019 een directe aansluiting gekregen met SUAG (Status Uitkering ArbeidsGeschiktheid) van het UWV. In 2018 had Bancs nog een aansluiting met VAG. Door de directe aansluiting met SUAG worden wijzigingen voor schadegevallen tijdens de uitkeringsperiode eerder geüpdate.
Door de aansluiting met SUAG is er meer inzicht gekregen in schadegevallen met volledig arbeidsongeschiktheid met een Hiaat product van voor 2012. Een aantal schadegevallen dat in deze categorie valt is niet gewijzigd en is daardoor nooit doorgelopen naar Bancs. Omdat een schadegeval zou kunnen doorstromen van volledig (niet uitkeringsgerechtigd) naar partieel (wél uitkeringsgerechtigd) arbeidsongeschikt, houdt NV Schade per 2019 een voorziening aan voor deze schadegevallen. De verhoging van de voorziening is daarom beperkt tot een verhogend effect op de schadevoorziening van 3.382 duizend euro.
- Het VPU-model is op een tweetal punten verbeterd:
 - Er is voor gekozen om het standaard minimumloon ook te hanteren bij schadegevallen waarbij de leeftijd op eerste ziekte dag jonger is dan 22 jaar;
 - Maximumloon is aangepast van 55.927,00 euro naar 55.927,08 euro. Deze aanpassingen hebben een verlagend effect van 71 duizend euro.
- NV schade heeft in 2019 een uitgebreid grondslagenonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek resulteerde in herijkte kansgrondslagen voor het VPU model die voor een groot deel gekalibreerd zijn op

historische data uit de eigen verzekeringsportefeuille. De aanpassing van de kansgrondslagen verhoogt de VPU met 2.155 duizend euro.

- In de CAO voor Metaal en Techniek is een indexatie van 3,5% opgenomen voor 2020 en 2021. Deze verwachte indexatie wordt meegenomen in de bepaling van de schadevoorziening. Deze verhoging heeft ook impact op de VPU. In vorige jaren was de verwachting van de indexatie gelijk aan 2%. Deze aanpassing heeft daarom op twee opeenvolgende jaren een verhoging van 1,5% tot gevolg. Dit heeft een verhogend effect van 7.956 duizend euro.
- Het pensioenakkoord vervangt de AOW staffel van vorig jaar. Het pensioenakkoord heeft een verlagend effect op de verwachte AOW-leeftijd. Hierdoor wordt er minder voorziening aangehouden. Dit heeft een verlagend effect van 13.505 duizend euro.

Aanpassingen uitgangspunten WAO

In de CAO voor Metaal en Techniek is een indexatie van 3,5% opgenomen voor 2020 en 2021. Deze verwachte indexatie wordt meegenomen in de bepaling van de schadevoorziening. Deze verhoging heeft ook impact op de WAO voorziening. In vorige jaren was de verwachting van de indexatie gelijk aan 2%. Deze aanpassing heeft daarom op twee opeenvolgende jaren een verhoging van 1,5% tot gevolg. Dit heeft een verhogend effect van 3.933 duizend euro.

Aanpassingen uitgangspunten IBN(E)R

De IBN(E)R voor de WIA wordt net als in de huidige rapportages bepaald op basis van schadedriehoeken. De schadedriehoeken zijn aangepast naar aanleiding van de update van de data, de nieuwe modellen en de grondslagen onderzoeken. De IBN(E)R stijgt hierdoor met 8.281 duizend euro. Onderdeel hiervan is de verhoging van de indexatie. Deze aanpassing heeft een verhogend effect van 4.464 duizend euro.

Aanpassingen uitgangspunten kostenvoorziening

De kostenvoorziening stijgt in totaal met 8.391 duizend euro voor de WIA en 1.095 duizend euro voor de WAO. De belangrijkste wijzigingen in de bepaling van de kostenvoorziening zijn:

- Wijziging timing van kasstromen voor de WIA aantallen. Dit heeft een verhogend effect van 1.687 duizend euro.
- Herijking van de waarderingsparameters. Het percentage kosten toegerekend aan bestaande activiteiten is aangepast naar aanleiding van een beperkt gewijzigde FTE bezetting 60% (vorig jaar 61%). Dit heeft een verlagend effect van 232 duizend euro.
- Actualiseren met begrotingscijfers en kostencomponenten verwacht voor 2020. Deze update is inclusief het opnemen van een aantal incidentele kosten ter versterking van de regie op de uitbesteding. Deze aanpassing heeft een verhogend effect van 7.809 duizend euro.
- Aanpassingen in de VPU. De wijzigingen in de VPU hebben een verhogend effect van 453 duizend euro op de kostenvoorziening.

Effect op AOW voorziening

De discretionaire AOW voorziening exclusief Risicomarge neemt met 11.033 duizend euro af. De discretionaire AOW voorziening inclusief Risicomarge neemt met 12.243 duizend euro af. De ontwikkeling volgt de ontwikkeling van het VPU model. Het pensioenakkoord vervangt de AOW staffel van vorig jaar. Het pensioenakkoord heeft een verlagend effect op de verwachte AOW-leeftijd. Hierdoor wordt er minder voorziening aangehouden.

Effect op risicomarge

De risicomarge WIA neemt in totaal met 1.324 duizend euro toe en voor de WAO is er sprake van een toename van 125 duizend euro. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De kasstromen van de technische voorzieningen gelden als invoer voor de Risicomargeberekening. Met name het Zorgrisiko is gevoelig voor wijzigingen in de kasstromen van de technische voorzieningen. Door een stijging van de Kostenvoorziening stijgt ook de Risicomarge.
- De CAO Metaal en Techniek heeft een verhogend effect op de indexatie. Dit heeft een verhogend effect op de Risicomarge voor zowel WIA als WAO.

Cijfermatige effecten

De schattingswijzigingen Technische voorziening voor te betalen schaden (WAO) leiden tot de volgende cijfermatige effecten in 2019 (een positief bedrag is een last):

Post (x 1.000 euro)	Effect schattingswijziging		
	Bruto	Herverzekering	Netto
* Aanpassing uitgangspunten WAO	3.933	0	3.933
* Aanpassing uitgangspunten kostenvoorziening	1.095	0	1.095
Schattingswijziging exclusief effect risicomarge	5.028	0	5.028
Effect risicomarge	125	0	125
Totaal schattingswijziging	5.153	0	5.153

De schattingswijzigingen Technische voorziening voor te betalen schaden (WIA) leiden tot de volgende cijfermatige effecten in 2019 (een positief bedrag is een last):

Post (x 1.000 euro)	Effect schattingswijziging		
	Bruto	Herverzekering	Netto
* Aanpassing uitgangspunten VPU	-83	-617	534
* Aanpassing uitgangspunten IBN(e)R	8.281	3.214	5.067
* Aanpassing uitgangspunten kostenvoorziening	8.391	480	7.911
* AOW-voorziening	-12.243	-50	-12.193
Schattingswijziging exclusief effect risicomarge	4.346	3.027	1.319
Effect risicomarge	1.324	853	471
Totaal schattingswijziging	5.670	3.880	1.790

Ontwikkelingen omtrent bedrijfsvoering en uitbesteding

Eind 2018 is N.V. Schade een onderzoek gestart naar hoe de bedrijfsvoering in de toekomst het beste vorm gegeven kan worden. Onderdeel hiervan is een analyse van de uitbestede dienstverlening. De uitkomsten van dit onderzoek en een Plan van Aanpak op hoofdlijnen zijn door de directie van N.V. Schade voorgelegd aan de AvA van 20 december 2018. De aandeelhouders hebben samen met KPMG nog een aantal andere scenario's onderzocht in de eerste helft van 2019.

De directie van N.V. Schade heeft in de eerste helft van 2019 in vervolg op dit onderzoek een nader uitgewerkt Plan van Aanpak opgesteld dat maatregelen bevat tot het weer in regie komen en om beheerste bedrijfsvoering te realiseren. Hiertoe is een breed scala van scenario's uitgewerkt. Verschillende stakeholders waaronder de aandeelhouder, de opdrachtgever (de Vakraad) en DNB zijn op de hoogte gehouden gedurende het onderzoek. Eind oktober 2019 hebben directie en Raad van Commissarissen een brief ontvangen van haar opdrachtgever, de Vakraad. In deze brief verzoekt de Vakraad om de definitieve keuze voor een scenario uit te stellen. In een aanvullende toelichting op deze brief heeft de Vakraad aangegeven

dat zij een nieuw onderzoek uit wenst te voeren naar de optimale uitvoering van de sociale regelingen van de Vakraad, waarvan de verzekeringen van NV schade deel uitmaken. Daarbij wordt tevens aangegeven het mogelijk intrekken van de algemeen verbindend verklaring en daarbij behorende opdracht van de uitvoering van de cao AvIM aan NV schade, indien NV schade niet bereid is mee te werken aan dit onderzoek. NV schade heeft aan deze oproep gehoor gegeven en is sindsdien betrokken in het intensieve overleg met- en tussen Vakraad en overige belanghebbende partijen. Met deze partijen wordt op constructieve wijze het pad gevolgd om de gewenste optimale uitvoering van de sociale regelingen van de Vakraad, waarvan de verzekeringen van NV schade deel uit maken, gestalte te geven. De uitkomsten van deze overleggen alsmede het lopende onderzoek naar toekomstige samenwerkingsmodellen kunnen grote impact hebben op de toekomstige bedrijfsvoering van NV schade. Verwacht wordt dat in het 2e kwartaal 2020 de uitkomsten van het onderzoek beschikbaar zijn. Hoewel de uitkomsten van de overleggen en het onderzoek onzeker zijn, ziet NV schade de uitkomsten van dit overleg met vertrouwen tegemoet, waarbij directie en RvC ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid bij dit proces zijn betrokken.

Grondslagen voor de balans

Balanswaardering algemeen

De beleggingen zijn gewaardeerd op reële waarde, tenzij hierna anders is vermeld. Per categorie is aangegeven hoe deze waarde is bepaald. Waardewijzigingen worden verwerkt via de winst- en verliesrekening. De overige activa en passiva zijn, voor zover niet anders is vermeld, gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Alle bedragen in de jaarrekening luiden in duizenden euro's, tenzij anders vermeld.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatie valuta van NV schade.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de beleggingsopbrengsten.

Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van NV schade zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de hierna vermelde waarderingsgrondslag per post of bij de toelichting op de desbetreffende balansposten.

Opname van actief, verplichting, bate of last

Actief

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar NV schade zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verplichting

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Bate

Een bate wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld en wordt toegerekend aan het jaar waarin deze zich voordoet.

Last

Een last wordt verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld en wordt toegerekend aan het jaar waarin deze zich voordoet.

Herverzekering

NV schade heeft de WIA herverzekerd bij de verzekeraars Achmea en Bovemij. Het betreft een quota share herverzekering met een herverzekeringspercentage van 50 procent. De WAO-portefeuille is een run-off portefeuille en valt niet onder de herverzekering. Het totaal aan onder herverzekering gesloten verzekeringen met een bepaalde looptijd wordt aangeduid als "construct". De contractperiode die betrekking heeft op het boekjaar betreft de verzekeringsjaren 2014 tot en met 2020.

Contractperiode 2014 - 2020

Naar aanleiding van de overeenkomsten met de herverzekeraars over de verzekeringsjaren 2014 tot en met 2020 (Construct 3) geldt voor wat betreft de balans en winst- en verliesrekening van NV schade:

- De activa zijn voor 100 procent op de balans van NV schade verantwoord.
- De technische voorziening is voor 100 procent op de balans van NV schade verantwoord, waarbij het herverzekerde deel apart is verantwoord.
- De baten en lasten voor rekening van de herverzekeraars over de verzekeringsjaren 2014 tot en met 2020 (periode resultaat) zijn apart verantwoord bij de desbetreffende post in de winst- en verliesrekening van NV schade. De eindafrekening vindt conform contractuele bepalingen plaats en zal worden opgesteld drie jaar na afloop van de contractperiode (direct na 1 januari 2024). Bij tussentijdse beëindiging vindt de afrekening plaats drie jaar na datum beëindiging. De bepaling van het resultaat vindt plaats op de grondslagen zoals deze gelden voor het Jaarverslag over boekjaar 2023 van NV schade.
- Alle kosten vallen buiten de Herverzekeringsovereenkomst (Construct 3), behalve de variabele vergoeding van 2,5 procent van de brutopremie voor de Herverzekeraar. Daarnaast is expliciet vastgelegd dat de discretionaire verhoging van de in de polisvoorwaarden vastgelegde eindleeftijd 67 naar de AOW-leeftijd geen onderdeel van de Herverzekeringsafspraken uitmaakt.
- NV schade houdt, waar nodig, rekening met oninbaarheid van de vorderingen op de herverzekeraars.

Herverzekeringspremies en -uitkeringen, zowel voor technische voorzieningen als voor herverzekeringscontracten, worden op dezelfde wijze gewaardeerd als de directe verzekeringen waarvoor de herverzekeringen zijn afgesloten. De mutatie van het aandeel van herverzekeraars in de technische voorziening en de uitkeringen waartoe NV schade uit hoofde van haar herverzekeringscontracten gerechtigd is, worden in mindering gebracht op de totale mutatie van de bruto technische voorzieningen.

De waardering van aan herverzekeraars verschuldigde bedragen geschiedt in overeenstemming met de voorwaarden van de herverzekeringscontracten. Schulden uit herverzekering betreffen het herverzekeringsdeel van de technische voorziening en het per saldo te betalen resultaatbedrag op grond van herverzekeringscontracten, dat voornamelijk bestaat uit te betalen premies, te betalen aandeel beleggingsresultaat en te vorderen bedragen in verband met verwachte claims en uitkeringen.

Toerekening technisch resultaat 2014-2020

Verzekeraars hebben afgesproken om met ingang van 1 januari 2017 de methodiek rentevergoeding te wijzigen en over te gaan van het werkelijk rendement beleggingen op een fictief rendement

beleggingen voor de Construct 3 portefeuille. De rentevergoeding is gebaseerd op een basisrentecurve met een aanvullende afslag. Dit rendement wordt gebruikt voor de vaststelling van het jaarlijks (fictief) beleggingsrendement ten behoeve van de resultaatverdeling. Voor NV schade heeft deze methodiek rentevergoeding herverzekering Construct 3 het voordeel dat zij meer regie heeft over haar beleggingsbeleid; voor Achmea en Bovemij betekent de wijziging dat er geen beleggingsrisico meer wordt gelopen op hun aandeel in het construct.

Achmea en Bovemij hebben ieder recht op een jaarlijkse variabele vergoeding ter grootte van 2,5 procent van het brutopremiedeel van de herverzekeraar. De variabele vergoeding wordt ten laste gebracht van de netto premie (zijnde bruto gefactureerde premie minus kostenopslagen die onderdeel uitmaken van de bruto premie) voordat tot resultaatdeling wordt overgegaan.

NV schade en herverzekeraars zijn een resultaatdeling overeengekomen, waarbij, indien er sprake is van een positief resultaat, dit resultaat eerst wordt gedeeld door twee. De ene helft van dit resultaat komt volledig voor rekening NV schade. De andere helft van het resultaat wordt verdeeld volgens de verdeling 80 procent - 20 procent; het 20 procent deel is voor NV schade, en 80 procent deel voor de herverzekeraar, met inachtneming van de volgende uitgangspunten:

- De resultaatdeling vindt plaats over de WIA-Verzekeringsproducten gezamenlijk, met uitzondering van de WIA-excedent-top verzekering, en over de totale contractperiode van 7 jaar.
- Het resultaat over de periode 2014-2020 ten gunste van de herverzekeraars wordt vermenigvuldigd met een factor 1,09.
- Het resultaat voor een herverzekeraar is gemaximeerd op 10 procent van het netto premiedeel (voor aftrek van de variabele vergoeding) van de herverzekeraar.

Een negatief resultaat wordt verdeeld volgens de verdeling 50 procent - 50 procent. Indien er sprake is van een negatief resultaat geldt het hier na volgende. Verzekeraars komen overeen dat, na bepaling van het resultaat uit de vorige contractperiode (Construct 2), zij uit het onverdeelde winstdeel uit Construct 2 dat toekomt aan NV schade en de herverzekeraar gezamenlijk, een bedrag zullen reserveren dat aangewend zal worden voor toekomstige verliezen uit deze contractperiode (= Construct 3). De hoogte van het bedrag is vastgesteld op vijf miljoen euro voor Achmea en één miljoen euro voor Bovemij. Indien er sprake is van enig verlies zal eerst het gereserveerde bedrag (inclusief opgebouwde interest over de periode tussen afrekening Construct 2 en de afrekening van dit contract) worden aangewend ten gunste van het verlies van de herverzekeraar. Indien het verlies van de herverzekeraar dit bedrag te boven gaat, dan is het meerdere voor rekening van deze herverzekeraar. Indien het verlies lager is dan het gereserveerde bedrag inclusief opgebouwde interest, dan wordt het restant terugbetaald aan de verzekeraars conform de verdeling 60 procent voor de herverzekeraar en 40 procent voor NV schade. Een mogelijke onzekerheid of de vordering van de herverzekeraars op NV schade op afrekenmoment direct na 1 januari 2024 definitief vastgesteld kan worden, wordt door NV schade daarom als gering beschouwd.

Het is mogelijk dat er op afrekenmoment direct na 1 januari 2024 een negatief resultaat resteert. NV schade heeft in dat geval een vordering op de herverzekeraars. Het risico dat deze vordering niet geïnd kan worden door NV schade wordt als gering beschouwd, omdat de herverzekeraars NV schade altijd hebben gevolgd in de premiestelling. Deze zaken worden in het periodiek overleg met de herverzekeraars besproken en afgestemd.

Beleggingen

De beleggingen zijn gerubriceerd naar de aard van de financiële instrumenten. De post beleggingen bestaat uit de posten vastrentende waarden en aandelen.

De vastrentende waarden betreffen Obligaties.

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Onderstaand is per beleggingscategorie aangegeven hoe de reële waarde is bepaald.

Het grootste gedeelte van het vermogen wordt binnen de matching portefeuilles (WAO en constructen) met voorzieningen belegd in schuld papier van uitgevende instellingen met een hoge kredietwaardigheid.

Hiermee wordt beoogd de karakteristieken van de kasstromen behorend bij de uitkeringen die volgen uit de arbeidsongeschiktheidsregeling op hoofdlijnen na te bootsen. Door de kasstromen in grote lijnen te matchen wordt de rentegevoeligheid van het resultaat sterk verminderd. Dit geldt voor zowel de middelen die bedoeld zijn om de uitkeringen vanuit de WAO- als vanuit de WIA-regelingen te financieren, met inachtneming van de onzekerheid die er bestaat in de uitgaande kasstromen.

Naast bovengenoemde matching portefeuilles wordt een portefeuille onderscheiden en beheerd met daarin de middelen die het "Eigen Vermogen" vormen. Deze portefeuille heeft meer een rendementskarakter, waarbij wel een bovenlimiet wordt gehanteerd op de redelijkerwijs mogelijke verliezen. Bovendien wordt deze portefeuille enigszins contrair belegd ten opzichte van de matching portefeuilles om beter bestand te zijn tegen diverse economische scenario's

De beleggingsopbrengsten komen voor 100 procent voor rekening van NV schade. Voor meer toelichting zie "Toerekening technisch resultaat" onder de grondslagen voor de balans.

Obligaties

Obligaties zijn gewaardeerd tegen de beurskoers (bied) op balansdatum plus de lopende interest ultimo jaar.

Aandelen

Onder de post aandelen zijn verantwoord:

- Participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen;
- Participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden en hypotheeklen.

Beursgenoteerde aandelen worden bij eerste verwerking en vervolgwaaardering gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen via de winst- en verliesrekening. Transactiekosten worden eveneens in het resultaat verantwoord.

Niet aan een beurs genoteerde aandelenfondsen en vastrentende fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van dat fonds laatst afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde.

Specifiek voor participaties in hypotheekfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Bij afwezigheid van een ultimo jaaropgave van de fondsmanager maakt de fiduciaire vermogensbeheerder (MN) een gefundeerde inschatting op basis van het laatst beschikbare statement en marktanalyse. De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Vorderingen uit hoofde van beleggingen

De vorderingen uit hoofde van beleggingen betreffen de kortlopende vorderingen in verband met beleggingen die worden gewaardeerd tegen de reële waarde die geldt voor het desbetreffende financiële instrument.

Vorderingen uit directe verzekeringen

Bij de vorderingen op werkgevers die de premie afdragen is rekening gehouden met de mogelijke oninbaarheid van de vorderingen.

Overige vorderingen

De post overige vorderingen bestaat uit de vorderingen anders dan die uit hoofde van beleggingen, herverzekering of directe verzekering op verzekeringnemers. De overige vorderingen worden bij de eerste verwerking en de vervolgwaaardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreffen inventaris en bedrijfswagens. Deze post wordt gewaardeerd op historische kostprijs, onder aftrek van afschrijvingen gebaseerd op de verwachte economische levensduur van vijf jaar. Jaarlijks wordt getoetst of sprake is van bijzondere waardeverminderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen betreffen positieve rekening-courantposities bij bancaire instellingen die zijn gewaardeerd tegen reële waarde.

Afgeleide financiële instrumenten

De vorderingen en verplichtingen uit hoofde van derivaten zijn onder de balanspost "Afgeleide financiële instrumenten" verantwoord aan de actief- respectievelijk passiefzijde van de balans.

De derivaten zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Zie ook de toelichting op de balans, post 4. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten uit hoofde van derivaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Derivaten zijn financiële instrumenten die zijn afgeleid van meer traditionele producten als aandelen en obligaties. Positieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd als afgeleide financiële instrumenten onder de activa. Negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd als afgeleide financiële instrumenten onder de passiva.

De vorderingen en verplichtingen uit hoofde van derivaten worden gesaldeerd op de balans opgenomen indien:

- er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en simultaan af te wikkelen of
- het stellige voornemen bestaat om de posten netto en simultaan af te wikkelen.

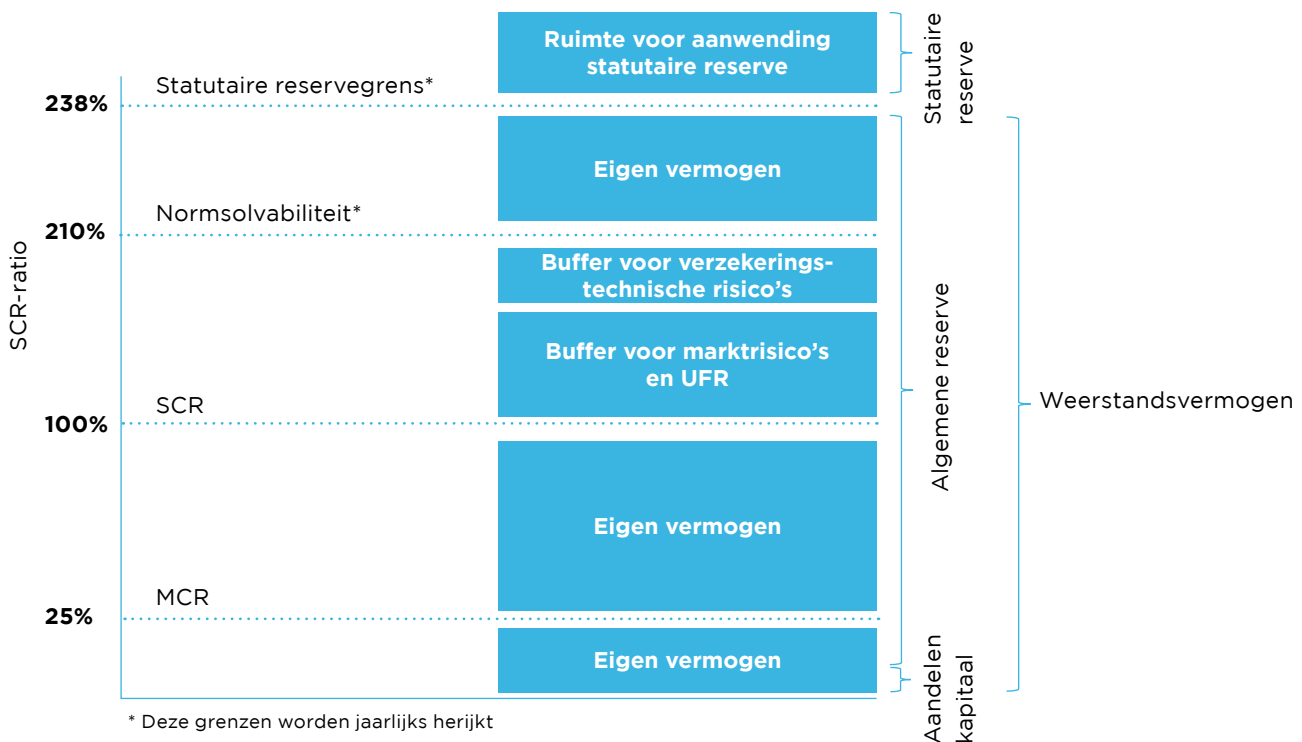
Met de inwerkingtreding van EMIR (European Market Infrastructure Regulation), een Europese verordening die in 2012 in werking is getreden, zijn onder meer regels opgesteld voor het afwikkelen van derivaten. Contractpartijen moeten over voldoende zekerheden beschikken om het tegenpartijkredietrisico af te dekken. De meeste partijen gebruiken hiervoor de Credit Support Annex (CSA) als zekerheidsdocumentatie. De openstaande vorderingen en verplichtingen van derivaten worden wekelijks dan wel maandelijks per tegenpartij gesaldeerd. Bij een saldo boven de contractueel vastgestelde grens vindt verrekening met de tegenpartij plaats. De ultimo jaar bestaande rechten en verplichtingen worden per tegenpartij gesaldeerd, waarbij een positief saldo per tegenpartij op de actiefzijde van de balans terechtkomt en een negatief saldo per tegenpartij op de passiefzijde van de balans, onder vorderingen respectievelijk verplichtingen uit hoofde van beleggingen. Zie ook de Risicoparagraaf, onderdeel marktwaardebepaling, waarin aanvullende informatie is opgenomen over de waardering van derivaten.

Algemene reserve

De algemene reserve vormt, samen met het aandelenkapitaal en de herwaarderingsreserve, de aanwezige solvabiliteit van NV schade, ook wel aanwezig weerstandsvermogen genoemd.

Opbouw

De algemene reserve wordt opgebouwd via de bestemming van de winst. Hierbij wordt het niveau van de algemene reserve bepaald als het verschil tussen het weerstandsvermogen en het totaal van het aandelenkapitaal en de herwaarderingsreserve. Een tekort wordt uit de winst of uit de statutaire reserve toegevoegd aan de algemene reserve. Indien de aanwezige solvabiliteit groter is dan de statutaire reservegrens, dan wordt het verschil toegevoegd aan de statutaire reserve. Daarnaast wordt de voorgestelde dividenduitkering die na einde boekjaar uitkeerbaar is in de algemene reserve verantwoord.

Vereist weerstandsvermogen

Ingevolge wettelijk solvabiliteitseisen, alsmede artikel 24 lid 1a van de statuten, dient de vennootschap een weerstandsvermogen aan te houden.

Als ondergrens voor de aan te houden solvabiliteit (het vereist weerstandsvermogen) hanteert de directie het Solvency Capital Requirement (SCR).

NV schade houdt als ondergrens voor dit vereist weerstandsvermogen een SCR-ratio aan van 100 procent. Bij de bepaling van de SCR is voor berekening van de verschillende risico's gebruikt gemaakt van het raamwerk volgens de standaardformule, onder de Solvency II wet- en regelgeving.

De SCR betreft dat niveau van kapitaal waarmee een verzekeraar, gezien zijn totale risicoprofiel, over een tijdshorizon van een jaar met een hoge zekerheidsmaat (99,5 procent) over voldoende middelen beschikt om ook lange termijn aan zijn verplichtingen te voldoen. De SCR meet de effecten van risico's in vier hoofdcategorieën:

- Marktrisico
- Verzekeringstechnisch risico (zorg)
- Tegenpartijrisico
- Operationeel risico

Een uitgebreidere toelichting en kwantificering van deze (deel)risico's is terug te vinden in de Risicoparagraaf.

SCR ratio

In de toelichting op de balans is onder het weerstandsvermogen de solvabiliteitsratio per 31 december 2019 opgenomen, gebaseerd op de per 1 januari 2016 - door de Wet op het financiële toezicht - in werking getreden Solvency II wetgeving. Deze SCR-ratio is gebaseerd op de Solvency II wet- en regelgeving, onder gebruikmaking van de standaardformule. Onder Dutch GAAP (RJ 605) vindt geen berekening van de SCR-ratio plaats.

Grenzen binnen het Weerstandvermogen

NV schade houdt als ondergrens voor het door haar aan te houden kapitaal (vereist weerstandsvermogen) een SCR-ratio aan van 100 procent. Hierbij hanteert NV schade als SCR-ratio het minimum van de SCR-ratio op basis van de werkelijke beleggingsmix, volgens de Solvency II wet- en regelgeving. Er vindt een doorrekening plaats op basis van de strategische beleggingsmix.

Daarnaast hanteert NV schade in haar kapitaalbeleid ook een normsolvabiliteit en een statutaire reservegrens. De daadwerkelijke hoogte van de normsolvabiliteit wordt jaarlijks herijkt en ter akkoord aan de directie NV schade voorgelegd. De normsolvabiliteit is vastgesteld op een SCR-ratio van 210 procent (2018: 210 procent). In aanvulling op de normsolvabiliteit definieert NV schade een statutaire reservegrens. Deze statutaire reservegrens voor 2019 is vastgesteld op 385.311 duizend euro, ofwel een SCR-ratio van 238 procent (2018: 239 procent) en is voor verwerking van voorgestelde dividenduitkering. De statutaire reservegrens is zodanig vastgesteld dat bij een solvabiliteit op dit niveau, de SCR-ratio van NV schade bij manifestatie van zware marktrisico's op het niveau van de normsolvabiliteit blijft, of in ieder geval daar niet veel onder zakt. Aan deze grenzen wordt in artikel 24.2 van de statuten gerefereerd.

Een SCR-ratio van 210 procent (2018: 210 procent) is de door NV schade de minimaal nagestreefde normsolvabiliteit conform BW 2 Titel 9, afdeling 15. Dit komt overeen met een eigen vermogen van 339.980 duizend euro (2018: 308.404 duizend euro).

Naast de ondergrens die NV schade hanteert geldt er ook een wettelijke (Solvency II) ondergrens voor het eigen vermogen: de Minimum Solvency Capital requirement (MCR). De MCR bedraagt 25 procent van de SCR en komt uit op 40.474 duizend euro ultimo 2019 (2018: 36.715 duizend euro).

Statutaire reserve

De statutaire reserve betreft de in artikel 24 lid 1c van de statuten bedoelde "winstreserve". Deze reserve is niet voor gehele of gedeeltelijke opheffing vatbaar en is dus niet beschikbaar voor uitkeringen aan de aandeelhouder.

De statutaire reservegrens is voor 2019 vastgesteld op 385.311 duizend euro, ofwel een SCR-ratio van 238 procent. Er wordt een statutaire reserve gevormd indien het eigen vermogen van NV schade de statutaire reservegrens overschrijdt. Het eigen vermogen bestaat uit de som van volgende vermogensbestanddelen: aandelenkapitaal, algemene reserve, herwaarderingsreserve en statutaire reserve. In het kapitaalbeleid van NV schade is de methodiek voor het bepalen van de hoogte van de statutaire reservegrens vastgelegd. Het meedere aan aanwezige eigen vermogen volgens RJ-grondslagen (2019: 390.837 duizend euro) boven deze grens, wordt toegevoegd aan de statutaire reserve. Voor 2019 bedraagt de dotatie aan de statutaire reserve derhalve 5.526 duizend euro.

Er is sprake van een voorwaardelijk dividendbeleid, dat nader in de statuten van NV schade is vastgelegd. Het uitkeren van dividend is afhankelijk van de winst in enig jaar die resteert na toevoeging van het deel van de winst aan de algemene reserve dat nodig is voor het op peil houden van het weerstandsvermogen. Het dividend is gemaximeerd op 13 procent van het aandelenkapitaal, hetgeen leidt tot een maximaal bedrag aan dividend van 737 duizend euro.

In artikel 32 van de statuten is bepaald dat in het geval van een eventuele liquidatie van de vennootschap het resterende overschot, na terugbetaling van het aandelenkapitaal en verkregen goedkeuring van de Raad van Commissarissen, zal worden bestemd ten behoeve van de verzekerden of een maatschappelijk belang.

Technische voorzieningen

De technische voorzieningen zijn bepaald op basis van een prospectieve methode met inachtneming van actuele veronderstellingen, waarbij voor de waardering de Solvency II grondslagen worden gehanteerd. Dit met uitzondering van de premievoorziening. Deze voorziening is, net als in 2018, negatief (vrijval).

Het conform Solvency II grondslagen verantwoord van deze vrijval in de statutaire jaarrekening zou in strijd zijn met het voorzichtigheids- en inzichtsbeginsel, twee belangrijke grondbeginselen die binnen de RJ-richtlijnen de basis vormen voor de verslaggeving.

De premievoorziening wordt op basis van RJ grondslagen daarom minimaal op nihil gewaardeerd.

Voor te betalen schaden (WAO)

De voorziening “Voor te betalen schaden (WAO)” wordt berekend per individueel schadegeval. Hierbij wordt uitsluitend rekening gehouden met het sterfterisico. Het invaliderings- en revalidatierisico is in de praktijk nihil.

De voorziening “Voor te betalen schaden (WAO)” bestaat uit:

- a. de Beste schatting schadevoorziening (BE schadevoorziening) voor de gemelde schadegevallen.
- b. een Beste schatting kostenvoorziening (BE kostenvoorziening).
- c. een Risicomarge (RM), zijnde de kwantificering van de verzekeringstechnische risico's.

De Solvency II uitgangspunten voor de waardering van de BE van de schadevoorziening WAO zijn als volgt:

De voorziening is bepaald door de toekomstige uitkeringen contant te maken. De verdiscontering vindt plaats op basis van de ultimo boekjaar door EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority) gepubliceerde RTS (rentetermijnstructuur), exclusief volatiliteitsaanpassing waarbij tevens rekening wordt gehouden met een veronderstelde jaarlijkse indexatie van 2 procent. Dit is de maximale onvoorwaardelijke verplichting. Boven deze 2 procent is sprake van een voorwaardelijke verplichting, afhankelijk van de kapitaalpositie. De indexatie is historisch gelijk aan 2 procent, waardoor dit de beste schatting is voor de toekomstige jaarlijkse indexatie.

Voor de overlevingskansen hanteert NV schade de Prognosetafel AG2018 zonder leeftijdsterugstelling en zonder ervaringsfactoren. Door gebruik te maken van deze tafel wordt bij het vaststellen van de voorziening rekening gehouden met een “voorzienbare trend” in overlevingskansen.

Ook inbegrepen in de voorziening is een beste schatting van de kostenvoorziening, welke voldoende wordt geacht om de “werkelijke” toekomstige kosten te dekken. De waardering hiervan vindt plaats op basis van reële waarde: kasstromen worden verdisconteerd met de door EIOPA gepubliceerde RTS, exclusief volatiliteitsaanpassing, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de verwachting van de Harmonised Index of Consumer Prices (middels de actuele zero coupon inflatie swap curve).

Naast de schadevoorziening en kostenvoorziening wordt een risicomarge (RM) aangehouden. De RM wordt gevormd voor de verzekeringstechnische risico's alsmede de risico's “tegenpartij” en “operationeel”. Voor de berekening van de risicomarge is conform de Gedelegeerde Verordening gebruik gemaakt van een kapitaalkostenpercentage (Cost-of-Capital rate) van 6 procent.

Een toelichting hierop en kwantificering hiervan wordt gegeven in de Risicoparagraaf.

NV schade vindt dat door deze kwantitatieve vaststelling van de benodigde voorziening voldoende rekening wordt gehouden met het gestelde in de Risicoparagraaf.

Voor te betalen schaden (WIA)

De voorziening “Voor te betalen schaden (WIA)” bestaat uit:

- a. de Beste schatting schadevoorziening (BE VPU) voor de gemelde schadegevallen.
- b. een Beste schatting voor nog niet gemelde schadegevallen (BE IBN(e)R).
- c. een Beste schatting kostenvoorziening (BE kostenvoorziening).
- d. een AOW voorziening.
- e. een Risicomarge (RM), zijnde de kwantificering van de verzekeringstechnische risico's.

De voorziening “Voor te betalen schaden (WIA) is bepaald op basis van een prospectieve methode met inachtneming van actuele veronderstellingen, waarbij voor de waardering de Solvency II grondslagen worden gehanteerd. Een kernpunt van Solvency II is dat de beste schattingen geen prudentie bevatten. De BE VPU wordt post voor post vastgesteld en bestaat uit de contante waarde van alle verwachte toekomstige uitkeringen. De verwachte toekomstige uitkeringen worden bepaald aan de hand van herstelkansen, invalideringskansen, restverdiencapaciteit en sterfttekansen. Deze kansen zijn waar mogelijk gebaseerd op ervaringscijfers uit de eigen portefeuille. De BE IBN(e)R wordt berekend op basis van de ontwikkeling in de gerealiseerde schadelast in oude tekenjaren. Ook inbegrepen in de beste schattingen is een kostenvoorziening, welke voldoende moet zijn om in een “going concern” scenario de verwachte toekomstige kosten te dekken.

De voorzieningen worden bepaald door de verwachte uitkeringen en kosten contant te maken. De verdiscontering is op basis van de ultimo boekjaar door EIOPA gepubliceerde RTS, exclusief volatiliteitsaanpassing. In de berekeningen wordt tevens rekening gehouden met een veronderstelde jaarlijkse indexatie van de uitkeringen van 2 procent. Boven deze 2 procent is sprake van een voorwaardelijke verplichting, afhankelijk van de kapitaalpositie. De indexatie is historisch gelijk aan 2 procent, waardoor dit de beste schatting is voor de toekomstige jaarlijkse indexatie. De toekomstige kosten worden geïndexeerd aan de hand van de Harmonised Index of Consumer Prices.

Om rekening te houden met de verwachte stijging van de AOW-leeftijd is voor alle WIA verzekerden een voorziening gevormd. NV schade verwacht dat deze voorziening toereikend is om de toekomstige stapsgewijze verhogingen van de AOW-leeftijd te financieren. In de polisvoorwaarden is vanaf tekenjaar 2014 opgenomen dat verzekerden recht hebben op een uitkering tot de eindleeftijd (67 jaar). Doordat de AOW leeftijd is gestegen en de verwachting is dat deze in de toekomst verder zal stijgen, ontstaat er een pensioengat voor arbeidsongeschikten. NV schade wil verzekerden hiervoor compenseren binnen de grenzen van redelijkheid. Tot op heden besluit NV schade (uit coulance) jaarlijks over het verlengen van uitkeringen ter compensatie van het ontstane pensioengat voor verzekerden met een specifiek geboortjaar. Toekenning van de verlenging hangt af van de financiële positie (SCR-ratio) van NV schade. NV schade heeft het beleid om verzekerden te compenseren binnen de grenzen van redelijkheid nog niet geformaliseerd of gecommuniceerd met de verzekerden.

Naast de technische voorzieningen dient ook een risicomarge (RM) te worden aangehouden. De RM wordt gevormd voor de verzekeringstechnische risico's “langleven”, “invaliditeit”, “kosten” en “herziening”. Daarnaast maken de overige onderkende risico's “tegenpartij”, “operationeel” en “catastrofe” onderdeel uit van de RM. Een toelichting hierop en kwantificering hiervan wordt gegeven in de Risicoparagraaf.

Naar de mening van NV schade wordt er door deze kwantitatieve vaststelling van de benodigde voorziening voldoende rekening gehouden met het gestelde in de Risicoparagraaf.

Voor niet-verdiende premies en lopende risico's

Als voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's is opgenomen het verwachte premietekort inzake WIA-producten.

Herverzekeringsdeel technische voorziening

De post herverzekeringsdeel van de technische voorziening bestaat uit het aandeel van de herverzekeraars in de voorziening van WIA Construct 3. Zie hiervoor ook de grondslagen voor de balans.

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen

Als verplichtingen uit hoofde van beleggingen zijn in de jaarrekening gepresenteerd de kortlopende schulden in verband met beleggingen die worden gewaardeerd tegen de reële waarde die geldt voor het desbetreffende financiële instrument.

Schulden uit herverzekering

De post schulden uit herverzekering bestaat uit schulden uit hoofde van de herverzekeringscontracten. De schulden zijn langlopend en bestaan uit:

- a. Het af te rekenen resultaat met de herverzekeraars, dat is gewaardeerd tegen reële waarde, aangepast voor het aandeel van de in de resultaten op de aan WIA Construct 3 gerelateerde beleggingen die voor 100 procent op de balans bij NV schade staan.
- b. Het af te rekenen aandeel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen, dat is gewaardeerd conform de post Technische voorzieningen.

Overige schulden

De post overige schulden bestaat uit de schulden anders dan die uit hoofde van beleggingen. De overige schulden zijn kortlopend en worden bij de eerste verwerking en de vervolgwaardering gewaardeerd tegen de reële waarde.

Grondslagen voor de winst- en verliesrekening

Resultaatbepaling algemeen

De in de winst- en verliesrekening opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en technische voorzieningen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat. De baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Vreemde valuta

De valutaresultaten zijn verantwoord onder de beleggingsopbrengsten.

TECHNISCHE REKENING

Verdiende premies eigen rekening

De verdiende premies eigen rekening bestaan uit de geboekte bruto premies en de wijziging van de technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's. De bruto premies worden getoond onder aftrek van de dotatie aan de voorziening voor oninbare premievorderingen.

Uitgaande herverzekeringpremies

Deze herverzekeringpremies omvatten de premies op lopende herverzekeringcontracten. Deze worden naar evenredigheid, zijnde het aandeel van de desbetreffende herverzekeraar in de verdiende premie van het desbetreffende boekjaar, gedurende de contractperiode zichtbaar als last opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Opbrengsten uit beleggingen

Onder de opbrengst uit beleggingen worden getoond de in het boekjaar ten gunste van NV schade behaalde beleggingsopbrengsten. Zie ook de toelichting op de grondslagen van de balanspost beleggingen.

De opbrengst uit beleggingen is in de winst- en verliesrekening gepresenteerd onder de posten:

- (10) Opbrengsten uit beleggingen
- (11) Niet-gerealiseerde winst op beleggingen
- (14) Beleggingslasten
- (15) Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen

De beleggingsopbrengsten komen volledig toe aan NV schade.

NV schade heeft met de verzekeraars Achmea en Bovemij afgesproken om met ingang van 1 januari 2018 de methodiek rentevergoeding te wijzigen en over te gaan van het werkelijk rendement beleggingen op een fictief rendement beleggingen voor de Construct 3 portefeuille. De rentevergoeding is gebaseerd op een basisrentecurve met een aanvullende afslag. Voor meer toelichting, zie de grondslag "Toerekening technisch resultaat" onder de grondslagen voor de balans.

De opbrengsten uit beleggingen bestaan uit dividend en rente voor het boekjaar, waardemutaties van beleggingen tegen de reële waarde met verantwoording van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en boekresultaten bij verkoop van beleggingen.

Het gerealiseerde resultaat op de verkoop van een belegging is het verschil tussen de ontvangen opbrengsten, na aftrek van transactiekosten, en de oorspronkelijke (geamortiseerde) kostprijs. Waardemutaties betreffen het verschil tussen enerzijds waarde aan het einde van het jaar dan wel de opbrengst bij verkoop gedurende het jaar en anderzijds de waarde aan het einde van het voorgaande jaar dan wel de verkrijgingsprijs gedurende het jaar.

De beleggingslasten bestaan voornamelijk uit beheervergoedingen aan externe managers en ontvangen of betaalde rente over liquide middelen.

Schaden eigen rekening

Geboekte schaden (bruto)

De geboekte schaden betreffen de in het boekjaar opeisbaar geworden schade-uitkeringen.

Wijziging voorziening voor te betalen schade (bruto)

De wijziging voorziening voor te betalen schaden bestaat uit de mutatie van deze technische voorziening zoals deze blijkt bij post 6.

Aandeel herverzekeraars in bruto schaden

Het aandeel herverzekeraars in de bruto schaden eigen rekening omvat de geboekte schaden op de lopende herverzekeringcontracten. Deze worden naar evenredigheid, zijnde het aandeel van de desbetreffende herverzekeraar in de bruto schaden eigen rekening van het desbetreffende boekjaar, gedurende de contractperiode zichtbaar als bate of last in de winst- en verliesrekening.

Bedrijfskosten

Voor de bedrijfskosten die hun oorsprong in het verleden hebben, maar waarvan de uitgaven pas in de toekomst zullen plaatsvinden, is een reservering getroffen.

Personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen vormen geen aparte regel in de winst- en verliesrekening. Deze kosten zijn opgenomen onder de bedrijfskosten. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de betreffende toelichting.

Fiscale positie

De regeling van de subjectieve vrijstellingen, zoals opgenomen onder artikel 5 van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969, is voor NV schade van toepassing, conform het besluit d.d. 9 januari 1995 van de inspecteur van de belastingdienst/grote ondernemingen te Amsterdam.

NIET TECHNISCHE REKENING

Alle winsten en verliezen van NV schade zijn verantwoord in de technische rekening.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit operationele activiteiten, financieringsactiviteiten en investerings- en beleggingsactiviteiten. De netto kasstroom bestaat hierbij uit de mutatie van de posten liquide middelen en de op balansdatum eventueel in rekening-courant verschuldigde bedragen aan bancaire instellingen.

De mutaties in het kasstroomoverzicht zijn afgeleid uit de winst- en verliesrekening en de balansmutaties.

Risicoparagraaf

In de risicoparagraaf wordt ten aanzien van vastrentende waarden en zakelijke waarden uitgegaan van het risico van financiële instrumenten en verzekeringscontracten. Daardoor wijken de vastrentende waarden en zakelijke waarden in de risicoparagraaf af van de presentatie op de balans.

Dat betekent dat participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden qua risico als vastrentende waarden zijn beschouwd. In de jaarrekening zijn deze gerubriceerd onder aandelen.

In het bestuursverslag wordt in de paragraaf “Beheersing van de bedrijfsvoering” in gegaan op de strategische en operationele risico’s en op het beleid ter beheersing van de risico’s. Onderstaand wordt meer kwantitatieve informatie betreffende de risico’s weergegeven.

Solvabiliteitsrisico

Met ingang van 1 januari 2016 is de nieuwe Europese wetgeving Solvency II van kracht en vervangt daarmee Solvency I. De opgenomen solvabiliteitsvereisten per 31 december 2019 zijn gebaseerd op Solvency II grondslagen.

Het belangrijkste risico voor NV schade betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat de vennootschap niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de toekomstige verplichtingen. Indien de solvabiliteit zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat NV schade de premie moet verhogen.

Solvabiliteitseis (x 1.000 euro)	2019	2018
Eigen vermogen	390.837	331.358
Aanwezig weerstandsvermogen	385.311	331.358
Extra beschikbaar vermogen (boven statutaire reserve grens)	5.526	0
Eigen vermogen	390.837	331.358
Minimum Solvabiliteitskapitaalvereiste (Solvency II)	40.474	36.715
Extra vermogen (boven minimum)	350.363	294.643

Als ondergrens voor de aan te houden solvabiliteit (het vereist weerstandsvermogen) hanteert de directie een SCR-ratio van 100 procent, waarbij NV schade als SCR-ratio het minimum van de SCR-ratio op basis van de feitelijke beleggingsmix, hanteert. Er vindt een doorrekening plaats op basis van de strategische beleggingsmix.

De SCR is gebaseerd op de economische uitgangspunten, waarbij de verschillende risico’s zoveel mogelijk zijn berekend met behulp van de standaardformule zoals werd voorgeschreven door de Europese Commissie in de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35.

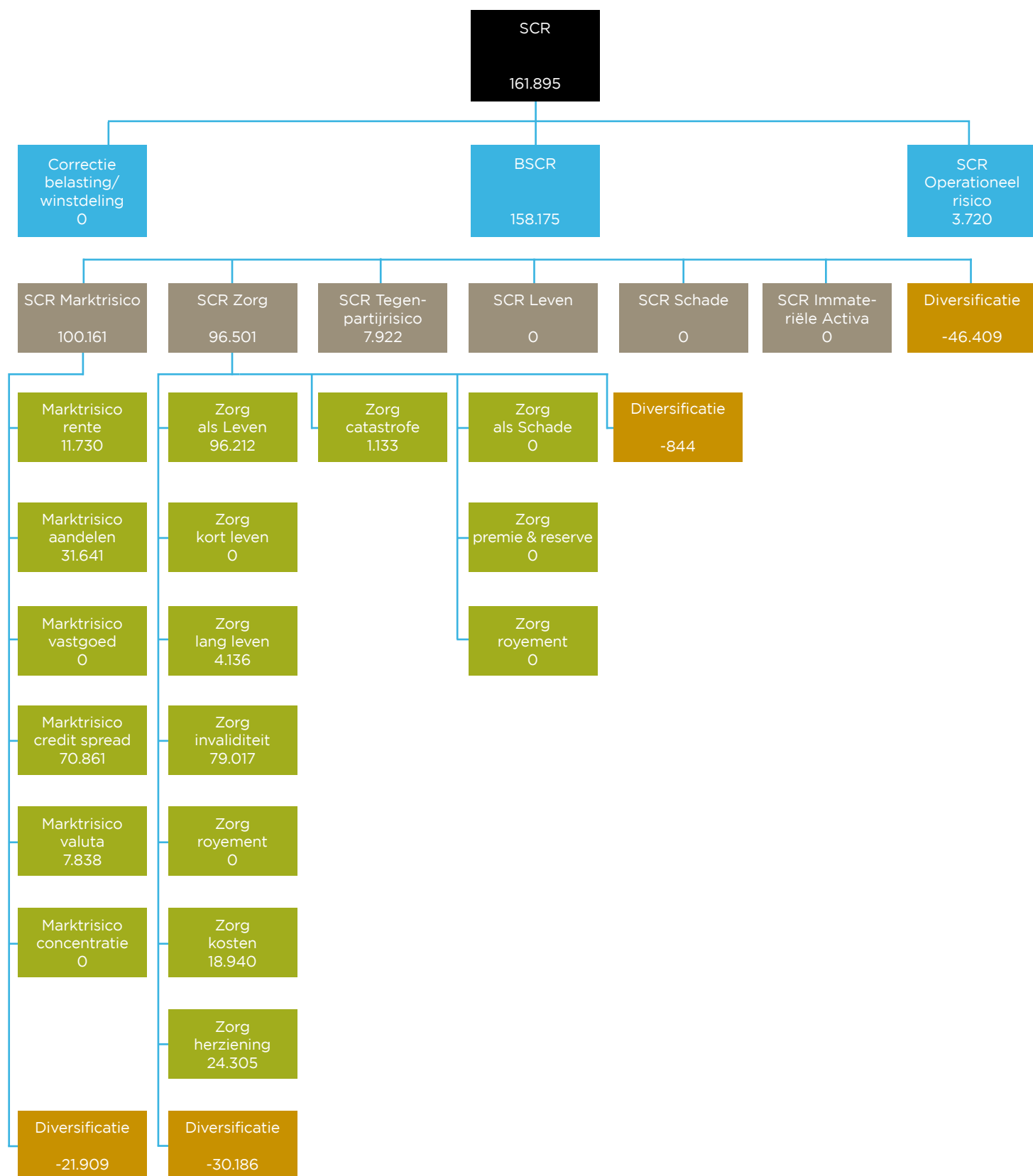
NV schade hanteert een prudent premie- en kapitaalbeleid. In haar kapitaalbeleid hanteert NV schade naast een ondergrens ook een door het bestuur minimaal nagestreefde normsolvabiliteit en een statutaire reservebovengrens. Deze normsolvabiliteit is vastgesteld op een SCR-ratio van 210 procent en de statutaire reservegrens op een SCR-ratio van 238 procent. NV schade stelt de SCR vast op basis van de feitelijke beleggingsmix. Voor meer toelichting, zie “SCR-ratio” en “Grenzen binnen het Weerstandsvermogen” onder de grondslagen voor de balans.

De SCR komt ultimo 2019 uit op 161.895 duizend euro (2018: 146.859 duizend euro). Het aanwezige weerstandsvermogen bedraagt ultimo 2019 385.311 duizend euro (2018: 331.358 duizend euro). Dat ligt ruim boven de SCR, maar ook boven de nagestreefde normsolvabiliteit van 339.980 duizend euro ultimo 2019 (2018: 308.404 duizend euro).

De SCR betreft dat niveau van kapitaal waarmee een verzekeraar, gezien zijn totale risicoprofiel, over een tijdshorizon van een jaar met een hoge zekerheidsmaat (99,5 procent) over voldoende middelen beschikt om ook op lange termijn aan zijn verplichtingen te voldoen. De SCR meet de effecten van risico's in vier hoofdcategorieën:

- 1 Marktrisico;
- 2 Verzekeringstechnisch risico (zorg);
- 3 Tegenpartijrisico;
- 4 Operationeel risico.

Daarbinnen zijn subcategorieën gedefinieerd. De SCR standaardformule veronderstelt dat voor elk van de (sub)categorieën een kapitaaleis wordt berekend die vervolgens wordt geaggregeerd tot een overall SCR, daarbij rekening houdend met diversificatie-effecten tussen risicocategorieën. Een schematisch overzicht van de voor NV schade relevant geachte categorieën is hierna weergegeven. Een bedrag van nul euro is ingevuld als het risico op dit moment niet van toepassing is op NV schade of als het risico verwaarloosbaar wordt geacht.

De relevant geachte risico's voor NV schade worden in het vervolg van deze paragraaf nader toegelicht.

1. Marktrisico

Het marktrisico (of beleggingsrisico) onderkent een zestal subcategorieën, waaronder het vastgoedrisico, dat niet van toepassing is. De risico's hebben voornamelijk betrekking op het belegd vermogen van NV schade. Bij het renterisico is echter ook het effect op de technische voorzieningen ingerekend. Inclusief diversificatievoordelen binnen deze hoofdcategorie resulteert dit voor het hoogste aggregatieniveau in een bruto kapitaalrisico van 100.161 duizend euro (2018: 87.865 duizend euro).

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van het belegd vermogen en de technische voorzieningen verandert als gevolg van veranderingen in de rentetermijnstructuur en de inflatie. Dit kan een daling of een stijging betreffen. Voor het bepalen van het renterisico wordt uitsluitend de basis rentetermijnstructuur geschokt met de voorgeschreven percentages zoals is voorgeschreven onder Solvency II in de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Europese Commissie. De basis rentetermijnstructuur is in dit geval de Solvency II RTS van EIOPA, exclusief volatiliteitsaanpassing, ultimo 2016.

Er wordt naar gestreefd om in grote mate (circa 90 procent) de rentegevoeligheid van de technische voorzieningen te elimineren door zogeheten matching portefeuilles (WIA en WAO) in te richten. Deze portefeuilles met vastrentende waarden hebben een min of meer gelijk kasstroomprofiel als die van de technische voorzieningen waardoor rentewijzigingen geen grote wijzigingen teweeg brengen in de financiële positie (inclusief rentegevoeligheid van de hoogrentende waarden).

Deze leiden ultimo 2019 niet tot het extra mitigeren van het renterisico. De bruto kapitaalrisico voor het renterisico bedraagt 11.730 duizend euro ultimo 2019 (2018: 6.362 duizend euro).

Aandelenrisico

Het aandelenrisico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden (voornamelijk aandelen) verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Het aandelenrisico wordt voornamelijk beheerst door het diversificeren van de beleggingsportefeuille ofwel het spreiden van de beleggingen over sectoren en regio's. Het percentage zakelijke waarden in de totale beleggingsportefeuille van NV schade ultimo 2019 is circa 7 procent.

Voor de kwantificering van het aandelenrisico is een daling van de aandelenmarkten met 39 procent (indien een land in de EEA/OESO zit) respectievelijk 49 procent (overige landen) verondersteld. Voor NV schade leidt dit ultimo 2019 tot een bruto kapitaalrisico van 31.641 duizend euro (2018: 20.732 duizend euro).

Ultimo 2019 betreffen de aandelenbeleggingen uitsluitend participaties in beleggingsfondsen. Via deze fondsen is een geografische spreiding aangebracht. De aandelenbeleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Geografische spreiding zakelijke waarden (x 1.000 euro)		
Categorie	2019	2018
Europa	26.004	20.465
Noord-Amerika	26.702	19.827
Verre Oosten	10.356	8.460
Opkomende markten	18.605	14.790
Totaal	81.667	63.542
Vastrentende waarden via fondsen	710.017	614.095
Totaal conform balans	791.684	677.637

De vastrentende waarden via fondsen zijn op de balans opgenomen onder Aandelen, maar risicoteknisch gepresenteerd onder vastrentende waarden.

Credit Spread

Het spreadrisico komt voort uit de gevoeligheid voor veranderingen in het niveau (of de volatiliteit) van renteopslagen (credit spreads) op de risicovrije rentetermijnstructuur. De kapitaaleis voor het spreadrisico heeft in geval van NV schade ultimo 2019 alleen betrekking op obligaties. De schok is afhankelijk van type obligatie, de kredietklasse en de (modified) duration.

Kredietkwaliteitsklasse	Marktwaarde x 1.000 euro	Gemiddelde Spreadduration	Spreadrisico x 1.000 euro
0 AAA	2.538	6,38	122
1 AA	28.374	5,08	1.395
2 A	86.193	5,63	5.832
3 BBB	135.496	5,98	17.354
4 BB	55.449	4,66	10.440
5 B	104.361	4,23	30.628
6 lager dan B	10.272	4,20	3.087
Geen rating	16.154	4,14	2.003
Totaal	438.837	5,16	70.861

Credit Spread 2018:

Kredietkwaliteitsklasse	Marktwaarde x 1.000 euro	Gemiddelde Spreadduration	Spreadrisico x 1.000 euro
0 AAA	2.508	7,14	134
1 AA	25.061	5,75	1.381
2 A	84.557	5,41	5.578
3 BBB	125.374	5,48	15.437
4 BB	48.119	5,22	10.275
5 B	92.752	4,63	30.739
6 lager dan B	7.120	4,15	2.206
Geen rating	22.348	4,92	3.202
Totaal	407.839	5,21	68.952

De bruto kapitaaleis voor het credit spread risico bedraagt 70.861 duizend euro ultimo 2019 (2018: 68.952 duizend euro).

Valutarisico

Het valutarisico van de Amerikaanse Dollar, het Britse Pond en de Japanse Yen wordt volledig afgedekt. Naast de drie valuta heeft NV schade nog beperkte blootstelling naar andere valuta's.

Dit leidt tot een bruto kapitaaleis ultimo 2019 voor het valutarisico van 7.838 duizend euro (2018: 6.448 duizend euro)

Concentratierisico

Het concentratierisico is het risico dat verband houdt met een grote concentratie van de beleggingen in bepaalde activa of op bepaalde markten.

Er ontstaat een kapitaaleis als de blootstelling aan (een belegging in) een individuele tegenpartij een bepaalde drempelwaarde te boven gaat. De drempelwaardes zijn gehanteerd zoals beschreven in de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Europese Commissie. Voor de beleggingen van NV schade wordt de drempelwaarde niet overschreden, waardoor het concentratierisico nihil is.

Tegenpartij spreiding (beleggingen groter dan 2% van het fondsvermogen)				
Categorie	2019		2018	
	Reële waarde x 1.000 euro	% Beleggingen	Reële waarde x 1.000 euro	% Beleggingen
Belgische staat	148.804	12%	132.789	12%
Ierse staat	86.025	7%	86.142	8%
Nederlandse staat	74.253	6%	112.469	10%
Oostenrijkse staat	60.248	5%	56.479	5%
Duitse staat	56.955	4%	56.975	5%
Finse staat	22.870	2%	22.357	2%
Totaal	449.155	36%	467.211	42%

2. Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico betreft alle risico's (zoals langlevens of invaliditeit) verbonden aan verplichtingen uit hoofde van verzekeringsactiviteiten met uitzondering van componenten die onder marktrisicofactoren vallen of die onder operationele risicofactoren vallen.

De verzekeringen van NV schade (zowel WAO-hiaat als WIA-producten) worden onder Solvency II getypeerd als Zorg. Daarnaast bevat deze hoofdcategory nog het catastroferisico.

De bruto kapitaalsvereiste voor de Zorg categorie is, inclusief diversificatievoordeel binnen deze hoofdcategory, berekend op 96.501 duizend euro (2018: 89.857 duizend euro) en bestaat uit de volgende deelrisico's:

Kortlevenrisico

Het kortlevenrisico is het risico dat de verzekeraar loopt als een verzekerde persoon korter zal leven dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht. Het kortlevenrisico is voor NV schade echter niet relevant, aangezien een hoger sterftepercentage leidt tot minder arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (een lagere technische voorziening).

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het risico dat de verzekeraar loopt als een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht. Voor NV schade betekent dit dat de uitkeringen langer dan verwacht uitgekeerd moeten worden. Het langlevensrisico is gekwantificeerd door uit te gaan van 20 procent hogere overlevingskansen dan bij vaststelling van de best estimate voorzieningen. Aangezien voor NV schade de verplichtingen uit tijdelijke uitkeringen bestaan, leidt een lager veronderstelde overlevingskans tot een beperkte verhoging van de uitkeringslasten.

De bruto kapitaaleis voor het langlevensrisico bedraagt 4.136 duizend euro ultimo 2019 (2018: 4.135 duizend euro).

Invaliditeits- en morbiditeitsrisico

Het invaliditeits- en morbiditeitsrisico voor NV schade is het risico dat mensen meer invalideren en minder revalideren dan verwacht is. Dit risico is berekend aan de hand van een scenario waarin wordt uitgegaan van 35 procent hogere invalideringskansen (disability rates) voor het eerstvolgende jaar en 25 procent voor alle daarop volgende jaren en een permanente daling van 20 procent van de herstelcijfers. Deze schok is alleen toegepast op de WIA-portefeuilles, omdat er geen invalidering en revalidering verondersteld wordt in de WAO-portefeuille.

Gezien de aard van de verzekeringen van NV schade (arbeidsongeschiktheidsverzekeringen) betreft het een substantieel risico, welke ultimo 2019 tot een bruto kapitaaleis leidt van 79.017 duizend euro (2018: 72.851 duizend euro).

Royementsrisico

De verzekeringen van NV schade betreffen voor het overgrote deel eenjarige risicopremies, waardoor royement geen relevant risico op negatief resultaat met zich meebrengt.

Kostenrisico

Het risico op hogere kosten dan voorzien is gekwantificeerd door uit te gaan van een permanente toename van de uitvoeringskosten met 10 procent en een 1 procent hogere inflatie dan verwacht. Dit leidt voor NV schade tot een bruto kapitaalbeslag van 18.940 duizend euro ultimo 2019 (2018: 17.790 duizend euro).

Herzieningsrisico

Onder herzieningsrisico moet worden verstaan het risico dat annuïteiten waarbij de uitkeringen die op basis van de onderliggende verzekering verschuldigd zijn, kunnen toenemen als gevolg van veranderingen in de wetgeving of in de gezondheidstoestand van de verzekerde persoon. Mede gezien het feit dat niet alle op NV schade van toepassing zijnde verzekeringstechnische risico's in het standaardmodel tot uitdrukking komen, is ervoor gekozen deze overige risico's hieronder te scharen. De belangrijkste van deze risico's betreft de mogelijke extra schade wanneer de werkloosheid hoger uitvalt dan verwacht. In dat geval zullen de verzekeringen van NV schade een hogere aanvulling moeten doen op de wettelijke arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, wat voor NV schade zal leiden tot hogere uitkeringslasten. NV schade houdt daarom rekening met een extra kapitaalbeslag ter hoogte van 4 procent van de best estimate voorziening conform het standaardmodel. Dit leidt tot een bruto kapitaalbeslag van 24.305 duizend euro ultimo 2019 (2018: 24.024 duizend euro).

Na diversificatievoordeel binnen deze categorie Zorg als Leven resulteert een bruto kapitaalbeslag van 96.212 duizend euro (2018: 89.598 duizend euro) voor het totaal aan verzekeringstechnische risico's.

Catastroferisico

Ten aanzien van de verzekeringstechnische risico's is naast de hiervoor beschreven Leven categorie nog de categorie Catastroferisico van toepassing voor NV schade.

Het catastroferisico maakt onderscheid in vijf typen letsel: overlijden door ongeval, permanente volledige arbeidsongeschiktheid, langdurige arbeidsongeschiktheid, kortdurige arbeidsongeschiktheid en medisch letsel. Voor NV schade zijn alleen de lang- en de kortdurige arbeidsongeschiktheid relevant. Ten aanzien van deze twee letseltypen worden twee catastrofes onderscheiden die ten grondslag aan het letsel zouden kunnen liggen: massaal ongevallenrisico en concentratierisico. De bruto kapitaalbeslag ten behoeve van deze twee risico's is 1.133 duizend euro (2018: 1.017 duizend euro) en is vastgesteld conform de standaardformules.

3. Tegenpartijrisico

Tegenpartijrisico (ook wel kredietrisico genoemd) is het risico van financiële verliezen voor NV schade als gevolg van een verslechterde financiële situatie van tegenpartijen waarop NV schade (potentiële) vorderingen heeft, met name wanneer de tegenpartij niet geheel of niet tijdig haar verplichtingen nakomt. Behalve faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen, kunnen ook minder ingrijpende gebeurtenissen tot verliezen leiden. Voor NV schade heeft dit kredietrisico voornamelijk betrekking op de beleggingen in obligaties en leningen. Daarnaast heeft NV schade overige vorderingen van 6.278 duizend euro (2018: 6.861 duizend euro). Het kredietrisico wordt door NV schade gemitigeerd door spreiding van de vastrentende waarden naar regio en sector.

De overige vorderingen bestaan vooral uit premievorderingen op werkgevers van 4.430 duizend euro (2018: 4.888 duizend euro) en terug te vorderen uitkeringen 823 duizend euro (2018: 846 duizend euro). Voor deze vorderingen is een voorziening voor dubieuze debiteuren gevormd waardoor het effect van eventueel oninbare vorderingen op het resultaat wordt beperkt. Gezien de grootte van deze vorderingen is het financiële risico voor NV schade beperkt.

Onder Solvency II wordt onderscheid gemaakt tussen verwacht en onverwacht financieel verlies. Het verwachte verlies komt tot uiting op de balans, in de vorm van een correctie (afslag) op de vordering. Het verwachte verlies acht NV schade ultimo 2018 verwaarloosbaar. Het onverwachte verlies komt tot uiting in de kapitaaleis voor tegenpartijkredietrisico en onderkent twee types:

Type 1 tegenpartijen

- Type 1 tegenpartijen zijn onder meer: herverzekering, derivaten en hedges, banktegoeden en andere vorderingen.
- Bankrekeningen bij fund managers worden beschouwd als gealloceerd vermogen en zouden vanuit strategisch oogpunt geen substantiële bedragen mogen vormen. Deze posten zijn dan ook niet betrokken in het vaststellen van het tegenpartijrisico.
- Voor derivatenposities wordt collateral aangehouden, wat het hiermee gepaarde kredietrisico dekt. Deze waarden zijn ook meegenomen bij de vaststelling van het tegenpartijrisico.

Type 2 tegenpartijen

- Onder type 2 vallen bijvoorbeeld vorderingen op tussenpersonen en verzekerden.

Voor NV schade is op basis van het standaardmodel het tegenpartijrisico vastgesteld op 7.922 duizend euro (2018: 7.781 duizend euro). Het betreft zowel type 1 als type 2 tegenpartijen. De onverwachte verliezen zijn vastgesteld ten aanzien van cash, deposito's, derivaten (valutaswaps en inflatieswaps) en premiedebiteuren. Het tegenpartijrisico is sterk gestegen, doordat nu ook de debiteurenpositie is meegenomen bij vaststelling van het tegenpartijrisico.

4. Operationeel risico

Het operationeel risico betreft het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen en onverwachte externe gebeurtenissen. Dit wordt ondervangen door deugdelijke functiescheiding, goed beschreven administratieve organisatie en een toezicht op de naleving van de afgesproken procedures. De kapitaaleis voor operationeel risico betreft het maximum van de uitkomst uit de standaardformule: 3.720 duizend euro (2018: 3.701 duizend euro).

Het operationeel risico is, naast IT- en compliancerisico's, één van de componenten van het uitbestedingsrisico dat NV schade loopt over de door haar aan MN Services N.V. uitbestede werkzaamheden.

Voor de verzekeringsadministratie heeft NV schade een uitbestedingsovereenkomst gesloten. Voor het vermogensbeheer heeft NV schade een Fiduciair Beheer Overeenkomst gesloten. De uitvoerder is bij beide overeenkomsten verantwoordelijk voor de correcte uitvoering van de aan haar uitbestede werkzaamheden. Om de kwaliteit van haar dienstverlening te borgen beschikt de uitvoerder over verschillende procedures met duidelijke processtappen, controlemomenten en uitvoeringsrichtlijnen voor betrokken medewerkers. NV schade wil daarnaast te allen tijde een goed inzicht hebben in de huidige situatie van de aan de uitvoerder uitbestede werkzaamheden. Hiertoe rapporteert de uitvoerder periodiek aan NV schade over de door NV schade aan haar uitbestede werkzaamheden. NV schade ziet erop toe dat de uitvoerder verschillende processen heeft ingericht om te borgen dat NV schade de controle kan blijven voeren over de aan de uitvoerder uitbestede werkzaamheden. Het IT-risico betreft naast informatievoorziening- en beveiliging ook Business continuity management en ICT (kantoorautomatisering).

5. Overige risico aspecten

Basic Solvency Capital Requirement

Categorie 1 tot en met 3 (marktrisico, verzekeringstechnisch risico en tegenpartijrisico) vormen samen de zogenaamde Kernsolvabiliteitskapitaalvereiste (ook wel de Basic Solvency Capital Requirement, BSCR). Na diversificatievoordelen tussen deze drie categorieën resulteert een BSCR van 158.175 duizend euro (2018: 143.158 duizend euro).

Correctie Belasting / Winstdeling

Aangezien geen verliesabsorberend vermogen vanuit winstdeling is gekwantificeerd en NV schade tevens is vrijgesteld van vennootschapsbelasting, wordt deze correctie op nul gesteld.

Totale Solvency Capital Requirement

Er zijn geen diversificatievoordelen tussen de operationele risico's en de Basic Solvency Capital Requirement (BSCR). Voor NV schade resulteert derhalve een totale SCR van 161.895 duizend euro (2018: 146.859 duizend euro).

Spreadrisico

NV schade loopt spreadrisico op vorderingen op tegenpartijen. Voor NV schade betreft dit voornamelijk de beleggingen in obligaties en leningen. Daarnaast heeft NV schade overige vorderingen van 18.653 duizend euro (2018: 6.861 duizend euro).

Vastrentende waarden naar samenstelling, credit rating en looptijd

De samenstelling van de vastrentende waarden (inclusief participaties in beleggingsinstellingen) kan als volgt worden samengevat:

Samenstelling vastrentende waarden (look through)		
Categorie	2019	2018
Europese obligaties langlopend	440.150	459.202
Europese obligaties kortlopend	14.114	9.408
Vastrentend-hoogrentend Europees	30.139	26.986
Vastrentend-hoogrentend US	32.353	27.842
Europees Investment Grade Credits	220.703	209.619
Hypothekeparticulieren	262.567	202.713
Emerging Markets obligaties	86.952	73.478
Bankleningen	77.303	73.456
Totaal	1.164.281	1.082.704
Vastrentende waarden via fondsen	710.017	614.095
Obligaties	454.264	468.609
Totaal	1.164.281	1.082.704

De Europese obligaties zijn uitgegeven door landen in de euro-zone. Deze obligaties luiden in euro's. De Vastrentend-hoogrentende portefeuille bestaat uit hoogrentende obligaties US, uitgegeven door het bedrijfsleven in US Dollars en euro's. Het gaat hier om een markt van bedrijfsobligaties met een creditrating lager dan of gelijk aan BB. In 2019 is het belang in een Nederlandse particuliere hypothekeportefeuille verder opgebouwd, gezien het aantrekkelijke risico-rendement profiel van deze beleggingscategorie.

De verdeling van de vastrentende waarden naar credit rating is als volgt:

Kredietwaardigheid portefeuille vastrentende waarden		
Rating categorie	ultimo 2019	ultimo 2018
AAA	33%	34%
AA	22%	22%
A	15%	15%
BBB	12%	12%
< BBB	15%	14%
Geen rating	3%	3%
Totaal	100%	100%

De verdeling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

Looptijd portefeuille vastrentende waarden				
Rating categorie	Bedrag 2019 (x 1.000 euro)	%	Bedrag 2018 (x 1.000 euro)	%
0 - 3 jaar	130.794	11%	92.287	9%
3 - 5 jaar	210.212	18%	194.927	18%
5 - 10 jaar	587.027	50%	556.690	51%
10 - 20 jaar	183.506	16%	197.020	18%
> 20 jaar	52.742	5%	41.780	4%
Totaal	1.164.281	100%	1.082.704	100%

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Samenstelling illiquide producten				
Categorie (look through)	2019			2018
	Totaal Bedrag (x 1.000 euro)	Illiquide Bedrag (x 1.000 euro)	Illiquide %	Illiquide %
Vastrentende waarden ¹	1.164.281	262.567	23%	19%
Zakelijke waarden ²	81.667	0	0%	0%
Overig ³	8.825	0	0%	0%
Totaal	1.254.773	262.567	21%	18%

1 Obligaties en hypotheke

2 Aandelen

3 Derivaten, vorderingen uit hoofde van beleggingen en liquide middelen

Risico marktwaardebepaling

De beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. Niet voor alle beleggingsinstrumenten zijn frequente marktnoteringen beschikbaar. Dat levert een hoger risico op ten aanzien van de "juiste" waardering van een belegging. In de onderstaande tabel is de waardering per beleggingscategorie uitgesplitst naar drie niveaus (levels) van waardering. Dit betreft het belegd vermogen, inclusief de vorderingen en verplichtingen uit hoofde van beleggingen en de liquide middelen. Deze niveaus zijn als volgt toe te lichten:

Level 1 - Directe marktwaardering

Directe marktwaardering, beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Level 2 - Afgeleide marktwaardering

Afgeleide marktwaardering, geen directe beursnotering van andere uit de markt waarneembare data dan wel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet-actieve markt met niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).

Level 3 - Niet gebaseerd op marktdata

Modellen en technieken, marktwaardebepaling niet gebaseerd op de markt, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

De investeringen in MN Fondsen welke onderliggende beleggingen hebben in aandelen en vastrentende waarden zijn in de verdeling opgenomen in level 2 en in onderstaande geplaatst onder afgeleide marktwaardering. De MN Fondsen zijn hoofdzakelijk opgebouwd uit liquide beleggingen met genoteerde marktprijzen.

Er is geen sprake van investeringen in onroerend goed of indirect vastgoed, waardoor de waardering "onafhankelijke taxaties" niet van toepassing is.

Voor de waardering van de derivaten wordt gebruik gemaakt van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen die worden gevuld met marktconforme parameters. De toekomstige kasstromen van de rente-derivaten worden contant gemaakt tegen de EONIA (Euro OverNight Index Average) curve. De verwachte kasstromen van de valutaderivaten worden contant gemaakt tegen de relevante yieldcurve van de betrokken valuta.

De marktwaardebepaling naar level is als volgt uit te splitsen voor 2019 respectievelijk 2018.

Marktwaardebepaling (x 1.000 euro)				
Beleggingscategorieën	Ultimo 2019			
	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal
	Directe marktwaardering	Afgeleide marktwaardering	Niet gebaseerd op marktdata	
Aandelen				
- Beleggingsinstellingen - aandelen	0	81.667	0	81.667
Vastrentende waarden				
- Obligaties en leningen	454.264	0	0	454.264
- Hypotheken ¹	0	262.567	0	262.567
- Beleggingsinstellingen - vastrentende waarden ²	0	447.450	0	447.450
Belegd vermogen	454.264	791.684	0	1.245.948
Afgeleide financiële instrumenten				
- Rentederivaten	0	2.496	0	2.496
- Valutaderivaten	0	358	0	358
Niet in de beleggingscategorieën meegenomen onderdelen van het belegd vermogen:				
- CSA	4.017	0	0	4.017
- Kortlopende vorderingen	0	1.018	0	1.018
- Kortlopende schulden	0	-240	0	-240
- Liquide middelen positief	0	27.893	0	27.893
- Liquide middelen negatief	0	-26.717	0	-26.717
Totaal belegd vermogen	458.281	796.492	0	1.254.773

1 Betreft het Syntrus Achmea Particulier Hypothekenfonds dat vanaf 2019 op een apart regel is verantwoord. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

2 Betreft MN huisfondsen (obligaties high yield, Emerging Markets, Investment Grade Credit) en "Babson Capital".

Marktwaardebepaling (x 1.000 euro)				
Beleggingscategorieën	Ultimo 2018			
	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal
	Directe marktwaardering	Afgeleide marktwaardering	Niet gebaseerd op marktdata	
Aandelen				
- Beleggingsinstellingen - aandelen	0	63.542	0	63.542
Vastrentende waarden				
- Obligaties en leningen	468.609	0	0	468.609
- Hypotheken	0	202.713	0	202.713
- Beleggingsinstellingen - vastrentende waarden	0	411.382	0	411.382
Belegd vermogen	468.609	677.637	0	1.146.246
Afgeleide financiële instrumenten				
- Rentederivaten	0	723	0	723
- Valutaderivaten	0	225	0	225
Niet in de beleggingscategorieën meegenomen onderdelen van het belegd vermogen:				
- CSA	0	-810	0	-810
- Kortlopende vorderingen	0	121	0	121
- Kortlopende schulden	0	-212	0	-212
- Liquide middelen positief	0	27.285	0	27.285
- Liquide middelen negatief	0	-30.262	0	-30.262
Totaal belegd vermogen	468.609	674.707	0	1.143.316

Prijrisico

Prijrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) waardewijzigingen plaatsvinden. Wijzigingen in marktomstandigheden hebben altijd direct invloed op het beleggingsresultaat, omdat alle beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk worden verwerkt in de winst- en verliesrekening. Door spreiding binnen de portefeuille (diversificatie) wordt het prijsrisico gedempt. Het prijsrisico wordt tevens gemitigeerd door gebruik te maken van afgeleide financiële instrumenten (valutaderivaten).

Derivaten worden gebruikt ter afdekking van valutarisico en renterisico. Er zijn renteswaps afgesloten die worden gebruikt om renterisico op toekomstige te ontvangen premie af te dekken.

Toelichting op de balans per 31 december

ACTIEF

(1) Beleggingen

In het volgende overzicht zijn de mutaties van de beleggingen per categorie weergegeven. Hierbij bestaat de post obligaties uit vastrentende waarden en is de post aandelen inclusief participaties in beleggingsinstellingen.

Mutatieoverzicht

x 1.000 euro

	2019		
	Obligaties	Aandelen	Totaal
Stand beleggingen per 1 januari	468.609	677.637	1.146.246
Aankopen en verstrekkingen	60.435	84.661	145.096
Verkopen en aflossingen	-89.776	-26.152	-115.928
Waardemutaties	15.789	57.578	73.367
Overige	-793	-2.040	-2.833
Stand beleggingen 31 december	454.264	791.684	1.245.948

De waardemutaties bestaan uit gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen. Het totaal aan waardemutaties op de balans wijkt af van de winst- en verliesrekening omdat afgeleide financiële instrumenten separaat op de balans worden gepresenteerd. In de winst- en verliesrekening worden de waardemutaties (inclusief afgeleide financiële instrumenten) als één beleggingsresultaat verantwoord.

De vergelijkbare mutaties over 2018 zijn als volgt:

Mutatieoverzicht

x 1.000 euro

	2018		
	Obligaties	Aandelen	Totaal
Stand beleggingen per 1 januari	642.817	464.811	1.107.628
Aankopen en verstrekkingen	77.986	292.705	370.691
Verkopen en aflossingen	-244.280	-72.431	-316.711
Waardemutaties	-6.696	-8.471	-15.167
Overige	-1.218	1.023	-195
Stand beleggingen 31 december	468.609	677.637	1.146.246

Vastrentende waarden

De vastrentende waardepapieren ad 454.264 duizend euro (2018: 468.609 duizend euro) bestaan uit beursgenoteerde obligatieleningen. Participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waardepapieren zijn gepresenteerd onder Aandelen.

De historische kostprijs van de obligatieportefeuille (exclusief lopende interest) is 421.562 duizend euro (2018: 445.292 duizend euro).

Aandelen

De post aandelen op de balans bestaat volledig uit participaties in beleggingsinstellingen en hedge funds die als volgt naar aard van de beleggingen zijn te splitsen:

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Vastrentendewaardepapieren	710.017		614.095	
- Aandelen	81.667		63.542	
Totaal		791.684		677.637

De participaties betreffen de volgende beleggingsinstellingen:

<i>Categorie</i>	<i>Naam</i>
Vastrentendewaardepapieren	Stichting Mn Services US High Yield Fonds Stichting Mn Services Euro Investment Grade Credit Fund Stichting Mn Services Europees High Yield Fonds Stichting Mn Services Obligatiefonds Emerging Markets HC Babson Capital Eur Ltd Dover Credit Ltd Syntus Achmea Particulier Hypothekenfonds
Aandelen	Stichting Mn Services Aandelenfonds Emerging Markets Stichting Mn Services Aandelenfonds Noord Amerika Stichting Mn Services Aandelenfonds Verre Oosten BR MSCI Europe Index Selection Fund

Binnen de vastrentende fondsen Europa en Emerging Markets zijn beperkte posities in credit default swaps ingenomen. Rente- en valutarisico's worden afgedekt over de totale beleggingsportefeuille, dus niet binnen de fondsen zelf. De risico's die samenhangen met de aard van de beleggingen zijn toegelicht in de risicoparagraaf.

De historische kostprijs van de aandelenportefeuille is 711.709 duizend euro (2018: 646.936 duizend euro). Ultimo 2019 waren er net als ultimo 2018 geen aandelen uitgeleend.

(2) Vorderingen

Vorderingen uit hoofde van beleggingen

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Kortlopende vorderingen beleggingen	12.375		121	
Totaal		12.375		121

De vorderingen uit hoofde van beleggingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringnemers

Bij de vorderingen op werkgevers die de premie afdragen is rekening gehouden met de mogelijke oninbaarheid.

Overige vorderingen	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
De overlopende activa bestaan uit:				
- Vordering i.v.m. financiering re-integratiekosten	1.000		0	
- Teveel betaalde uitkeringen	823		846	
- Nog te ontvangen bedragen van MN inzake de premieheffing	0		1.006	
- Overig	25		0	
Totaal		1.848		1.852

De reële waarde van de post overige vorderingen is nagenoeg gelijk aan de boekwaarde exclusief de voorziening voor oninbaarheid.

Alle overige vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar. Dit geldt echter niet voor de teveel betaalde uitkeringen (looptijd langer dan 1 jaar).

De teveel betaalde uitkeringen zijn na aftrek van een voorziening voor verwachte oninbaarheid.

(3) Overige activa

Materiële vaste activa

Mutatieoverzicht Materiële vaste activa

x 1.000 euro	2019			
	Inventaris	Bedrijfs- wagens	Computer apparatuur	Totaal
Aanschafwaarde	426	213	77	716
Cumulatieve afschrijvingen	-265	-159	-26	-450
Boekwaarde per 1 januari	161	54	51	266
Investerings	0	49	23	72
Herwaarderingen	0	0	0	0
Desinvesteringen	0	-154	-5	-159
Afschrijvingen desinvesteringen	0	149	1	150
Afschrijvingen	-35	-40	-17	-92
Waardeverminderingen	0	0	0	0
Mutaties	-35	4	2	-29
Aanschafwaarde	426	108	95	629
Cumulatieve afschrijvingen	-300	-50	-42	-392
Boekwaarde per 31 december	126	58	53	237

2018

x 1.000 euro

	Inventaris	Bedrijfs- wagens	Computer apparatuur	Totaal
Aanschafwaarde	303	275	91	669
Cumulatieve afschrijvingen	-243	-154	-61	-458
Boekwaarde per 1 januari	60	121	30	211
Investerings	126	0	37	163
Herwaarderingen	0	0	0	0
Desinvesteringen	-3	-62	-50	-115
Afschrijvingen desinvesteringen	3	41	49	93
Afschrijvingen	-25	-46	-15	-86
Waardeverminderingen	0	0	0	0
Mutaties	101	-67	21	55
Aanschafwaarde	426	213	77	716
Cumulatieve afschrijvingen	-265	-159	-26	-450
Boekwaarde per 31 december	161	54	51	266

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op historische kostprijs, onder aftrek van afschrijvingen gebaseerd op de verwachte economische levensduur van vijf jaar.

Liquide middelen

De overige activa bestaan voor 26.882 duizend euro uit liquide middelen (2018: 21.041 duizend euro). Het betreft tegoeden in rekening-courant bij bancaire instellingen die ter vrije beschikking staan.

(4) Afgeleide financiële instrumenten

Vorderingen en verplichtingen uit hoofde van derivaten worden gesaldeerd per derivatencontract. Positieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo boekjaar worden gepresenteerd bij de afgeleide financiële instrumenten onder de activa en bedragen 8.672 duizend euro (2018: 2.004 duizend euro). Negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo boekjaar worden gepresenteerd onder afgeleide financiële instrumenten onder de passiva. Ultimo 2019 betreffen deze negatieve posities 5.819 duizend euro (2018: 1.056 duizend euro).

De openstaande vorderingen en verplichtingen van de derivatencontracten worden maandelijks danwel wekelijks per tegenpartij gesaldeerd. Bij een saldo boven de contractueel vastgestelde grens wordt onderpand gestort c.q. ontvangen van de tegenpartij. Het ontvangen onderpand is niet in de balans opgenomen. Het ontvangen cash onderpand is 4.017 duizend euro (2018: 810 duizend euro).

De met betrekking tot de beleggingsportefeuille door middel van derivaten verkregen (positieve en negatieve) posities op balansdatum zijn als volgt te specificeren naar onderliggende waarde:

Specificatie derivaten

x 1.000 euro

	2019		2018	
	Contract omvang	Reële waarde	Contract omvang	Reële waarde
<i>Vastrentende waarden</i>				
Rentederivaten	101.300	2.495	57.000	723
Valutaderivaten	103.118	358	136.787	225
Totaal		2.853		948

Het inflatie-afdekkingsbeleid is vormgegeven door in de huidige technische voorzieningen reeds rekening te houden met een vast ingerekende toeslag. Hiermee wordt de huidige voorziening om in ieder geval het onvoorwaardelijke deel van de toeslagverlening toe te kennen als toereikend geacht. Dientengevolge is besloten de positie in inflatiederivaten af te bouwen.

	Stand 1/1/19	Aankopen	Verkopen	Waarde-ontwikkeling	Overig	Stand 31/12/19
Rentederivaten	723	0	-1.316	3.055	33	2.495
Valutaderivaten	225	0	6.948	-6.815	0	358
	948	0	5.632	-3.760	33	2.853

Specificatie derivaten naar tegenpartij

Op balansdatum betreft het de volgende contracten, waarbij de contractomvang de nominale waarde per 31 december 2019 betreft:

x 1.000 euro

Tegenpartij	Soort	Markt waarde	Contract omvang	Looptijd tot
Citigroup Inc	FX swap_EUR/GBP_242954320191007	-525	9.955	9-01-20
Royal Bank of Scotland Group P	FX swap_EUR/USD_242976320191025	293	46.392	28-01-20
Royal Bank of Canada	FX swap_EUR/USD_243004420191122	589	46.771	24-02-20
Deutsche Bank AG	1.486% 07 Oct 45 against Euribor 6m Euribor Act/360	2.176	10.000	9-10-45
Morgan Stanley	1.5% 02 Nov 45 against Euribor 6m Euribor Act/360	1.230	5.600	2-11-45
ABN AMRO	0.757% 05 Aug 56 against Euribor 6m Euribor Act/360	247	4.000	7-08-56
ABN AMRO	IRSW_Receive_20481203_EUR	3.295	14.200	3-12-48
ABN AMRO	IRSW_Receive_20581203_EUR	693	2.200	3-12-58
HSBC Holding	IRSW_Receive_20490905_EUR	-2.310	15.800	6-09-49
HSBC Holding	IRSW_Receive_20590905_EUR	-1.076	5.800	5-09-59
HSBC Holding	IRSW_Receive_20390905_EUR	-1.909	19.000	5-09-39
HSBC Holding	IRSW_Pay_20241203_EUR	150	24.700	3-12-24
Totaal		2.853		

PASSIEF

(5) Eigen vermogen

Gestort en opgevraagd kapitaal

Het maatschappelijke en geplaatste aandelenkapitaal bedraagt 5.672 duizend euro verdeeld over 50.000 aandelen met een nominale waarde van 113,45 euro per aandeel. Het maatschappelijke en geplaatste kapitaal is volledig gestort.

Algemene reserve	2019 x 1.000 euro	2018 x 1.000 euro
- Stand 1 januari	325.686	279.523
Toevoeging via de resultaatbestemming	54.690	46.163
Onttrekking als gevolg van dividenduitkering aan aandeelhouders	-737	0
Stand 31 december	379.639	325.686

Herwaarderingsreserve

Net als in 2018 is er in 2019 is geen wettelijke herwaarderingsreserve.

Statutaire reserve	2019 x 1.000 euro	2018 x 1.000 euro
- Stand per 1 januari	0	0
Toevoeging via de resultaatbestemming	5.526	0
Stand 31 december	5.526	0

De statutaire reserve betreft de in artikel 24 lid 1c van de statuten vermelde "winstreserve" en is niet uitkeerbaar aan de aandeelhouder. Deze statutaire reserve is eind 2019 gevormd omdat het aanwezige weerstandsvermogen boven de statutaire reservegrens ligt.

Weerstandsvermogen

De solvabiliteitsratio per ultimo 2019 is 245 procent (2018: 231 procent), waarmee deze boven het vereiste eigen vermogen volgens Solvency II ligt, maar ook boven de door NV schade minimaal nagestreefde normsolvabiliteit van 210 procent (2018: 210 procent). Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de Grondslagen voor de balans, "Grenzen binnen het Weerstandsvermogen".

Ultimo 2019 is het aanwezige weerstandsvermogen 390.837 duizend euro (2018: 331.358 duizend euro) en is daarmee hoger dan de normsolvabiliteit van 339.980 duizend euro (2018: 308.404 duizend euro). Ten opzichte van de normsolvabiliteit is er een overschot van 50.857 duizend euro (2018: 22.954 duizend euro overschot). Het aanwezige weerstandsvermogen voor resultaatbestemming is 1 procent boven de statutaire reservegrens (2018: 6 procent onder). De SCR (ondergrens van het weerstandsvermogen) voor NV schade bedraagt 161.895 duizend euro (2018: 146.859 duizend euro).

Deze solvabiliteitscijfers zijn op het moment van het vaststellen van de jaarrekening nog niet definitief ingediend bij de Nederlandsche Bank. Er kunnen nog wijzigingen plaatsvinden op basis van eventuele aanwijzingen van de toezichthouder.

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Gestort en opgevraagd kapitaal	5.672		5.672	
Algemene reserve	325.686		279.523	
Resultaat boekjaar	60.216		46.163	
Onttrekking a.g.v. dividenduitkering aan aandeelhouders	-737		0	
Aanwezig weerstandsvermogen		390.837		331.358
Af: Normsolvabiliteit		339.980		308.404
Overschot		50.857		22.954

Het overschot aan eigen vermogen op de balans is 50.857 duizend euro (2018: 22.954 duizend euro). Ultimo 2019 is het eigen vermogen 5.526 duizend euro (2018: 0 duizend euro) hoger dan de statutaire reservegrens, waardoor ultimo 2019 de statutaire reserve is gevormd via de bestemming van het resultaat.

Bestemming van het resultaat

De normsolvabiliteit ultimo 2019 is 339.980 duizend euro (2018: 308.404 duizend euro). Dat is 31.576 duizend euro hoger dan ultimo 2018 (2018: 57.618 duizend euro overschot). Het aanwezige weerstandsvermogen is 390.837 duizend euro (2018: 331.358 duizend euro). Dat is 59.479 duizend euro hoger dan ultimo 2018 (2018: 46.163 duizend euro hoger).

Het aanwezige (weerstands)vermogen ligt 1 procent boven de statutaire reservegrens van 238 procent van de SCR, ofwel 385.311 duizend euro (2018: 350.993 duizend euro). Omdat dit vermogen boven de statutaire reservegrens ligt is het resterend saldo van baten en lasten conform artikel 24 lid 1b en 1c van de statuten beschikbaar voor dividenduitkering en toevoeging aan de tot het eigen vermogen behorende statutaire winstreserve.

De onderstaande bestemming van het resultaat is bepaald op grond van de statuten en reeds verwerkt in de jaarrekening. Het gevolg van deze resultaatverwerking is dat de SCR ratio (afgerond op 245%) daalt van 245,25% (vóór dividendverwerking) naar 244,79%.

De officiële vaststelling van de jaarrekening vindt plaats tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Met betrekking tot boekjaar 2018 kan worden vermeld dat er geen wijzigingen meer hebben plaatsgevonden op aanwijzing van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

- Van het positieve resultaat over 2019 ad 60.216 duizend euro wordt 737 duizend euro uitgekeerd aan de aandeelhouders.
- Van het resterende positieve resultaat 2019 wordt:
 - 53.953 duizend euro toegevoegd aan de algemene reserve
 - 5.526 duizend euro toegevoegd aan de statutaire reserve.

Bestemming van het resultaat

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Mutatie algemene reserve	53.953		46.163	
Mutatie statutaire reserve	5.526		0	
Uitkering dividend aan aandeelhouders	737		0	
Totaal resultaat		60.216		46.163

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de grondslagen bij de algemene reserve.

(6) Technische voorzieningen

De technische voorzieningen zijn per saldo na aftrek van het herverzekeringsdeel op de balans opgenomen. In de volgende verloopoverzichten en uitloopoverzichten zijn de bruto voorziening en de netto voorziening (na aftrek van het herverzekeringsdeel) gespecificeerd.

Voor te betalen schaden

De technische voorzieningen voor te betalen schaden zijn als volgt te splitsen:

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Voor te betalen schaden (WAO)		182.857		190.471
- Voor te betalen schaden (WIA) bruto (niet herverzekerd)	263.983		281.508	
- Voor te betalen schaden (WIA) bruto (herverzekerd)	432.033		350.683	
Totaal - voor te betalen schaden (WIA) bruto	696.016		632.191	
- Voor te betalen schaden (WIA) herverzekeringsdeel	-172.085		-136.996	
- Voor te betalen schaden (WIA) netto		523.931		495.195
Totaal		706.788		685.666

Voor te betalen schaden (WAO)

Het verloop van de bruto technische voorzieningen voor te betalen schaden inzake WAO-hiaat is als volgt:

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Stand 1 januari (inclusief effect risicomarge)		190.471		208.194
- Effect risicomarge		-3.724		-4.404
- Schattingswijzigingen (exclusief effect risicomarge)		5.028		498
Gecorrigeerde stand 1 januari (exclusief effect risicomarge)		191.775		204.288
Verwachte Uitkeringen	-17.430		-18.564	
Verwachte Kosten	-1.633		-1.503	
Benodigde interest	-608		-698	
Wijziging Rentecurve	8.296		1.093	
Bestandsontwikkeling	-2.102		1.215	
Overig	919		916	
Saldo mutaties		-12.558		-17.541
Stand voor effect risicomarge		179.217		186.747
Effect risico marge		3.640		3.724
Stand 31 december		182.857		190.471

De technische voorzieningen voor te betalen schaden inzake WAO-producten is gevormd ten behoeve van het WAO-hiaatproduct dat NV schade voerde tot en met het kalenderjaar 2003. De waardering van de voorziening gaat uit van de beste schatting plus een risicomarge welke als aanvulling aan de voorziening wordt toegevoegd. Ultimo 2019 bedraagt de best estimate voorziening 179.217 duizend euro (2018: 186.747 duizend euro). Daarnaast is er sprake van een risicomarge van 3.640 duizend euro (2018: 3.724 duizend euro).

In de CAO voor Metaal en Techniek is een loonindexatie van 3,5% opgenomen voor 2020 en 2021. Deze verwachte indexatie wordt meegenomen in de bepaling van de schadevoorziening. Deze verhoging heeft ook impact op de WAO voorziening. In vorige jaren was de verwachting van de indexatie gelijk aan 2%. Deze aanpassing heeft daarom op twee opeenvolgende jaren een verhoging van 1,5% tot gevolg. Dit heeft een verhogend effect op de voorziening van 3.933 duizend euro.

De daling van de marktrente heeft ook een verhogend effect op de voorziening: de toename van 8.296 duizend euro betreft het financiële effect op de schadevoorziening door uit te gaan van de ultimo dit jaar door EIOPA gepubliceerde rentetermijnstructuur voor verzekeraars in plaats van de primo verschoven rentetermijnstructuur. De overlevingsgrondslagen in 2019 zijn niet aangepast.

Gunstige ontwikkelingen in de schadelast (bestandsontwikkeling) in 2019 leiden tot een verlaging van de technische voorziening met circa 2.102 duizend euro (2018: stijging van 1.215 duizend euro).

De voorziening voor te betalen schaden WAO zal naar verwachting in 29 jaar zijn afgewikkeld. De gemiddelde verwachte resterende looptijd, op basis van de modified duration, bedraagt 7,0 jaar.

Voor te betalen schaden (WIA) bruto

Het verloop van de de bruto technische voorzieningen voor te betalen schaden inzake WIA-producten is als volgt:

	2019 x 1.000 euro	2018 x 1.000 euro
Stand 1 januari (inclusief risicomarge)	632.191	633.207
- Effect risicomarge	-43.977	-45.549
- Schattingswijzigingen (exclusief effect risicomarge)	4.346	-10.648
Gecorrigeerde stand 1 januari (exclusief risicomarge)	592.560	577.010
- Verwachte Uitkeringen	-30.955	-30.788
- Dotatie schadevoorziening tekenjaar 2019	59.180	54.015
- Dotatie kostenvoorziening tekenjaar 2019	7.791	7.432
- Verwachte kosten	-11.911	-7.893
- Benodigde interest	-1.976	-2.023
- Wijziging Rentecurve	42.176	4.590
- Bestandsontwikkeling	-20.530	-15.517
- Mutatie AOW	3.834	123
- Overig	1.334	1.265
Saldo mutaties	48.943	11.204
Stand voor effect risicomarge	641.503	588.214
- Effect risicomarge	54.513	43.977
Stand 31 december	696.016	632.191

De technische voorzieningen voor te betalen schaden WIA is gevormd ten behoeve van de WIA-producten die NV schade op de markt brengt. De waardering van de voorziening gaat uit van een beste schatting plus een risicomarge welke als aanvulling aan de voorziening wordt toegevoegd. Ultimo 2019 bedraagt de best estimate voorziening 641.503 duizend euro (2018: 588.214 duizend euro). De risicomarge bedraagt 54.513 duizend euro (2018: 43.977 duizend euro).

In de CAO voor Metaal en Techniek is een loonindexatie van 3,5% opgenomen voor 2020 en 2021. Deze verwachte indexatie wordt meegenomen in de bepaling van de schadevoorziening. Deze verhoging heeft ook impact op de WAO voorziening. In vorige jaren was de verwachting van de indexatie gelijk aan 2%. Deze aanpassing heeft daarom op twee opeenvolgende jaren een verhoging van 1,5% tot gevolg. Dit heeft een verhogend effect op de voorziening van 12.420 duizend euro exclusief AOW voorziening.

De daling van de marktrente heeft een verhogend effect op de voorziening: de toename van 42.176 duizend euro betreft het financiële effect op de schade- en kostenvoorziening door uit te gaan van de ultimo dit jaar door EIOPA gepubliceerde rentetermijnstructuur voor verzekeraars in plaats van de primo verschoven rentetermijnstructuur.

Gunstige ontwikkelingen in de schadelast (bestandsontwikkeling) in 2019 leiden tot een verlaging van de technische voorziening met circa 20.530 duizend euro (2018: daling met 15.517 duizend euro).

De mutatie als gevolg van de schattingswijziging is voor de verschillende onderdelen van de voorziening toegelicht onder "Schattingswijzigingen" in de Algemene Toelichting in dit jaarverslag.

De technische voorzieningen voor te betalen schaden inzake WIA zal naar verwachting zijn afgewikkeld in 47 jaar. De gemiddelde verwachte resterende looptijd, op basis van de modified duration, bedraagt 9,0 jaar.

Voor te betalen schaden (WIA) netto

Het verloop van de de netto technische voorzieningen voor te betalen schaden inzake WIA-producten is als volgt:

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro
Stand 1 januari (inclusief risicomarge)	495.195		490.371
- Effect risicomarge	-31.235		-30.965
- Wijziging kosten risicomarge	-11		0
- Schattingswijzigingen (exclusief effect risicomarge)	1.319		-9.542
Gecorrigeerde stand 1 januari (exclusief risicomarge)	465.268		449.864
- Verwachte Uitkeringen	-26.018	-27.789	
- Dotatie schadevoorzieningen tekenjaar 2019	40.153	27.928	
- Dotatie kostenvoorziening tekenjaar 2019	7.791	3.842	
- Verwachte kosten	-11.911	-8.151	
- Benodigde interest	-519	-1.608	
- Wijziging rentecurve	33.306	3.475	
- Bestandsontwikkeling	-24.047	-15.882	
- Mutatie AOW	3.829	269	
- Overig	-999	4.520	
- Effect Addendum Herverzekering	0	27.492	
Saldo mutaties	21.585		14.096
- Toevoeging inzake toeslagverlening	0		0
Stand voor effect risicomarge	486.853		463.960
- Aanvullende voorziening in verband met risicomarge	37.078		31.235
Stand 31 december	523.931		495.195

Per einde 2019 is het herverzekeringsdeel van de technische voorziening 172.085 duizend euro (2018: 136.996 duizend euro).

De waardering van de voorziening gaat uit van een beste schatting plus een risicomarge welke als aanvulling aan de voorziening wordt toegevoegd. Ultimo 2019 bedraagt de netto best estimate voorziening 486.853 duizend euro (2018: 463.960 duizend euro). De risicomarge bedraagt 37.078 duizend euro (2018: 31.235 duizend euro).

Uitloopoverzicht voorzieningen naar schadejaar 2019 bruto

x 1.000 euro

Schadejaar	Voorziening primo op reële waarde	Premies in 2019	Uitkeringen	Overdracht herverzeke- ringsdeel	Voorziening ultimo op rente primo	Voorziening ultimo op reële waarde	Resultaat boekjaar
(1) WAO							
1993-2003	190.471	0	-16.837	0	176.159	182.857	-2.525
(2) WIA							
2004-2014	338.102	10	-22.790	0	297.127	314.269	18.195
2015	70.418	-4	-2.800	0	55.522	58.348	12.092
2016	70.815	-3	-2.896	0	72.479	76.303	-4.563
2017	75.128	28	-819	0	73.420	77.540	917
2018	77.728	326	0	0	79.709	84.182	-1.655
2019	0	73.087	0	0	80.837	85.374	-7.750
2020	0	0	0	0	0	0	0
WIA totaal	632.191	73.444	-29.305	0	659.094	696.016	17.236
Totaal (1+2)	822.662	73.444	-46.142	0	835.253	878.873	14.711

Uitloopoverzicht voorzieningen naar schadejaar 2019 netto

x 1.000 euro

Schadejaar	Voorziening primo op reële waarde	Premies in 2019	Uitkeringen	Overdracht herverzeke- ringsdeel	Voorziening ultimo op rente primo	Voorziening ultimo op reële waarde	Resultaat boekjaar
(1) WAO							
1993-2003	190.471	0	-16.837	0	176.159	182.857	-2.525
(2) WIA							
2004-2014	316.698	8	-21.439	0	280.763	296.959	14.504
2015	43.001	-2	-1.430	0	32.457	34.109	9.112
2016	43.117	0	-1.483	0	42.858	45.120	-1.224
2017	45.502	16	-416	0	44.121	46.598	981
2018	46.877	170	0	0	47.946	50.637	-899
2019	0	38.059	0	0	47.824	50.508	-9.765
2020	0	0	0	0	0	0	0
WIA totaal	495.195	38.251	-24.768	0	495.969	523.931	12.709
Totaal (1+2)	685.666	38.251	-41.605	0	672.128	706.788	10.184

In het uitloopoverzicht sluiten de voorzieningen op reële waarde primo en ultimo aan bij de balansvoorziening voor te betalen schaden voor het WAO-hiaat en voor de WIA-producten. Het uitloopresultaat in het boekjaar is bepaald op basis van de marktrente primo 2019.

Het resultaat boekjaar voor de WAO wordt grotendeels verklaard doordat uitkeringen lager zijn dan de verwachte uitkeringen. Voor de WIA wordt het positieve resultaat veroorzaakt door de schattingswijzigingen, gunstige schadelastontwikkeling en de verlaging van de AOW leeftijd.

De kolom overdracht herverzekeringdeel bevat de overdracht van premies en beleggingsrendementen zoals afgesproken in het addendum bij de herverzekeringsovereenkomsten.

De kolommen “Voorziening primo op reële waarde” tot en met “Voorziening ultimo op rente primo” geven het verloop van de voorziening gedurende het boekjaar weer. Hierin zijn de premies en uitkeringen apart gespecificeerd. Alle overige mutaties zijn verantwoord in de kolom “Resultaat boekjaar” (op basis van rente primo jaar).

Uitloopoverzicht voorzieningen naar schadejaar 2018 bruto

x 1.000 euro

Schadejaar	Voorziening primo op reële waarde	Premies in 2018	Uitkeringen	Overdracht herverzeeringsdeel	Voorziening ultimo op rente primo	Voorziening ultimo op reële waarde	Resultaat boekjaar
(1) WAO							
1993-2003	208.194	0	-18.041	0	189.434	190.471	719
(2) WIA							
2004-2013	337.708	16	-20.177	0	280.918	283.099	36.629
2014	67.694	-6	-1.987	0	54.621	55.003	11.080
2015	71.789	-3	-2.524	0	69.901	70.418	-639
2016	77.196	14	-915	0	70.322	70.815	5.973
2017	78.820	710	0	0	74.605	75.128	4.925
2018	0	78.373	0	0	77.187	77.728	1.186
2019	0	0	0	0	0	0	0
WIA totaal	633.207	79.104	-25.603	0	627.554	632.191	59.154
Totaal (1+2)	841.401	79.104	-43.644	0	816.988	822.662	59.873

Uitloopoverzicht voorzieningen naar schadejaar 2018 netto

x 1.000 euro

Schadejaar	Voorziening primo op reële waarde	Premies in 2018	Uitkeringen	Overdracht herverzeeringsdeel	Voorziening ultimo op rente primo	Voorziening ultimo op reële waarde	Resultaat boekjaar
(1) WAO							
1993-2003	208.194	0	-18.041	0	189.434	190.471	719
(2) WIA							
2004-2013	337.709	16	-20.177	0	280.918	283.099	36.630
2014	34.972	-2	-1.051	5.190	33.365	33.599	5.744
2015	37.087	0	-1.287	6.615	42.685	43.001	-270
2016	39.881	10	-460	7.008	42.817	43.117	3.622
2017	40.722	372	0	6.510	45.185	45.502	2.419
2018	0	40.804	0	6.879	46.551	46.877	1.132
2019	0	0	0	0	0	0	0
WIA totaal	490.371	41.200	-22.975	32.202	491.521	495.195	49.277
Totaal (1+2)	698.565	41.200	-41.016	32.202	680.955	685.666	49.996

(7) Schulden

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	2019		2018	
	x 1.000 euro		x 1.000 euro	
- Kortlopende schulden beleggingen	7.580		1.022	
Totaal		7.580		1.022

Schulden uit herverzekering

De schulden uit herverzekering hebben betrekking op de overeenkomst met de herverzekeraars over de verzekeringsjaren 2014-2020.

	2019		2018	
	x 1.000 euro		x 1.000 euro	
Technische voorziening (herverzekeringsdeel) Construct 3	169.377		135.398	
Resultaat herverzekering Construct 3	15.343		16.297	
Totaal schulden herverzekering Construct 3		184.720		151.695
Technische voorziening (herverzekeringsdeel) product Top Excedent	2.708		1.598	
Resultaat herverzekering product Top Excedent	-2.548		-1.455	
Afgerekend resultaat herverzekering product Top Excedent	-648		0	
Totaal schulden herverzekering product WET		-488		143
Totaal		184.232		151.838

Tijdens de periode 2014-2020 wordt het resultaat herverzekering opgebouwd en vervolgens na afloop van de overeenkomst afgerekend. De technische voorziening (herverzekeringsdeel) komt met de afrekening van het resultaat aan het einde van de contractduur van de lopende herverzekeringsovereenkomsten voor rekening van NV schade. Het resultaat herverzekering 2014-2020 product Top Excedent betreft een vordering van 3.196 duizend euro (2018: nihil)

Overige schulden

Onder de overige schulden zijn opgenomen:

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Nog te betalen loonheffing	1.092		778	
- Nog te betalen dividenduitkering (aandeelhouders)	737		0	
- Nog te betalen provisie tussenpersonen	542		726	
- Nog te betalen kosten	532		93	
- Handelscrediteuren	895		721	
- Nog te betalen uitkeringen	390		261	
- Nog te betalen kosten Vakraad Metaal en Techniek	330		330	
- Te betalen accountantskosten	109		139	
- Nog te betalen kosten MN	81		262	
- Af te rekenen met ING bank	7		5	
- Nog te betalen herverzekeraars	0		1.528	
- Overig	421		635	
Totaal		5.136		5.478

(8) Afgeleide financiële instrumenten

De post afgeleide instrumenten aan de passiefzijde van de balans betreft de waarde van derivatencontracten met per saldo een negatieve waarde. De specificatie van deze instrumenten is opgenomen bij post (4) in de Toelichting op de balans.

Transacties met verbonden partijen

Transacties tussen verbonden partijen vinden plaats op een “arms length” basis en bestaan naast de “niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen”, uit herverzekeringsactiviteiten met de verzekeraars Achmea en Bovemij. Er zijn geen transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening afgesloten.

Onder de transacties verbonden partijen vallen:

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Herverzekeringsactiviteiten tussen NV schade en herverzekeraars Achmea en Bovemij 1)	185		152	
- Operationele leaseverplichtingen met Arval en Athlon Car Lease Nederland B.V.	9		39	
- Beheerovereenkomst met vermogensbeheerder Mn Services Vermogensbeheer B.V. 2)	1.935		2.000	
- Uitvoering van de verzekeringsadministratie door Mn Services N.V. 3)	8		9	
Totaal		2.137		2.200

Ad 1. Herverzekeraars

Indien er sprake is van een negatief resultaat geldt het hierna volgende. Verzekeraars komen overeen dat, na bepaling van het resultaat uit de vorige contractperiode (Construct 2), zij uit het onverdeelde winstdeel uit Construct 2 dat toekomt aan NV schade en de herverzekeraar gezamenlijk, een bedrag zullen reserveren dat aangewend zal worden voor toekomstige verliezen uit deze contractperiode (= Construct 3). De hoogte van het bedrag is vastgesteld op vijf miljoen euro voor Achmea en één miljoen euro voor Bovemij. Indien er sprake is van enig verlies zal eerst het gereserveerde bedrag (inclusief opgebouwde interest over de periode tussen afrekening Construct 2 en de afrekening van dit contract) worden aangewend ten gunste van het verlies van de herverzekeraar. Indien het verlies van de herverzekeraar dit bedrag te boven gaat, dan is het meerdere voor rekening van deze herverzekeraar. Indien het verlies lager is dan het gereserveerde bedrag inclusief opgebouwde interest, dan wordt het restant terugbetaald aan de verzekeraars conform de verdeling zoals afgesproken bij Construct 2. Indien het resultaat over deze totale contractperiode nul euro of hoger is dan zal het gereserveerde bedrag inclusief opgebouwde interest volgens de verdeling zoals is overeengekomen bij Construct 2 in zijn geheel terugbetaald worden aan de verzekeraars.

Ad 2. Uitvoeringskosten vermogensbeheer MN

Met de vermogensbeheerder Mn Services Vermogensbeheer B.V. is een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd aangegaan welke per direct beëindigd kan worden door middel van een aangetekende brief. De jaarlijkse kosten variëren, maar bedragen ruim 2.000 duizend euro.

Ad 3. Uitvoeringskosten verzekeringsadministratie MN

NV schade en MN Services N.V. zijn voor 2019 een vergoeding overeengekomen voor de aan MN uitbestede werkzaamheden voor 8.000 duizend euro. De hierin opgenomen kosten voor re-integratie worden vergoed op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Uitvoeringskosten verzekeringsadministratie MN 2020

NV schade en Mn Services N.V. zijn overeengekomen dat de vergoeding voor de in 2020 aan MN uitbestede werkzaamheden in het kader van uitvoering van de verzekeringsadministratie een vast bedrag van 14.050 duizend euro bedraagt.

Daarnaast ontvangt MN een bedrag van 1.920 duizend euro voor de kosten van re-integratie. De huur-overeenkomst met MN is hiervan geen onderdeel en NV schade wordt hiervoor separaat gefactureerd.

Uitvoeringskosten Vermogensbeheer MN

Met de Vermogensbeheerder Mn Services Vermogensbeheer B.V. is een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd aangegaan welke per direct beëindigd kan worden door middel van een aangetekende brief. De jaarlijkse kosten variëren maar bedragen ruim 2.000 duizend euro.

Operationele leaseverplichtingen

De lopende overeenkomst met Arval betreft de operational lease van een motorvoertuig voor een periode van 5 jaar. De leaseverplichting eindigt van rechtswege per november 2020. De geschatte verplichting voor het komende jaar bedraagt 9,4 duizend euro.

NV schade heeft in 2019 een operational lease mantelovereenkomst getekend met Athlon Car Lease Nederland B.V. Deze overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd en kan door beide partijen terstond worden opgezegd. In 2019 is er geen lease overeenkomst gesloten. De geschatte verplichting voor de periode 1 tot 3 jaar bedraagt 39 duizend euro.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

TECHNISCHE REKENING SCHADEVERZEKERING

(9) Verdiende premies eigen rekening

De verdiende premies eigen rekening bestaan uit de (geboekte) bruto premies van 93.033 duizend euro (2018: 93.346 duizend euro). Vanaf boekjaar 2018 bedraagt de onttrekking aan technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's nihil.

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
De bruto premies bestaan uit:				
- Gefactureerde premies	93.425		93.327	
- Premiekorting	-123		18	
- Afschrijving premiedebiteuren	-269		1	
Bruto premies		93.033		93.346
- Uitgaande herverzekeringspremies		-32.138		-7.483
Totaal		60.895		85.863

Bij de gefactureerde premies is rekening gehouden met de mogelijke oninbaarheid.

De premiekorting betreft de korting die NV schade op de benodigde premie heeft verleend en voor 100 procent voor rekening van NV schade komt.

Het herverzekerde deel van de bruto premies in 2018 was inclusief het eenmalige effect, naar aanleiding van een aanpassing van de herverzekeringsovereenkomsten in 2018 over de periode 2014-2018, van 30.663 duizend euro (bate voor NV Schade).

(10) Opbrengsten uit beleggingen

Over 2019 is een beleggingsresultaat (inclusief kosten) behaald van 90.605 duizend euro positief (2018: 2.784 duizend euro negatief). De post Opbrengsten uit beleggingen kan jaarlijks behoorlijk fluctueren. Deze volatiliteit van het beleggingsresultaat en daarmee de driver achter het behaalde rendement wordt veroorzaakt door met name de volgende drie grootheden: de beweging van de rentecurve (swapcurve), de ontwikkeling van de spread op vastrentende waarden en de waardeontwikkeling van de aandelen. De beweging van de rentecurve gedurende het jaar kan een significante invloed uitoefenen op het rendement van de beleggingsportefeuille. Daarnaast draagt het in- of uitlopen van de spread bij aan de volatiliteit van het resultaat. De waardeontwikkeling van de aandelenportefeuille binnen de Eigen Vermogen portefeuille ten opzichte van de rentecurve (het aandelenrisico) is de derde grootheid die de volatiliteit verklaart. De aandelenportefeuille is op het totaal van de beleggingen relatief beperkt van omvang (circa 7 procent).

Het totaal behaalde beleggingsrendement kwam voor de matching portefeuille uit op 6,3 procent positief (2018: 1,1 procent positief). Het totaal beleggingsrendement kwam voor de Eigen Vermogen portefeuille uit op 11,7 procent positief (2018: -4,5 procent negatief).

	Rendement	Benchmark
Totaal behaald rendement matching portefeuilles	6,3%	5,9%
Totaal behaald rendement Eigen Vermogen portefeuille	11,7%	11,1%

Het beleggingsresultaat bestaat uit de volgende posten in de winst- en verliesrekening: Opbrengsten uit beleggingen, Niet-gerealiseerde winst op beleggingen, Beleggingslasten en Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen.

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Opbrengsten uit beleggingen (10)	59.118		49.106	
Niet-gerealiseerde winst op beleggingen (11)	74.096		5.455	
Beleggingslasten (14)	-31.449		-27.805	
Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen (15)	-11.160		-29.540	
Totale opbrengst uit beleggingen		90.605		-2.784

De totale opbrengst uit beleggingen is het totale beleggingsrendement ten gunste van NV schade.

De rente inzake bankrekeningen die worden gebruikt voor de uitvoering van de verzekeringsregeling is verantwoord onder de Overige technische baten of Overige technische lasten eigen rekening en bedraagt dit boekjaar een last van 172 duizend euro (2018: 797 duizend euro bate).

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Beleggingsbaten	22.890		19.831	
Gerealiseerde winst op beleggingen	36.228		29.275	
Totaal		59.118		49.106

(11) Niet-gerealiseerde winst op beleggingen

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Niet-gerealiseerde winst op beleggingen	74.096		5.455	
Totaal		74.096		5.455

(12) Overige technische baten eigen rekening

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Rente op liquide middelen	0		797	
Opgelegde boete inzake premie-inning	441		401	
Overige	201		0	
Totaal		642		1.198

(13) Schaden eigen rekening

Onder de schaden eigen rekening zijn opgenomen de in 2019 respectievelijk 2018 opeisbaar geworden uitkeringen (Geboekte schaden) en de mutatie van de voor toekomstige uitkeringen gevormde voorzieningen voor te betalen schaden. Beide posten zijn apart gepresenteerd in de winst- en verliesrekening.

De resultaten voor de herverzekeraars bij beide posten zijn apart weergegeven bij de desbetreffende post in de winst- en verliesrekening. Deze resultaten komen tot uitdrukking in de post Uitgaande herverzekeringpremies en Schaden eigen rekening.

De herverzekering betreft uitsluitend de WIA-portefeuille.

(14) Beleggingslasten

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Beleggingslasten	-1.463		-1.290	
Gerealiseerd verlies op beleggingen	-29.986		-26.515	
Totaal		-31.449		-27.805

De beleggingslasten betreffen beleggingskosten die via de liquide middelen worden afgerekend.

(15) Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen	-11.160		-29.540	
Totaal		-11.160		-29.540

(16) Bedrijfskosten

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Uitvoeringskosten inzake de WIA-producten	10.136		9.297	
- Uitvoeringskosten inzake het WAO-product	605		739	
- Algemene bedrijfskosten	11.243		6.857	
Totaal		21.984		16.893

Uitvoeringskosten inzake de WIA-producten

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Provisie herverzekeraars	992		915	
Provisie tussenpersonen	1.518		1.615	
	2.510		2.530	
Administratiekosten uitvoering WIA-producten	7.193		6.767	
Extra uitvoeringskosten WIA-producten	433		0	
Totaal		10.136		9.297

Uitvoeringskosten inzake het WAO-product

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Administratiekosten uitvoering WAO-hiaat product	605		739	
Totaal		605		739

Algemene bedrijfskosten

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Secretariaatskosten	1.371		1.393	
- Bezoldiging directie	594		590	
- Bezoldiging commissarissen	260		255	
- Adviseurskosten	7.211		2.845	
- Actuariële kosten	744		936	
- Accountantskosten	263		219	
- Toezichtkosten	129		134	
- Afschrijving bedrijfsmiddelen	92		86	
- Overige	579		399	
Totaal		11.243		6.857

Toelichting Algemene bedrijfskosten

De Algemene bedrijfskosten zijn in 2019 ten opzichte van 2018 gestegen met 4.386 duizend euro tot een bedrag van 11.243 duizend euro.

De adviseurskosten zijn in 2019 ten opzichte van 2018 met 4.366 duizend euro toegenomen tot een bedrag van 7.211 duizend euro. Vanuit toezicht en wet- en regelgeving worden vereisten gesteld aan de uitbesteding en governance van NV schade om o.a. te kunnen voldoen aan beheerste en integere bedrijfsvoering. In 2019 is door NV schade extra geïnvesteerd in regieversterkende maatregelen en data- en procesanalyse met het doel om (blijvend) te kunnen voldoen aan deze vereisten.

In 2018 heeft de transitie van de actuariële werkzaamheden vanuit de uitvoerder naar NV schade plaatsgevonden. Als gevolg van deze transitie zijn de actuariële kosten in 2019 192 duizend euro lager dan in 2018.

Specificatie personeelsbeloningen

De personeelsbeloningen (een onderdeel van de secretariaatskosten) zijn als volgt te specificeren:

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Salarissen	1.049		944	
- Sociale lasten	101		93	
- Pensioenlasten	186		176	
Totaal		1.336		1.213

Ultimo 2019 waren er 13 personen in loondienst (2018: 15).

De toename van de Personeelskosten met 123 duizend euro ten opzichte van 2018 wordt verklaard doordat het aantal werknemers in vaste dienst bij NV schade in het tweede halfjaar van 2018 is toegenomen. De loongerelateerde componenten namen hierdoor in 2019 naar rato toe, evenals de vervoers- en opleidingskosten en representatie- en relatiebeheerkosten.

De pensioenregeling van de werknemers is ondergebracht bij Pensioenfonds Metaal en Techniek. Hierbij is sprake van een Collective Defined Contribution (CDC) regeling. NV schade heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds dan wel recht heeft op een premiekorting in het geval van een overschot.

Specificatie accountantskosten

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Onderzoek van de jaarrekening	263		219	
Totaal		263		219

De accountantskosten hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2019, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

(17) Overige technische lasten eigen rekening

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
- Rentevergoeding herverzekeraars	10.779		2.957	
- Rente op liquide middelen	172		0	
- Afgeboekte rente- en boeteoplegging	1.123		0	
- Overig	581		954	
Totaal		12.655		3.911

(18) Toerekening technische resultaat

	2019 x 1.000 euro		2018 x 1.000 euro	
Contractperiode 2014 - 2020	5.389		10.615	
		5.389		10.615

Contractperiode 2014 - 2020

Over de contractperiode met de verzekeringsjaren 2014 tot en met 2020 voert NV schade WIA-producten uit met de twee andere verzekeraars. Het betreft alle producten met uitzondering van Top Excedent, die voor 100 procent is herverzekerd bij een andere verzekeraar. Het herverzekerde deel (50%) is bij de desbetreffende posten zichtbaar weergegeven in de balans en winst- en verliesrekening. Afhankelijk van het cumulatieve technisch resultaat per herverzekeraar (over de gehele constructperiode) wijkt het totale resultaat ten gunste van de herverzekeraars af van 50%. Zie de algemene toelichting, paragraaf "Toerekening technisch resultaat 2014-2020".

Vanaf 2019 is in de toerekening technisch resultaat rekening gehouden met het effect van de jaarlijkse variabele vergoeding aan de herverzekeraars ter grootte van 2,5 procent van het brutopremiedeel van de herverzekeraars.

NIET TECHNISCHE REKENING

(19) Resultaat

Het resultaat niet technische rekening schadeverzekering is gelijk aan het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening en het resultaat van de winst- en verliesrekening. Het resultaat over 2019 bedraagt 60.216 duizend euro positief (2018: 46.163 duizend euro positief). Het op basis van artikel 24 lid 1 van de statuten gedane voorstel tot resultaatbestemming is vermeld bij de Overige gegevens.

Gebeurtenissen na balansdatum

De impact van het Corona (Covid-19)virus

Het coronavirus houdt de wereld in haar greep. Er is nog veel onzeker over de gevolgen van het virus voor de gezondheid en het bedrijfsleven. Wel komen steeds meer berichten naar buiten over de impact die het virus heeft. Voor ons bedrijf zal de schade als gevolg van het virus naar verwachting beperkt blijven. De daling van de koersen op de beurzen wereldwijd raakt NV schade uiteraard ook. Het negatieve waarde-effect op de beleggingsportefeuilles heeft door de hoge rente- en valuta afdekking vooralsnog een beperkte invloed op de ratio's. De grootste verliezen worden momenteel veroorzaakt door uitlopende spreads en de aandelen. De directie acht de noodzaak tot het bijsturen van het beleggingsbeleid op dit moment niet opportuun.

Den Haag, 15 april 2020

Directie:
drs. E. Ooms AAG
vacature

Raad van Commissarissen:
A.L. van Dalen
drs. K. Douma
drs. ing. A.L.A van Gelder, voorzitter
drs. I. van Hoek AAG
drs. G.E. van de Kuilen
vacature

Overige gegevens

Statutaire Bepalingen

Maatschappelijk kapitaal

Conform artikel 3 lid 1 van de statuten bedraagt het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap 5.672.500 euro. Het is verdeeld in 50.000 aandelen, elk groot nominaal 113,45 euro.

Resultaatbestemming

In de statuten van NV schade is via artikel 24 de resultaatbestemming vastgelegd. De leden 1 tot en met 5 van dit artikel zijn hieronder integraal opgenomen.

Artikel 24 lid 1

De winst, die uit de vastgestelde jaarrekening blijkt, wordt als volgt aangewend:

- a. Allereerst wordt krachtens een besluit van de directie - welk besluit de goedkeuring van de raad van commissarissen behoeft - een bedrag toegevoegd aan de tot het eigen vermogen behorende Algemene Reserve die als weerstandsvermogen wordt aangehouden teneinde de gewenste solvabiliteit te bereiken dan wel te behouden, een en ander met inachtneming van het in lid 2 bepaalde;
- b. Uit de eventueel hierna resterende winst wordt krachtens besluit van de algemene vergadering uitgekeerd een bedrag van maximaal vijf procent (5%) van het op de aandelen gestorte kapitaal uitgekeerd, met dien verstande dat dit percentage wordt vervangen door dertien procent (13%), voor zover winstuitkering geschiedt aan aandeelhouders die ingevolge artikel 5, onderdeel b van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969, of daarvoor in de plaats getreden bepalingen, zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting;
- c. De na de toepassing van het in onderdeel a en b bepaalde eventueel resterende winst wordt als winstreserve gereserveerd en aangewend (i) ten behoeve van premieverlaging in de boekjaren gelegen na het boekjaar waarvoor de winst is vastgesteld en/of (ii) ten behoeve van werkgevers, werknemers en voormalig werknemers naar goeddunken van de algemene vergadering die daarover bij besluit kan beschikken. Deze winstreserve is niet voor gehele of gedeeltelijke opheffing vatbaar, met dien verstande dat negatieve resultaten en noodzakelijke toevoegingen aan het in onderdeel a bedoelde weerstandsvermogen hierop in mindering kunnen worden gebracht.

Artikel 24 lid 2

- a. Het bedrag dat aan het lid 1, onderdeel a bedoelde weerstandsvermogen wordt toegevoegd is zo hoog als nodig is om te kunnen voldoen aan de binnen de vennootschap gewenste solvabiliteit, welke minimaal gelijk is aan de krachtens de wet vereiste solvabiliteit.
- b. Aan het weerstandsvermogen kan geen andere bestemming worden gegeven dan die als omschreven in onderdeel a van dit lid.
- c. Het weerstandsvermogen is niet voor gehele of gedeeltelijke opheffing vatbaar, met dien verstande dat:
 1. Het weerstandsvermogen kan worden toegevoegd aan de voorziening winstdeling en kortingen, indien en voor zover de reserve weerstandsvermogen in enig jaar uitstijgt boven de binnen de vennootschap gewenste solvabiliteit, zoals omschreven in onderdeel a van dit lid;
 2. Een in enig jaar negatief resultaat van de vennootschap ten laste van het weerstandsvermogen kan worden gebracht, indien en voor zover dit resultaat niet ten laste van overige reserves kan worden gebracht.

Een handeling als bedoeld in het onder 1 en 2 bepaalde geschiedt krachtens een besluit van de directie, welk besluit de goedkeuring van de raad van commissarissen behoeft.

Artikel 24 lid 3

De directie is met goedkeuring van de raad van commissarissen bevoegd te besluiten tot uitkering van een interim-dividend met inachtneming van het bepaalde in artikel 105 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en onverminderd het bepaalde in lid 1 en 2.

Artikel 24 lid 4

Het dividend wordt uiterlijk veertien dagen na de vaststelling betaalbaar gesteld op de wijze en ter plaatse door de directie te bepalen.

Artikel 24 lid 5

Vorderingen tot winstuitkeringen vervallen door een tijdsverloop van vijf jaar te rekenen van de dag van de betaalbaarstelling.

Statutaire reserve

De in artikel 24 lid 1c van de statuten vermelde winstreserve en de in artikel 24 lid 2c vermelde voorziening winstdeling en kortingen, zijn op de balans opgenomen onder de post Statutaire reserve.

De bestemming van het resultaat wordt toegelicht onder de toelichting op het eigen vermogen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouder en de raad van commissarissen van N.V. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakken

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van N.V. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakken (hierna: N.V. Schade MT of de verzekeringsmaatschappij) te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Schade MT op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de winst-en-verliesrekening over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van N.V. schade MT zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 7,8 miljoen (2018: € 6,6 miljoen)
Toegepaste benchmark	2 % van het eigen vermogen (2017: 2% van het eigen vermogen)
Nadere toelichting.	N.V. schade MT heeft geen winstoogmerk. Het eigen vermogen en weerstandsvermogen voor Solvency II doeleinden wordt relevant geacht door stakeholders en is een relatief stabiele basis voor de bepaling van de materialiteit. Derhalve achten wij het eigen vermogen de meest geschikte basis voor het bepalen van de materialiteit.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 390.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van

commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten. Ten opzichte van vorig jaar hebben wij één nieuw kernpunt opgenomen; "Complexe afspraken met herverzekeraars inzake resultaattoerekening".

Schattingen gehanteerd bij de waardering en toereikendheid van de technische voorziening voor te betalen schaden	
Risico	<p>N.V. schade MT heeft een significante technische voorziening voor te betalen schaden van € 707 miljoen ofwel 54% van het balanstotaal. Ultimo 2019 heeft 696 miljoen van de bruto voorziening betrekking op de WIA-portefeuille. Deze portefeuille is voor 50% herverzekerd.</p> <p>De technische voorziening voor te betalen schaden moet toereikend zijn om de ingeschatte verplichtingen te kunnen afwikkelen. N.V. schade MT stelt de balansvoorziening voor te betalen schaden vast op basis van grondslagen die zij ook hanteert onder Solvency II (SII), met uitzondering van de voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's. Deze voorziening is op basis van SII grondslagen ultimo 2019 negatief en is in de jaarrekening overeenkomstig vigerende verslaggevingsregels op nul gesteld.</p> <p>Bij de waardering van de technische voorziening voor te betalen schaden zijn significante inschattingen van onzekere toekomstige uitkomsten noodzakelijk. Verschillende assumpties worden gebruikt om deze langdurige verplichtingen te schatten, waaronder IBN(E)R ontwikkel- en staartfactoren, toekomstige kosten, verwachte instroom- en uitstroomkansen in de verschillende WIA/WGA stadia en overlevingskansen van verzekerden.</p>
Onze controleaanpak	<p>Wij hebben onze actuariële specialisten ingezet bij de controle van de waardering en toereikendheid van de technische voorziening voor te betalen schaden.</p> <p>Onze belangrijkste controlewerkzaamheden met betrekking tot de technische voorzieningen hadden betrekking op:</p> <ul style="list-style-type: none"> · de beoordeling van de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersingsmaatregelen die door de vennootschap zijn uitgevoerd op de waardering van de technische voorziening door het uitvoeren van lijncontroles en het testen van interne controles; · het vaststellen van de juistheid en volledigheid van de basisgegevens die door de vennootschap zijn gebruikt; · de beoordeling van de aanvaardbaarheid van de gehanteerde methoden en assumpties, inclusief de hierin doorgevoerde wijzigingen in 2019, voor de waardering van de technische voorziening voor te betalen schaden. Wij hebben de aannames getoetst aan de hand van historische informatie, sectorinformatie en professionele oordeelsvorming; · het beoordelen op redelijkheid van de intern opgestelde analyses van de uitkomsten van de technische voorziening en het verloop tussen perioden; · het beoordelen van de werkzaamheden en rapportages van de Actuariële Functie. <p>Waar noodzakelijk geacht hebben wij op onderdelen aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd waaronder het testen van juistheid van uitgekeerde claims aan de hand van schadedossiers.</p>

	<p>N.V. schade MT heeft in 2019 diverse wijzigingen doorgevoerd in assumpties waaronder aanpassingen in de ontwikkelfactoren van de IBN(E)R en de kostenvoorziening. Wij hebben de onderbouwing en impact van deze wijzigingen gecontroleerd aan de hand van onderliggende actuariële analyses en vastgesteld dat deze juist in de jaarrekening zijn verwerkt en toegelicht.</p> <p>Ten slotte hebben wij beoordeeld of de toelichting op de technische voorziening voor te betalen schaden, inclusief het aandeel herverzekeraars, zoals opgenomen in de toelichting (noot 6 balans) voldoet aan de verslaggevingsvereisten.</p>
Belangrijke observaties	<p>Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat de gehanteerde uitgangspunten voor de bepaling van de voorziening voor te betalen schaden acceptabel zijn en dat de toelichtingen (inclusief de toelichting op de schattingswijzigingen) zoals opgenomen in paragraaf schattingswijzigingen en note 6 voldoen aan Titel 9 BW2.</p>

Complexe afspraken met herverzekeraars inzake resultaattoerekening

Risico	<p>N.V. schade MT heeft de WIA-portefeuille via een 50% quota share contract herverzekerd bij twee herverzekeraars. De herverzekeringcontracten zijn voor de periode 2014-2020 aangegaan.</p> <p>In de contracten zijn meerdere uitgangspunten geformuleerd over de resultaattoedeling rekening houdend met onder andere een variabele vergoeding aan de herverzekeraars, een maximum vergoeding gebaseerd op het premiedeel van de herverzekeraar en afspraken over kosten. De eindafrekening vindt plaats conform contractuele bepalingen na drie jaar na afloop van de contractperiode. Per ultimo van elk boekjaar neemt N.V. schade MT een vordering dan wel schuld op voor de per ultimo boekjaar berekende resultaattoerekening aan de herverzekeraars.</p> <p>Het risico bestaat dat vanwege de complexiteit van de afspraken over resultaatdeling in combinatie met het feit dat deze handmatig wordt berekend, de resultaatdeling met de herverzekeraars onjuist is vastgesteld en of niet volledig wordt toegelicht in de jaarrekening.</p>
Onze controleaanpak	<p>Onze controlewerkzaamheden waren primair gericht op het vaststellen dat de resultaatdeling met herverzekeraars per ultimo boekjaar in overeenstemming met de contractuele bepalingen is vastgesteld. Onze belangrijkste werkzaamheden inzake de resultaatdeling herverzekeraars hadden betrekking op het vaststellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> · van de juiste berekening van de resultaatdeling per herverzekeraar door deze integraal te herberekenen aan de hand van de gemaakte afspraken in de contracten inclusief addenda op deze contracten; · dat de door N.V. schade MT uitgevoerde interne controle inzake de berekende winstdeling adequaat is; · dat de posities met de herverzekeraar(s) juist en volledig zijn verwerkt in de balans en in de toelichting in de jaarrekening. Dit betreffen de vordering op of schuld aan de herverzekeraars en het herverzekerde deel van de technische voorziening; · dat de grondslagen in de jaarrekening en de toelichting op de balans juist zijn in het licht van de contractueel gemaakte afspraken. <p>Ten slotte hebben wij beoordeeld of de toelichting op herverzekering zoals opgenomen in de toelichting “schulden uit herverzekering” voldoet aan de verslaggevingsvereisten.</p>

Belangrijke observaties	Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat de resultaatdeling met herverzekeraars per ultimo boekjaar in overeenstemming met de contractuele bepalingen is vastgesteld en de toelichting op de gerelateerde balanspost Schuld aan herverzekeraars (note 7) per 31 december 2019 voldoet aan Titel 9 BW2.
--------------------------------	---

Uitvoering van processen door serviceorganisatie	
Risico	<p>N.V. schade MT heeft belangrijke bedrijfsprocessen uitbesteed aan externe serviceorganisaties. De uitbestede processen betreffen: de beleggingsadministratie, de verzekerdenadministratie, de administratie van de overige bedrijfskosten, de financiële administratie en de hieraan gerelateerde processen voor geautomatiseerde gegevensverwerking. De directie blijft eindverantwoordelijk voor de gehele uitbestedingsketen. De financiële informatie die ontvangen wordt van de externe serviceorganisaties is opgenomen in de jaarrekening van de vennootschap.</p> <p>De vennootschap heeft haar verantwoordelijkheden voor de bovenstaande processen en de uitbesteding daarvan aan de serviceorganisaties toegelicht in de risicoparagraaf zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van de jaarrekening. N.V. schade MT is voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking sterk afhankelijk van de interne beheersingsmaatregelen van de serviceorganisatie.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de uitbestede processen en daarin opgenomen interne controlemaatregelen, inclusief algemene IT beheersmaatregelen, niet effectief zijn en dat daardoor de ontvangen financiële informatie van de serviceorganisaties niet betrouwbaar is.</p>
Onze controleaanpak	<p>Onze controlewerkzaamheden richten primair zich op het vaststellen van de feitelijke beheersing van de uitbesteding door N.V. schade MT. Hiertoe hebben wij toetsing van N.V. schade MT op de naleving van de uitbestedingscontracten alsmede de assurance-rapportages die van de serviceorganisaties zijn ontvangen beoordeeld.</p> <p>Als onderdeel van de controle van de jaarrekening hebben IT-auditors in ons team de IT-infrastructuur en de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking van onder meer de uitbestede Verzekerdenadministratie en Vermogensbeheerprocessen, zoals opgenomen in de ISAE 3402 rapportages van de serviceorganisaties beoordeeld. Ten aanzien van dit punt hebben wij aandacht besteed aan de mate waarin de assurance-rapportages van serviceorganisaties een toereikende scope en diepgang hebben om de geïdentificeerde risico's af te dekken.</p> <p>In reactie op de toegenomen frequentie en zwaarte van cyber incidenten en toenemende zorg van toezichhouders en andere belanghebbenden over cybersecurity aanvallen en lekken, hebben wij als onderdeel van onze controlewerkzaamheden de cybersecurity risico's beoordeeld. Het doel tijdens onze controle was het begrijpen van de cybersecurity risico's van N.V. schade MT en de maatregelen die de organisatie in overleg met de serviceorganisaties neemt om deze risico's te mitigeren.</p>
Belangrijke observaties	<p>Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij voldoende adequate controle-informatie verkregen over de betrouwbaarheid van financiële informatie die relevant is voor de totstandkoming van de jaarrekening.</p> <p>Op basis van de door ons verrichte werkzaamheden met betrekking tot cybersecurity hebben wij geen belangrijke risico's geïdentificeerd met betrekking tot onze jaarrekeningcontrole. Onze controle was niet gericht op het doen van een uitspraak over cybersecurity van N.V. schade MT.</p>

Benadrukking van ontwikkelingen omtrent bedrijfsvoering en uitbesteding

Sinds eind 2018 is N.V. schade MT een onderzoek gestart over de bedrijfsvoering inclusief de huidige uitbestede processen. Hiertoe vinden overleggen en afstemmingen met diverse stakeholders plaats. De invloed van deze ontwikkelingen op N.V. schade MT is uiteengezet in het verslag van de directie onder Strategie, "Optimale uitvoering van de cao Avim" en de toelichting op de jaarrekening onder de Algemene toelichting, paragraaf "Ontwikkelingen omtrent bedrijfsvoering en uitbesteding". Wij vestigen de aandacht op deze uiteenzettingen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Benadrukking van onzekerheid omtrent Corona

De ontwikkelingen rondom het Corona (Covid-19) virus hebben grote invloed op de gezondheid van mensen en onze samenleving en daarbij ook op de operationele en financiële prestaties van organisaties en de beoordeling van de mogelijkheid om de continuïteit te handhaven. De jaarrekening en de daarbij behorende controleverklaring zijn een momentopname. De situatie verandert van dag tot dag en leidt inherent tot onzekerheid. Ook N.V. schade MT wordt met deze onzekerheid geconfronteerd, die is uiteengezet in het verslag van de directie onder paragraaf "Vooruitblik 2020" en in de toelichting opgenomen bij de gebeurtenissen na balansdatum op pagina 97. Wij vestigen de aandacht op deze uiteenzettingen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- personalia per 31 december 2019;
- kerncijfers;
- verslag van de raad van commissarissen;
- verslag van de directie;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de directie en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door de algemene vergadering van aandeelhouders op 20 maart 2014 benoemd als accountant van N.V. schade MT vanaf de controle van het boekjaar 2014 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang geleverd.

Geleverde niet-verboden diensten

Wij hebben naast de wettelijke controle van de jaarrekening de volgende dienst geleverd:

- controle van de Wft Solvency II staten.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het auditcomité op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 15 april 2020

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. A. Snaak RA

Begrippenlijst jaarverslag 2019 NV schade

Hieronder treft u, in de vorm van een op alfabetische volgorde samengestelde begrippenlijst, de in het jaarverslag gehanteerde algemene en specifieke termen, voor zover deze niet in het jaarverslag nader zijn toegelicht.

Aanwezig vermogen

Het aanwezig vermogen bestaat uit het totaal van het weerstandsvermogen en de Statutaire reserve.

Actuariële functie

De doelstellingen van de actuariële functie zijn:

- Beoordelen van de betrouwbaarheid en juistheid van de technische voorzieningen, met inbegrip van de gehanteerde methodes, aannames en data;
- adviseren over de algehele gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen en de adequaatheid van herverzekeringsregelingen;
- bijdragen aan een doeltreffend risicomanagementsysteem van NV schade;
- rapporteren aan de directie, de Raad van Commissarissen en de Audit- en Risicocommissie over de uitkomsten van haar werkzaamheden, inclusief aanbevelingen om eventuele tekortkomingen op te lossen.

De actuariële functie zorgt ervoor dat de werkzaamheden worden afgestemd met de andere sleutelfuncties (risicomanagement, compliance en internal audit). De actuariële functie werkt waar mogelijk samen met de risk management functie. Met name bij het beoordelen van de ORSA zal samenwerking plaatsvinden.

Algemene vergadering van Aandeelhouders (AVA)

Het hoogste beslisorgaan binnen een vennootschap. Verplichte jaarlijkse vergadering van aandeelhouders, waarop zij met behulp van hun stemrecht een zekere mate van invloed kunnen uitoefenen.

De AVA kan bindende besluiten nemen over kwesties als de vaststelling van de jaarrekening en de décharge aan de raad van bestuur en raad van commissarissen, de winstbestemming, statutenwijzigingen en dergelijke.

Audit- en Risicocommissie

De Audit- en Risicocommissie richt zich in ieder geval op:

- Het voorbereiden van het toezicht op de directie ten aanzien van:
 - o de opvolging van de aanbevelingen gedaan door DNB en de AFM;
 - o risicobereidheid en risicoprofiel van NV schade;
 - o risicobeheer en de werking van de interne risicobeheersingsmaatregelen en controlesystemen, waaronder het toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving en het toezicht op de werking van gedragscodes;
 - o de financiële informatieverschaffing van NV schade;
 - o de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de controlerend accountant en van de certificerend actuaris;
 - o de rol van en het functioneren bij NV schade van de interne audit functie;
 - o alsmede van de risicomanager en de compliance officer;
 - o de relatie met de controlerend accountant en de certificerend actuaris,
 - waaronder in het bijzonder hun onafhankelijkheid, de bezoldiging en
 - eventuele niet- controlewerkzaamheden ten behoeve van NV schade;
 - o de financiering van de vennootschap;
 - o de toepassingen van informatie- en communicatietechnologie.
- Het uitbrengen van advies aan de Raad ten behoeve van de voordracht door de Raad aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) voor de benoeming van de controlerend accountant;
- Het voorbereiden van de vergaderingen van de Raad met de directie waarin de jaarrekening, het jaarverslag en de halfjaar- en kwartaalcijfers van NV schade worden besproken.

Best estimate (beste schatting)

De beste schatting (van de huidige verzekeringsportefeuille) is de wiskundige verwachtingswaarde van de uitgaande kasstromen minus de nog te ontvangen kasstromen. Deze worden geschat met inachtneming van realistische kansstelsels voor de factoren die deze kasstromen kunnen beïnvloeden, waarbij wordt gediscoteerd met de relevante risicovrije rentetermijnstructuur. Kort gezegd: wat is de beste schatting van wat het nakomen van de verplichtingen in de portefeuille de verzekeraar nog gaat kosten, met inachtneming van naar verwachting nog te ontvangen premies.

Bruto Premiebaten

Gefactureerde premies, exclusief herverzekering, met betrekking tot het boekjaar na aftrek van premiekortingen en afschrijvingen premiedebiteuren.

Compliance functie

Doelstelling van compliance is om compliance risico's waarmee NV schade zich geconfronteerd ziet in kaart te brengen en de directie te adviseren deze zo optimaal mogelijk te beheersen, eventuele schade te voorkomen of te beperken en de reputatie van NV schade te bewaken. Daarnaast speelt compliance een belangrijke rol bij het proces van het vergroten van bewustwording van integriteitrisico's binnen NV schade.

NV schade verstaat onder compliance risico: de kans op aantasting van de goede reputatie en financiële soliditeit en/of de kans op maatregelen van autoriteiten, als gevolg van:

- I. niet of onvoldoende naleving van relevante wet- en regelgeving, ethische normen en/of afgeleide interne normering, dan wel;
- II. het niet voldoen aan (gerechtvaardigde) verwachtingen van stakeholders zoals verzekerden, verzekeringnemers, toezichthouders, aandeelhouders en de Nederlandse samenleving.

Gemiddelde Swap Rate

Het 10-jaars punt op EIOPA risk free rate. Deze wordt gebruikt als indicator voor de marktrente, met toevoeging van een ultimate forward rate (UFR).

Internal audit functie

Het doel van de internal audit functie is om overzicht te verkrijgen over de gehele procesgang van de organisatie en vast te stellen in welke mate de risico's door NV schade worden beheerst. Door de internal audit functie vindt een objectieve evaluatie van de uitgevoerde werkzaamheden plaats en leidt tot aanbevelingen ter verbetering van de internal control structuur. De werkzaamheden van de internal audit functie worden gebaseerd op de uitkomsten van de periodieke, objectieve risk assessments.

Kapitaaleis

De uit hoofde van (inter)nationale wet- en regelgeving verplichte hoeveelheid kapitaal en de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen die binnen een financiële instelling aanwezig moet zijn als buffer tegen bepaalde risico's, om onverwachte verliezen te kunnen opvangen.

Klantwaardering

Samengesteld cijfer (gemeten in scores van 0 t/m 10) van het gemiddelde oordeel van klanten van NV schade over de dienstverlening.

Klantloyaliteit

NV schade meet de klantloyaliteit door verzekerden te vragen hoe waarschijnlijk het is dat zij hun arbeids-ongeschiktheidsverzekering(en) zouden afsluiten bij NV schade indien zij niet automatisch klant zouden zijn van NV schade.

Minimum Capital Requirement (MCR)

Een Solvency II kapitaaleis voor verzekeraars. Het is een absolute minimumeis: het doorbreken daarvan leidt onmiddellijk tot de zwaarst mogelijke maatregelen van de toezichthouder (De Nederlandsche Bank).

Normsolvabiliteit

NV schade hanteert een prudent premie- en kapitaalbeleid met hierin opgenomen een door het bestuur minimaal nagestreefde normsolvabiliteit. De normsolvabiliteit wordt berekend op basis van de Solvency Capital Requirement.

Raad van Bestuur (RvB)

De groep van bestuurders van een onderneming (vennootschap) die ieder zijn benoemd door de aandeelhouders. De RvB is verantwoordelijk voor het bedenken en uitvoeren van de ondernemingsstrategie en voor het contact met de aandeelhouders.

Raad van Commissarissen (RvC)

Groep van personen die toezicht houdt op de gang van zaken bij, en adviezen geeft aan, de raad van bestuur van een onderneming. Er zijn wettelijke en statutaire omschrijvingen voor de taak van een RvC; de benoeming van een commissaris is in de statuten van de onderneming geregeld.

De Raad heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in NV schade en staat de directie met raad terzijde. De Raad richt zich bij het vervullen van zijn taak naar het belang van NV schade en maakt daarbij een evenwichtige afweging van de belangen van de bij de verzekeraar betrokkenen zoals haar klanten, aandeelhouders en medewerkers. De Raad betreft daarbij ook de voor de onderneming relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen.

Rendement Eigen Vermogen portefeuilles

Betreft het rendement behaald uit de Eigen Vermogen portefeuilles.

NV schade deelt de beleggingsportefeuilles op niveau 1 conceptueel op in een Matchingportefeuille en een Eigen Vermogen portefeuille. Het doel van de Eigen Vermogen portefeuille is het behalen van een absoluut rendement ten opzichte van de verplichtingen.

Rendement Matchingportefeuilles

Betreft het rendement behaald uit de Matchingportefeuilles (WIA en WAO).

NV schade deelt de beleggingsportefeuilles op niveau 1 conceptueel op in een Matchingportefeuille en een Eigen Vermogen portefeuille. Het doel van de Matchingportefeuille is het repliceren van de marktwaardeverandering van de verplichtingen.

Renumeratie- en Werving- & Selectiecommissie

De Remuneratie- en Werving- & Selectiecommissie (de commissie) functioneert onder verantwoordelijkheid van de Raad van Commissarissen en richt zich op selectiecriteria, benoemingsprocedures, en de periodieke beoordeling van de Raad van Commissarissen als collectief en de directie van NV schade. Daarnaast heeft zij als taak voorstellen te doen over het bezoldigingsbeleid van de Raad van Commissarissen en het totale beloningspakket van de directie van NV schade.

Risicomanagement functie

Risicomanagement dient de strategische en (lange termijn-)doelstellingen van de organisatie en is ondersteunend aan de besluitvorming en gericht op het realiseren van de strategische doelstellingen.

De visie die NV schade hanteert op risicomanagement is er op gericht om de belangen van de polishouders als ook die van de aandeelhouders veilig te stellen. Hierbij staat het belang van de polishouders centraal. Het behartigen van de belangen van de polishouders is verankerd in de strategie en governance van NV schade.

Dit vertaalt zich in onderstaande doelstellingen van de risicomanagement functie:

- risico's identificeren die de realisatie van de (strategische) doelstellingen bedreigen;
- het samenstellen van afgewogen geheel van beheersmaatregelen;

- het continu monitoren van de risico's; bij het optreden van een risico het zoeken naar de achterliggende oorzaken, het observeren van mogelijke veranderingen daarin en het nemen van de juiste beheersmaatregelen.

Risicomarge

Een verzekeraar dient niet alleen technische voorzieningen aan te houden, maar ook kapitaal, risicodragend vermogen. De verzekeraar, of kapitaalverstrekker, wil vergoed worden voor het jaarlijks beschikbaar stellen van dit risicodragend vermogen. De risicomarge wordt bepaald door jaarlijks de kapitaaleis te vermenigvuldigen met een kapitaalkostenpercentage gedurende de volledige looptijd van de verplichtingen. De risicomarge wordt berekend volgens de kapitaalkostenmethode (Cost-of-Capital = CoC). Deze methode berust op het idee dat een verzekeraar (of kapitaalverstrekker) wenst te worden beloond voor het dragen van risico.

Solvabiliteit

Hiermee wordt aangegeven in hoeverre een onderneming -op middellange en de lange termijn- de financiële verplichtingen aan de verstrekkers van vreemd vermogen kan nakomen op grond van de waarde van alle activa.

Solvabiliteitsratio

Verhouding (als percentage) tussen het eigen vermogen van een onderneming en het totale vermogen.

Solvency II (richtlijn)

Solvency II is een raamwerk van prudentieel toezicht op verzekeraars. Het betreft Europese regelgeving met betrekking tot kapitaaleisen voor verzekeringsmaatschappijen in de Europese Unie.

Solvency Capital Requirement (SCR)

Een kapitaaleis die is vastgelegd in Solvency II voor verzekeraars. De SCR is het kapitaal dat voor een verzekeraar minimaal vereist is om met tenminste 99,5% zekerheid aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Solvency Capital Requirement ratio (SCR ratio)

Verhouding (als percentage) tussen het vereiste weerstandsvermogen en het aanwezige vermogen, aangevuld met de op SII grondslagen gebaseerde voorziening premiekorting.

Statutaire reserve

De statutaire reserve betreft de in artikel 24 lid 1c van de statuten van NV schade vermelde "winstreserve" die moeten worden aangehouden. Deze reserve is niet uitkeerbaar aan de aandeelhouder. Indien het aanwezig vermogen lager is dan de statutaire reservegrens, wordt er geen statutaire reserve gevormd.

Statutaire reservegrens

NV schade hanteert een prudent premie- en kapitaalbeleid met hierin opgenomen een door het bestuur nagestreefde statutaire reservegrens. Indien het aanwezig vermogen de statutaire reservegrens overstijgt, dan dient het surplus gedoteerd te worden aan de statutaire reserve.

Uitkeringen WAO Hiaat

WAO Hiaat uitkeringen toegekend aan verzekerden of verzekeringsnemers.

Uitkeringen WIA Producten

WIA uitkeringen toegekend aan verzekerden of verzekeringsnemers.

Vereist weerstandsvermogen

Het vereiste weerstandsvermogen is gelijk aan het Solvency Capital Requirement en is de ondergrens van het weerstandsvermogen.

Verzekerden, Werkgevers

Alle werkgevers die een verzekering bij NV Schade hebben afgesloten.

Verzekerden, Werknemers

Alle werknemers (verzekerden) die in dienst zijn van een werkgever die onder de werkingssfeer van de collectieve arbeidsovereenkomst "Aanvullend Invaliditeitspensioen Metaal en Techniek" valt. Met inbegrip van werknemers die op enig moment hun deelneming aan één van de Metaal en Techniek WIA-verzekeringsproducten hebben opgezegd. Tevens met inbegrip van de voormalig werknemers welke krachtens de Metaal en Techniek WAO recht hebben op een uitkering.

Weerstandsvermogen

Het aanwezige weerstandsvermogen bestaat uit het totaal van het gestort en opgevraagd kapitaal en de Algemene reserve.

Het weerstandsvermogen is een maatstaf om te kunnen meten in welke mate NV schade in staat is om nadelige financiële gevolgen van risico's op te vangen zonder dat de continuïteit in de uitvoering van de taken van de onderneming hierbij in gevaar komt.

Colofon

**N.V. Schadeverzekering
Metaal en TechnischeBedrijfstakingen**

Statutair gevestigd te Den Haag

Kantooradres

Prinses Beatrixlaan 15
2595 AK Den Haag
Postbus 30304
2500 GH Den Haag
Telefoon (070) 3 160 808

Vormgeving

Mn DocumentServices

Realisatie

Mn Services N.V. te Den Haag

Wilt u
meer informatie?
Kijk op onze website
www.nvschade-mt.nl.

NV Schadeverzekering

Metaal en Technische Bedrijfstakken

Postbus 16862 | 2500 BW Den Haag

t. 0800 - 5104 | w. nvschade-mt.nl | e. info@nvschade-mt.nl

[facebook.com/nvschade](https://www.facebook.com/nvschade) | [linkedin.com/company/nvschade](https://www.linkedin.com/company/nvschade)

Klanteninformatie is telefonisch bereikbaar op werkdagen tussen 8.00 en 17.30 uur.

NV Schadeverzekering Metaal en Technische bedrijfstakken, K.v.K 27148461 is ingeschreven bij de AFM, registratienummer 12000620.

Keurmerk klantgericht verzekeren